

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی

موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی،
اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی

**آب
در آئینه
مطبوعات و سایت‌های خبری
مهر ۱۴۰۰
(۴۷)
تهیه‌کننده:
صادق حبیبی**

**تاریخ انتشار:
آبان ۱۴۰۰**

باسمه تعالی

آب در آئینه مطبوعات و سایت‌های خبری (۴۷)

مهر ۱۴۰۰

فهرست برگه

آب در آئینه مطبوعات و سایت‌های خبری (۴۷) مهر ۱۴۰۰/تهیه کننده: صادق حبیبی. - تهران: وزارت جهاد کشاورزی، مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، ۱۴۰۰.
۱۷۵ ص.: جدول، نمودار (رنگی).

نمایه‌ها:

آب / آبخیزداری / باران / خشکسالی / سیل / سد / کشاورزی / منابع طبیعی.

مشخصات:

عنوان: آب در آئینه مطبوعات و سایت‌های خبری (۴۷) مهر ۱۴۰۰

تهیه کننده: صادق حبیبی

ناظر فنی: مجتبی پالوج

صفحه آرایی: ابراهیم حبیبی سیاهپوش

کارشناس هماهنگی نشر: اکرم بهاری

کد فروست: PR-۱۴۰۰-۲۲

نشانی: تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰

نمابر: ۸۸۸۹۶۶۶۰

نظرات مطرح شده در این اثر لزوماً بیانگر دیدگاه وزارت جهاد کشاورزی و این مؤسسه نمی باشد.
با کمال سپاس، این مؤسسه پذیرای کلیه نظرات، پیشنهادات و انتقادات ارزشمند خوانندگان این اثر می باشد.

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir

ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir

www.agri-peri.ac.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش‌گفتار:

آب مایه حیات است و به گفته خداوند:

وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ

و هر چیزی را از آب زنده کردیم.

آب یکی از مهمترین عناصر و تاثیرگذار در حیات انسان است که نبود آن زندگی روزمره افراد را به مخاطره انداخته و با مشکلات جدی همراه می‌کند و با تأسی از آیات قرآن برای تاکید به این موضوع که "حیات همه چیز را از آب قرار دادیم" حیات همه چیز وابسته به کالای ارزشمند آب می‌شود.

این درحالی است که با توجه به اهمیت موضوع آب در زندگی، چندی است منابع آبی کشور با مشکل مواجه شده و زنگ خطر استفاده بهینه از منابع آبی در کشور به صدا درآمده است و بحران کمبود آب در کشور تهدیدی همه گیر شده است.

مجموعه حاضر چهل و هفتمین جلد از سلسله گزارشات آب در آئینه مطبوعات و سایت‌های خبری می‌باشد که بر آن است با پایش و جستجو در این خصوص ضمن بررسی اخبار جراید و روزنامه‌ها و سایت‌ها فقط آنچه که در قالب ارایه اخبار، آمار، مقالات و مصاحبه‌های مسئولین و کارشناسان مرتبط با آب در دستگاه‌های مختلف دولتی و موسسات علمی و دانشگاهی و سازمان‌های خصوصی مردم نهاد صورت گرفته و در خبرگزاری‌ها و نشریات به صورت روزانه و هفتگی چاپ گردیده است را در اختیار کارشناسان و محققین قرار داده تا نمایی کلی از وضعیت موجود و مشکلات و کمبودها در بخش آب و منابع طبیعی را نشان دهد. هر چند صحت و سقم اطلاعات به منابع ارائه دهنده و انتشار دهنده بر می‌گردد. ولیکن با فرض صحت اطلاعات و انحراف اندک تلاش شده است تا مجموعه‌ای تنظیم شود که صرف نظر از درستی اخبار و اطلاعات آن، بیانگر اهمیت و حساسیت جامعه نسبت به مقوله منابع و مصارف آب باشد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پاییز ۱۴۰۰
۲	مهر ۱۴۰۰
	❖ معاون امور آب و آبیاری وزیر نیرو؛ سال آبی با ۳۷ درصد کاهش بارندگی‌ها به پایان رسید -
۳	خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۲
	❖ عضو کمیسیون انرژی مجلس: سدسازی ترکیه نخلستان‌های جنوب را خشک کرد/ آیا ایران حق آب عراق را می‌خورد؟/ عراق بیش از ایران از ترکیه آسیب دیده است - خبرگزاری خبر فوری
۵	مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۲
	❖ ذخیره سدهای کشور به نصف رسید/ ۲ میلیارد مترمکعب بیش از ورودی آب از سدها خارج شد -
۸	خبرگزاری تسنیم مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۰۱
۸	❖ وسیع‌ترین فروچاله خاورمیانه در ایران - خبرگزاری همشهری آنلاین مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۰۱
	❖ به جای انتقال آب رویکرد مدیریت منابع آبی را در پیش بگیریم/ مسیریابی درست مساله اصلی طرح
۸	- سایت خبری خبر مهم - مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۳
۱۰	❖ تیشه بر جان دریاچه ارومیه با از سرگیری سدسازی - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۵
۱۴	❖ سدهای خوزستان ۱۳ درصد آب دارند - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۶
۱۶	❖ فرونشست دشت‌های تهران - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۶
	❖ زنگ خطر برای ایران زمین! خشکسالی و مشکلات آن در منطقه سیستان - خبرگزاری ایسنا مورخ
۳۱	۱۴۰۰/۰۷/۰۶
	❖ مرکز پژوهش‌های مجلس اعلام کرد؛ کاهش ۳۶ درصدی بارندگی‌ها احتمال وقوع تنش آبی را بالا
۳۲	برد - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۴/۰۶
	❖ در گفتگو با مهر عنوان شد؛ حال ناخوش دریاچه ارومیه/ سطح تراز ۶۲ سانتیمتر کاهش یافت -
۳۴	خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۶
۳۵	❖ پرونده سال آبی با ۱۵۷ میلی‌متر بارش بسته شد - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۷
۳۶	❖ کاهش ۷۰ درصدی بارش‌ها در حوزه آبریز شرق - خبرگزاری خبر فوری ۱۴۰۰/۰۷/۰۷
	❖ در سال آبی گذشته رخ داد؛ کاهش ۷۰ درصدی بارش در حوزه آبریز مرزی شرق - خبرگزاری
۳۸	مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۷

- ❖ پرونده سال آبی با ۱۵۷ میلی‌متر بارش بسته شد - روزنامه دنیای اقتصاد مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۸ ۴۰
- ❖ در پایان سال آبی ۱۴۰۰ - ۹۹؛ کاهش ۴۲ درصدی حجم آب دریاچه ارومیه در سال آبی گذشته -
خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰ ۴۱
- ❖ انتقال آب از دریای عمان راهکار مقابله با خشکسالی؛ آخرین امید سیستان در حال خشک شدن/
وضعیت «چاه نیمه‌ها» بحرانی است - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰ ۴۲
- ❖ مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران مطرح کرد: شروع سال آبی جدید با کسری ۳۱۴ میلیون
مترمکعبی سدها - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰ ۴۹
- ❖ در سال آبی گذشته؛ ورودی آب به سدهای کشور ۴۷ درصد کاهش یافت - خبرگزاری مهر مورخ
۱۴۰۰/۰۷/۱۰ ۵۱
- ❖ در گفتگو با مهر مطرح شد؛ سوء مدیریت مسئولان حوضه آبریز کرخه عامل بحران آب خوزستان
است - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰ ۵۲
- ❖ ۶۱ درصد ظرفیت مخازن سدهای کشور خالی است - خبرگزاری تسنیم مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰ ۵۴
- ❖ چالش‌ها برای عبور از پاییز نسبتاً گرم و خشک امسال/ سدسازی راه حل تامین آب نیست -
خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰ ۵۵
- ❖ فرونشست در تهران چقدر جدی است؟ - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱ ۵۸
- ❖ زنگ خطر برای ایران زمین! بزرگترین خلیج «خزر» در معرض خشکی - خبرگزاری ایسنا مورخ
۱۴۰۰/۰۷/۱۰ ۶۱
- ❖ پژوهشگر منابع آب دانشگاه صنعتی شریف: خشکسالی در انتظار ایران؛ بارش‌های امسال زیر حد
نرمال است - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱ ۶۲
- ❖ معاون آب و آبفای وزارت نیرو به ایرنا اعلام کرد؛ انتقال ۲۸۰ میلیون متر مکعب آب دریا به سه
استان شرق کشور - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱ ۶۴
- ❖ سال آبی جدید تهران با کسری ۳۱۴ میلیون مترمکعبی مخزن سدهای استان آغاز شد - خبرگزاری
ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱ ۶۶
- ❖ جهش تند مازندران در مسیر "خشکسالی" - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱ ۶۸
- ❖ گام به گام با خشکسالی در ایران؛ پاییز خشک ۵۰ سال اخیر و ضرورت صرفه‌جویی - خبرگزاری
ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۲ ۷۲
- ❖ نظر مرکز پژوهش‌ها درباره طرح انتقال آب از دریای عمان - خبرگزاری تابناک مورخ
۱۴۰۰/۰۷/۱۴ ۷۴
- ❖ رهاسازی بیش از برنامه آب سد کرخه مشکل ساز شد - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۴ ۸۰
- ❖ ذخایر آبی پایتخت به روایت آمار - روزنامه دنیای اقتصاد مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۴ ۸۳

- ❖ پیشروی فرونشست زمین در خراسان جنوبی - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۴ ۸۶
- ❖ فلات مرکزی در یک قدمی خالی از سکنه شدن! - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۶ ۹۲
- ❖ حقی که به تالاب‌ها نمی‌رسد - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۶ ۹۵
- ❖ گام به گام با خشکسالی در ایران؛ درگیر شدن ۴۱,۴ درصد از مساحت حوضه‌های آبریز با خشکسالی - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۷ ۹۸
- ❖ استاد پژوهشکده زلزله شناسی در گفت‌وگو با خبرآنلاین - خبرگزاری خبر آنلاین مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۸ ۱۰۰
- ❖ مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور: آب پشت سدها فقط کفاف فصل پاییز را می‌دهد - خبرگزاری خبر فوری مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۸ ۱۰۴
- ❖ تهرانی‌ها، مراقب آب باشید - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۸ ۱۰۶
- ❖ زنگ خطر برای ایران زمین! رد پای خشکسالی در سد امیرکبیر - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۸ ۱۰۹
- ❖ کدام استان‌ها بیشترین شهرهای دارای تنش آبی را دارند؟ - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۸ ۱۱۰
- ❖ آب پشت سدها فقط کفاف پاییز را می‌دهد - روزنامه دنیای اقتصاد مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۹ ۱۱۱
- ❖ مدیر عامل آب و فاضلاب استان تهران: مخازن سدهای تهران وضعیت خوبی ندارند - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۰ ۱۱۲
- ❖ وضع بحرانی ذخایر آب برخی استان‌ها/ آیا صرفه‌جویی مردم تنها راه است؟ - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۲ ۱۱۵
- ❖ سرپرست معاونت حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای استان اصفهان: ۸۶ درصد از سد زاینده رود خالی است - خبرگزاری خبر فوری مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۳ ۱۱۸
- ❖ معاون برنامه‌ریزی شرکت آب منطقه‌ای اصفهان مطرح کرد؛ نبود تعادل بین منابع و مصارف چالش اصلی حوضه زاینده رود - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۴ ۱۲۰
- ❖ کاهش ۲۸ درصدی حجم مخازن سدهای کشور - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۵ ۱۲۸
- ❖ حذف تدریجی بیرگان از نقشه کشور/ مشکلات مردم منطقه تمامی ندارد - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۵ ۱۲۹
- ❖ نقش تالاب‌های گرمسیری در کاهش اثرات مخرب طوفان - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۵ ۱۳۳
- ❖ برای ۶ ماه نخست امسال صورت گرفت؛ پایش ماهواره‌ای تغییرات مساحت آبی دریاچه‌های کشور - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۵ ۱۳۴
- ❖ در بیست و سه روز اخیر اتفاق افتاد؛ کاهش بیش از یک میلیارد مترمکعبی آب سدهای کشور در مهرماه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۵ ۱۳۷

- ❖ معاون آب و آبفای وزیر نیرو؛ سالانه ۵۵۶ میلیون متر مکعب آب به دریاچه ارومیه منتقل می‌شود -
خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶ ۱۳۹
- ❖ نشست زمین جراحی به عمق خشکسالی‌های پیاپی کرمان - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶ ۱۴۱
- ❖ آب سدهای "طالقان" و "کرج" ۵۰ درصد کاهش پیدا کرده است - جامعه خبری تحلیلی الف
مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶ ۱۵۰
- ❖ مدیر روابط عمومی آب منطقه ای فارس: حجم آب ۳ سد استان فارس منفی است/خالی بودن ۵۷
درصد مخازن سدها - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶ ۱۵۱
- ❖ بررسی مشکلات خشکسالی و دغدغه صیانت از منابع آبی جنوب شرق کشور؛ باران اشک، بر
جازموریان تشنه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶ ۱۵۲
- ❖ وزیر نیرو: ۸ شهر بزرگ کشور تنش آبی شدید دارند/ فقط ۱۸ میلیارد متر مکعب آب، در سدهای
کشور وجود دارد - جامعه خبری تحلیلی الف مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۷ ۱۶۱
- ❖ آخرین خبر از انتقال آب به دریاچه ارومیه - روزنامه دنیای اقتصاد مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۷ ۱۶۳
- ❖ زنگ خطر برای ایران زمین! خشکسالی بیخ گوش دماوند - سد «لار» - خبرگزاری ایسنا مورخ
۱۴۰۰/۰۷/۲۸ ۱۶۴

پاییز

۱۴۰۰

مهر

۱۴۰۰

معاون امور آب و آبنمای وزیر نیرو؛ سال آبی با ۳۷ درصد کاهش بارندگی‌ها به پایان رسید - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۲

تهران- ایرنا- معاون آب و آبنمای وزارت نیرو در صفحه خود در شبکه اجتماعی نوشت: سال آبی همراه ۱۳۹۹ تا آخر شهریور ۱۴۰۰ در حالی به پایان رسید که بارش‌ها نسبت به متوسط دوره بلندمدت ۵۲ ساله با کاهش ۳۷ درصدی همراه بود.

به گزارش خبرنگار اقتصادی ایرنا، «قاسم تقی زاده خامسی» در صفحه اینستاگرام خود نوشت: سال آبی اول مهر ۱۳۹۹ تا آخر شهریور ۱۴۰۰ را می‌توان یکی از خشکسال‌ترین سال‌های نیم قرن اخیر نامگذاری کرد.

وی ادامه داد: اول مهر برای مدیران عرصه آب در ایران چه در خشکسالی و چه ترسالی که اول سال آبی جدید است؛ با دلهره همراه با امید به لطف پروردگار همراه است و این نگرانی اکنون که کشورمان با تغییر اقلیم روبرو شده افزایش بیشتری دارد. زیرا تغییر اقلیم بنا به گفته صاحب‌نظران سرزمین را با سال‌های خشک طولانی و ترسالی‌های همراه با سیل‌های مخرب روبرو خواهد کرد.

معاون آب و آبنمای وزیر نیرو افزود: با وجود کاهش ۳۷ درصدی بارش‌ها همچنین آب در مخازن ۱۹۹ سد ملی کشور به حداقل رسیده و نسبت به سال گذشته حدود ۳۰ درصد کاهش یافته است که اگر نبود سیل و بارندگی سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ موجودی مخازن سدها بسیار کمتر از این می‌بود.

تقی زاده خامسی نوشت: سازمان هواشناسی پاییز امسال را نیز خشک و زمستان را طبیعی و زیرطبیعی پیش‌بینی کرده است، هرچند پیش‌بینی بیش از یک ماه حدود ۵۰ درصد قابل اطمینان است؛ اما سالی که نکو است از بهارش پیدا است.

وی ادامه داد: با اینکه برای تامین آب در سال جاری نگرانی کمتری وجود دارد، در برخی مناطق مثل

خوزستان در صورتی که جلوی کشت محصولات چون کلزا، چغندر و محصولات پر آب بر گرفته نشود به طور قطع در پایین دست کارون بزرگ و کرخه شوری آب آشامیدنی افزایش جدی خواهد یافت. معاون آب و آبنای وزیر نیرو افزود: کارگروه سازگاری با کم آبی استان به ریاست استاندار این نوع کشت‌ها را ممنوع اعلام کرده، ولی جلوگیری از آن مستلزم یک همت عمومی در سطح استان است. تقی زاده خامسی نوشت: علت شوری ورود زه آب‌های نیشکر، برنج و پساب‌های صنعتی در طول پیمودن بیش از ۳۵۰ کیلومتر آب خروجی از سدها در مسیر رودخانه و کانال‌های روباز و علت نرسیدن آب به پایین دست برداشت‌های غیرقانونی آب در این مسیر است. وی ادامه داد: سال سختی در پیش است؛ اول به لطف پروردگار امیدوارم و سپس به همراهی و یکپارچگی بدون بخشی‌نگری همه ذینفعان جهت اجرای دقیق برنامه منابع و مصارف در حوزه‌های آبریز ایران امید دارم. به گزارش ایرنا، پیشتر شرکت مدیریت منابع آب ایران اعلام کرد: حجم آب ورودی به سدهای کشور از ابتدای سال آبی جاری تا ۲۶ شهریور در حالی به ۲۹ میلیارد و ۳۵ میلیون متر مکعب رسید که این رقم سال گذشته ۵۵ میلیارد و ۶۱ میلیون متر مکعب بود.

عضو کمیسیون انرژی مجلس: سدسازی ترکیه نخلستان های جنوب را خشک کرد/ آیا
 ایران حق آب عراق را می خورد؟/ عراق بیش از ایران از ترکیه آسیب دیده است -
 خبرگزاری خبر فوری مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۲

عضو کمیسیون انرژی مجلس گفت: عراق بیش از ایران از ترکیه آسیب دیده، اگر ایران اقداماتی در
 زمینه احداث سد و یا کنترل آب انجام داده مطابق معاهدات بین المللی بوده و بر این اساس ما تخلفی
 نداشته ایم.

فریدون عباسی درباره اخباری از سوی مقامات عراقی مبنی بر عدم در نظر گرفتن حقابه این کشور از
 سوی ایران اظهار داشت: اگر قرار است عراق بابت عدم رعایت حقابه کشور همسایه به مراجع بین المللی

مراجعه کند بهتر است از کشور ترکیه شکایت کند. زیرا ترکیه بدون هماهنگی با کشورهای همسایه اقدام به احداث سد های زیادی در کشور خود کرده و اجازه نمی‌دهد آب در دجله و فرات جاری شود. وی افزود: اقدامات سد سازی ترکیه هم روی اروند و کارون اثر گذاشته و هم باعث شده زمان مد آب خلیج فارس پیشروی کرده و آب شور وارد کانال‌های رود بهمنشیر و اروند شود و نخلستان‌های آبادان، جزیره مینو و خرمشهر خشک شوند.

این عضو کمیسیون انرژی مجلس تاکید کرد: عراق بیش از ایران از ترکیه آسیب دیده بنابراین نباید فرافکنی کند، در هر حال طبق معاهده‌ای که در زمینه آب‌های مرزی وجود دارد هر کشوری که اقدام به ساخت سد روی رود مرزی می‌کند باید حقایق را هم برای کشور مقصد آب رود در نظر بگیرد، ضمن اینکه بر اساس همین معاهده تا سال ۲۰۲۰ لزومی نداشت که برای احداث سد با کشورهای همسایه هماهنگی صورت بگیرد.

وی گفت: کشورها باید نسبت به تامین آب شرب و کشاورزی مورد نیاز خود اقدام کنند، اکنون افغانستان هم بدون هماهنگی با ایران با احداث دو سد باعث شده هیرمند و هامون سمت ایران خشک شود و ما را با مشکل مواجه کرده‌اند.

عباسی یادآور شد: اگر ایران اقداماتی در زمینه احداث سد و یا کنترل آب انجام داده مطابق معاهدات بین‌المللی بوده و بر این اساس ما تخلفی نداشته‌ایم، زیرا زمان لازم را داشتیم که اقداماتی در خاک خود انجام دهیم و با کشورهای دیگر هم هماهنگی نداشته باشیم، کما اینکه افغانستان و ترکمنستان هم همین کار را کرده‌اند.

وی خاطرنشان کرد: هر کشور سعی کرده آب مورد نیاز خود را تامین کند بخصوص اینکه اگر ما اقدامی در کنترل آب داشته‌ایم بیشتر مهار سیلاب بوده که ممکن بود به کشورهای همسایه هم آسیب وارد کند. مهدی رشید الحمدانی، وزیر منابع آبی عراق چهارشنبه ۳۱ شهریور / ۲۲ سپتامبر اعلام کرد که درباره

حق آبه عراق از آب‌های مشترک با ایران توافقی به دست نیامده و وزارت خارجه عراق قصد دارد به محافل بین‌المللی شکایت ببرد.

وی گفت: ما ابزارهای مهمی داریم که برای تأمین حقوق آب خود، می‌توانیم استفاده کنیم. وزارت امور خارجه باید مسئله آب را با ایران بین‌المللی کند.

در مرزهای ایران و عراق ۳۶ رودخانه جریان دارد و اکثر این رودخانه‌ها از کوه‌های واقع در دو استان ایرانی همجوار با عراق یعنی کرمانشاه و ایلام سرچشمه گرفته و وارد این کشور می‌شوند.

منبع: ایلنا

به جای انتقال آب رویکرد مدیریت منابع آبی را در پیش بگیریم/مسیریابی درست مساله اصلی طرح - سایت خبر مهم - مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۳

خبرمهم: رییس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران با بیان اینکه در دنیا برای تامین آب انتقال آب از حوزه‌ای به حوزه دیگر در دستور کار نیست، گفت: با توجه به اثرات زیست محیطی که این طرح دارد، توصیه می‌شود به جای انتقال آب، مدیریت منابع آبی را در دستور کار قرار دهیم.

به گزارش بخش اجتماعی سایت خبرمهم، دکتر علیرضا شهیدی با بیان اینکه از سازمان زمین‌شناسی برای اجرای طرح انتقال آب دریای خزر به فلات مرکزی دعوت به عمل آورده شده است، افزود: از آنجایی که این سازمان دارای داده و اطلاعات پایه و همچنین نقشه‌های زمین‌شناسی از این منطقه است، از این رو در زمینه انتقال آب دریای خزر از سازمان زمین‌شناسی دعوت شده است.

وی با بیان اینکه این سازمان برای شرکت در کمیته‌ای که برای انتقال آب دریای خزر تشکیل شده است، به عنوان یکی از اعضا دعوت شده است، یادآور شد: حضور ما برای شرکت در این کمیته به منظور ارائه نظرات است.

شهیدی با اشاره به رویکرد سازمان زمین‌شناسی برای انتقال آب دریای خزر به فلات مرکزی، خاطر نشان کرد: مسیریابی انتقال آب دریای خزر بسیار مهم است؛ چرا که اگر مسیر مناسبی انتخاب نشود، ممکن است خسارت غیر قابل جبرانی به کشور وارد شود.

رییس سازمان زمین‌شناسی، طول این مسیر را از دریای کاسپین تا شمال سمنان دانست.

وی با اشاره به اثرات زیست محیطی اجرای طرح انتقال آب دریای خزر، اظهار کرد: در مجموع در دنیا انتقال آب از حوزه‌ای به حوزه دیگر در دستور کار سازمان‌های مرتبط قرار نمی‌گیرد، ولی با توجه به اینکه در دشت‌های مرکزی کشور با کمبود آب مواجه هستیم، به نظر می‌رسد که این روش می‌تواند

کمکی برای تامین آب مورد نیاز در این مناطق باشد.

شهیدی اضافه کرد: ولی توصیه ما این است که اگر قرار است انتقال آبی صورت گیرد، این انتقال آب با هدف انتقال آب شرب باشد و این طرح برای تهیه آب مورد نیاز کشاورزی صورت نگیرد.

این محقق حوزه زمین‌شناسی با تاکید بر اینکه رویکرد دنیا در این زمینه مدیریت مصرف آب است، گفت: بر اساس آمارها ۹۰ درصد از آبی که در کشور مصرف می‌شود در حوزه کشاورزی، ۶ درصد در بخش صنعت و ۱۴ درصد در بخش شرب است؛ از این رو اگر بتوانیم تغییرات مناسبی در الگوی مصرف و تغییر الگوی کشاورزی اعمال کنیم، می‌توانیم مقدار زیادی از آبی که مصرف می‌شود را ذخیره‌سازی کنیم.

شهیدی تاکید کرد: بهترین اقدام برای تامین آب مدیریت مصرف منابع آب است و ارائه الگوی مصرف بهینه می‌تواند تاثیرگذارتر باشد.

به گزارش ایسنا، انتقال آب دریای مازندران به کویر مرکزی و حتی اتصال آن به خلیج فارس اولین بار حدود ۲۰ سال پیش مطرح شد و بعد از مدتی به فراموشی دو دهه‌ای سپرده شد، ولی در دولت دهم دوباره این ایده با قدرت بیشتری ظهور یافت و عملیات اجرایی آن از سال ۱۳۹۱ در ساحل منطقه سواحل استان مازندران آغاز شد، به گونه‌ای که اعلام شد فاز اول مطالعه برای انتقال آب دریای خزر به سمنان انجام شده است.

در کنار همه انتقاداتی که به اجرای این طرح شد، نگرانی‌های زیادی در خصوص جنگل‌های هیرکانی وجود دارد؛ چرا که بر اساس برنامه‌ریزی‌ها قرار است لوله‌های انتقال آب از میان درختان این جنگل عبور کند که این امر جنگل‌تراشی را در پی دارد.

تیشه بر جان دریاچه ارومیه با از سرگیری سدسازی - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۵

سازمان حفاظت محیط زیست در حالی در انتظار سکندار جدید است که زمزمه‌ها و تلاش‌هایی برای اجرا و تکمیل پروژه‌های سدهای نیمه ساخت حوضه دریاچه ارومیه مطرح شده است. به گزارش ایسنا، از اواسط دهه ۸۰ روند خشک شدن دریاچه ارومیه - بزرگترین دریاچه داخلی کشور - به محل نگرانی و یکی از بزرگترین دغدغه‌های زیست محیطی کشور و حتی منطقه تبدیل شده است؛ دریاچه‌ای در مرز آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی که خشک شدن آن علاوه بر آثار مخربی که بر اکوسیستم و حیات اجتماعی جوامع بومی منطقه برجای می‌گذارد، می‌تواند این دریاچه را به یکی از بزرگترین منابع گردوغبار نمکی منطقه تبدیل کند.

از حدود ۱۵ سال گذشته در پی اطلاع‌رسانی و هشدار کارشناسان نسبت به وضعیت دریاچه ارومیه اکنون دیگر کسی نیست که نگران حیات این دریاچه نباشد. ستاد احیای دریاچه ارومیه در دولت یازدهم نیز برای رسیدگی به وضعیت این دریاچه در سال ۹۲ آغاز به کار کرد و از نخستین اقداماتی که در زمینه احیای این دریاچه انجام شد، متوقف کردن ۳۳ سد در دست اجرا و یا مطالعه در حوضه آبریز دریاچه ارومیه بود که از جمله مهمترین آن‌ها می‌توان به توقف احداث چهار سد بزرگ ملی سیمینه، لیلان، باراندوز و نازلو در کنار سایر سدهای این حوضه اشاره کرد.

در حالی که کارشناسان دلایل متعددی از جمله خشکسالی، احداث بزرگراه روی دریاچه، احداث بی‌رویه سد و استفاده بی‌رویه از منابع آب حوضه آبریز دریاچه را به عنوان علل خشک شدن دریاچه ارومیه عنوان کردند که برخی دیگر از کارشناسان سد سازی را در خشک شدن دریاچه بی‌تاثیر می‌دانستند. با این حال با توجه به اینکه مساحت آبی ناچیزی از دریاچه ارومیه باقی مانده بود، تصمیم به توقف سدسازی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه گرفته و طبق اعلام وزارت نیرو عملیات احداث دو سد

نازلو و باراندوز در سال ۹۳ در راستای احیای دریاچه ارومیه متوقف شد.

با این حال سال گذشته زمزمه‌های تکمیل سدهای نیمه ساخت در حوضه آبریز دریاچه ارومیه از جمله آن‌ها سد «نازلو»، «لیلان‌چای» و «باراندوز» بار دیگر موجی از نگرانی‌ها را درباره وضعیت و سرنوشت این دریاچه به همراه داشت اما مسعود تجربی - مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه - با اعلام اینکه "عملاً هرگونه بارگذاری جدید در حوضه آبریز این دریاچه تا هفت سال دیگر که دریاچه ارومیه کامل احیا شود ممنوع است" از شدت این نگرانی‌ها کاست. این ستاد همچنین اظهار کرده بود که "اگر قرار باشد سدهای نیمه ساخته تکمیل شوند وزارت نیرو باید آب بیشتری را به سمت دریاچه ارومیه رها کند و به همین دلیل کار برای وزارت نیرو بسیار پیچیده خواهد شد."

اما حالا بار دیگر تکمیل ساخت برخی سدهای حوضه آبریز دریاچه ارومیه از جمله سد نازلو مطرح شده است. یاسر رهبردین - مدیرعامل شرکت آب منطقه ای آذربایجان غربی - در دیدار با نماینده مردم ارومیه در مجلس شورای اسلامی درباره از سرگیری ساخت سد نازلو و ضرورت و فوریت قرار گرفتن این اقدام در دستور کار مسئولان کشوری و استانی اظهاراتی کرده و معتقد است که سدها موجب تخریب دریاچه ارومیه نبوده‌اند و تغییر رژیم بارش‌ها که باعث کاهش مدت و زمان بارش‌ها شده، تغییر کاربری زمین‌های دیم به آبی، تغییر الگوی کشت از محصولات کم آب به پر آب بر و پل میانگذر دریاچه ارومیه که باعث برهم خوردن اکوسیستم و گردش آب دریاچه ارومیه شده است از دلایل اصلی خشکی دریاچه ارومیه هستند.

او تکمیل سد نازلو را از راهکارهای لازم برای مقابله با تغییرات اقلیمی، کنترل سیلاب و تامین آب شرب مردم ارومیه و روستاهای منطقه برشمرده، در حالی که کمتر از دو هفته پیش مدعی بود که مشکل تامین آب شرب در استان آذربایجان غربی وجود ندارد.

از سرگیری طرح‌های سدسازی در غیبت ستاد احیای دریاچه ارومیه

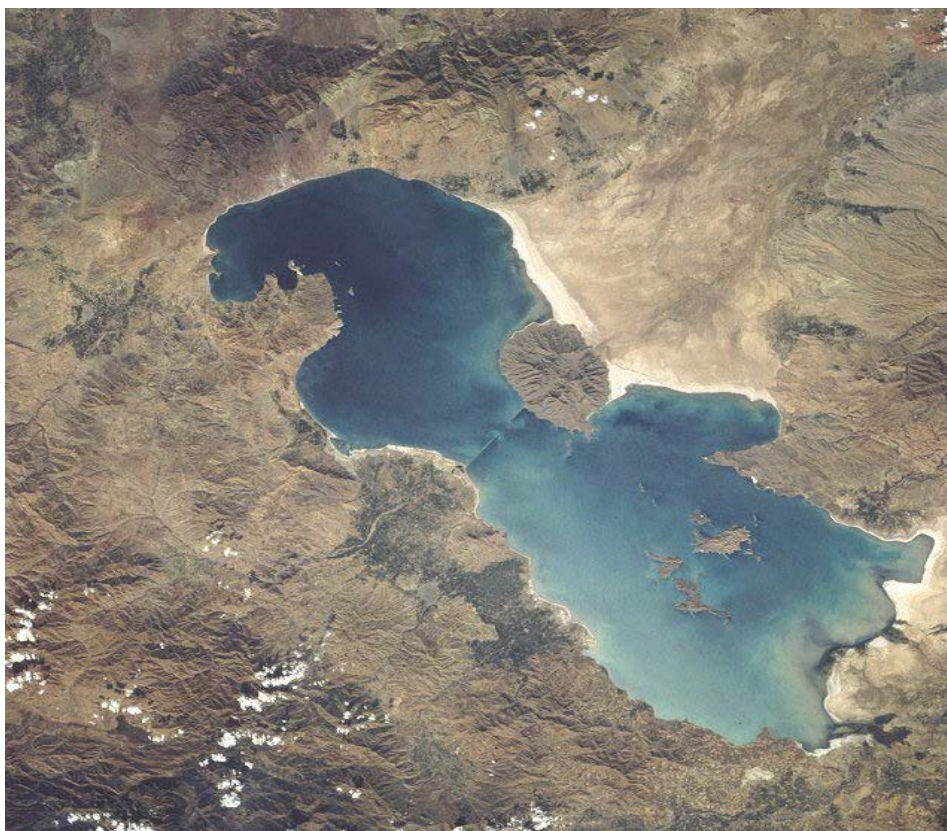
محسن موسوی خوانساری - کارشناس آب- در گفت و گو با ایسنا، ضمن انتقاد از اجرای هرگونه عملیات سدسازی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه معتقد است که تلاش برخی مسئولان برای اجرا و تکمیل سد نازلو و سایر سدهای نیمه ساخت در حوضه آبریز دریاچه ارومیه درحالیست که ستاد احیای دریاچه ارومیه مدتی است که عملاً فعالیتی ندارد.

این کارشناس آب با اشاره به اینکه در سال ۹۲ و در بدو تشکیل ستاد احیای دریاچه ارومیه، ۳۳ سد مطالعاتی و هفت سد اجرایی با ظرفیت یک میلیارد ۳۰۰ میلیون متر مکعب با دستور هیات دولت متوقف شد، اظهار می‌کند: از سال ۹۲ تاکنون مطالعه و اجرای طرح‌های سدسازی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه ممنوع بود اما متأسفانه در غیبت ستاد احیای دریاچه ارومیه، برخی مسئولان در تلاش برای اجرایی کردن احداث سدهای نیمه ساخت در حوضه آبریز این دریاچه هستند. در چنین شرایطی ضروری است که فعالیت این ستاد مجدد از طرف رییس سازمان حفاظت محیط زیست و با دستور هیات دولت پیگیری شود.

موسوی با بیان اینکه قرار بود حدود ۲ میلیارد و ۵۰۰ متر مکعب از هفت میلیارد متر مکعب آب تجدیدپذیر حوضه دریاچه ارومیه به احیای این دریاچه اختصاص یابد، درباره پیامدهای تکمیل سدهای نیمه ساخت در حوضه آبریز دریاچه ارومیه از جمله سد «نازلو» تصریح می‌کند: با توجه به اینکه حجم این سدها بیش از مقدار آب تجدیدپذیر مصرفی خواهد بود، از این رو تکمیل آن‌ها باعث افزایش سطح زیرکشت و قطع جریانات آبی به دریاچه ارومیه به میزان بیش از ۱۰۰ میلیون متر مکعب در سال خواهد شد و این امر خشک شدن دریاچه ارومیه را در پی دارد.

به گزارش ایسنا، درحالی بعضی نمایندگان مجلس و برخی مسئولان استانی بیش از یک سال و به عناوین مختلف به دنبال اجرا و تکمیل پروژه‌های سد سازی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه هستند که نه تنها حق آب این دریاچه کامل پرداخت نشده بلکه به گفته مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی‌تر از

آن ۶۲ سانتی‌متر و وسعت آن ۱۵۴۶ کیلومتر مربع نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش یافته است. هرچند انتقادات زیادی به ستاد احیای دریاچه ارومیه مبنی بر عدم موفقیت در احیای این دریاچه علی‌رغم هزینه کرد ۱۵ هزار میلیارد تومانی این ستاد طی هفت سال گذشته همچنین اجرای طرح انتقال آب از رودخانه زاب به دریاچه ارومیه علی‌رغم مخالفت بسیاری از کارشناسان وارد است اما به نظر می‌رسد که از سرگیری طرح‌ها رمق و جانی برای بزرگترین دریاچه شور خاورمیانه باقی نمی‌گذارد. لازم به ذکر است که وسعت دریاچه ارومیه که در سال ۱۳۷۷ با مساحتی حدود ۶۰۰۰ کیلومتر مربع در ردیف بیست و پنجمین دریاچه بزرگ دنیا از نظر مساحت قرار داشت، اکنون به ۱۹۹۲ کیلومتر مربع رسیده است.

سدهای خوزستان ۱۳ درصد آب دارند - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۶

گزارش‌ها از این حکایت دارد که ذخیره آب سدهای خوزستان رو به اتمام است. به گزارش تابناک، معاون سابق دفتر برنامه‌ریزی آب و آبیاری کشور با اشاره به حجم پایین منابع آبی در سدهای خوزستان، گفت: "متأسفانه در این چند ماه اقدام اساسی برای جلوگیری از تنش مجدد آبی در استان انجام نشده است."

هدایت فهمی در گفتگو با مهر ضمن اشاره به رضایت‌بخش نبودن وضعیت آبی خوزستان عنوان کرد: «طبق آخرین آماری که بنده داشتم، حدود ۱۳ درصد سدهای استان خوزستان منابع آب دارند و در صورتی که طبق پیش‌بینی‌ها بارش قابل توجهی صورت نگیرد، خوزستان با مشکل جدی روبرو خواهد شد.»

معاون سابق دفتر برنامه‌ریزی آب و آبیاری کشور ادامه داد: "این به معنای سیاه‌نمایی نیست و واقعیتی است که مسئولان و مردم باید بدانند و اگر آمادگی صورت نگیرد، به مشکل جدی خواهیم خورد." او افزود: «آمادگی به دو صورت انجام می‌گیرد؛ شیوه‌ای که معمولاً در کشور وجود دارد به صورت مدیریت بحرانی و موقت است. مثلاً در بحث تأمین آب شرب با تانکر آبرسانی می‌کنند و در بخش کشاورزی زیان کشاورزان را جبران می‌کنند در صورتی که باید برای شبکه توزیع و انتقال آب شرب و آب و فاضلاب خوزستان فکری جدی شود تا با ایجاد زیرساخت‌ها و نوسازی آنها بتوان بحران را کنترل کرد. درواقع راه‌حل درازمدت است و باید یک برنامه جامع سیل و خشکسالی داشته باشیم.» معاون سابق دفتر برنامه‌ریزی آب و آبیاری کشور گفت: "علی‌رغم آنکه در برنامه چهارم توسعه هم وظیفه تدوین این برنامه آمده بود، ولی هیچ‌وقت از جانب هیچ دولتی انجام نشد و کسی هم مطالبه نمی‌کند که چرا این برنامه تدوین نشده است؟"

فهمی در پاسخ به سوالی مبنی بر اصلاح الگوی کشت استان افزود: "همانطور که می‌دانید طبق قانون سازگاری با کم‌آبی، مصوبه هیأت دولت، کشت برنج در غیر از دو استان کشور ممنوع شده است ولی در حال حاضر علی‌رغم مشکلات کم‌آبی به طور گسترده کشت برنج در استان‌های اصفهان و خوزستان انجام می‌شود و حتی دولت هم ضرر و زیان کشاورزان را پرداخت می‌کند که این از عجایب قانون‌گذاری در کشور است!"

معاون سابق دفتر برنامه‌ریزی آب و آبفای کشور تأکید کرد: «بنابراین تغییر الگوی کشت و اصلاح آن ضروری است و تا زمانی که چنین اقدامی توسط دولت دنبال نشود، با تبلیغ و دستور کار خاصی انجام نمی‌شود.»

او تصریح کرد: "ملاً در این چند ماه به غیر از آبرسانی با تانکر هیچ کار خاصی انجام نشده و با توجه به بودجه خوبی که به این بخش اختصاص داده شده، بنابراین مسئولین ذیربط باید به طور شفاف کارنامه خودشان را برای اثربخشی و مدیریت آب خوزستان ارائه دهند."

تابستان سالجاری با افزایش شدید دمای هوا و خشکسالی استان خوزستان با بحران بی‌سابقه آب روبه‌رو شد و اعتراض‌های وسیعی را به دنبال داشت. نهایتاً با تصمیم دولت آب سدها رهاسازی شد تا به صورت مقطعی بحران کنترل شود اما حالا اوایل پاییز دوباره زمزمه‌های بی‌آبی مطرح است.

فرونشست دشت‌های تهران - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۶

آمارها حاکی است که بیش از ۲۸ هزار حلقه از حدود ۴۲ هزار حلقه چاه حفر شده در استان تهران غیرمجاز است؛ این یعنی برداشت بی رویه از سفره‌های زیرزمینی آب، کاهش روز به روز کیفیت خاک و در نهایت فرونشست زمین به ویژه در جنوب تهران که زنگ خطر را به صدا درآورده است.

به گزارش «تابناک» به نقل از ایرنا، فرونشست، فروچاله، تهدید منابع آبی و خشکسالی کلید واژه‌های است که در بسیاری از رسانه‌ها و محافل شنیده می‌شود؛ فرونشست یا مرگ تدریجی زمین، وقتی رخ می‌دهد که آب‌خوان‌ها یا سفره‌های آب زیرزمینی به شدت افت می‌کنند و با از دست رفتن مقاومت لایه‌های بالایی زمین، شکاف‌های عمیق و یا در موارد شدیدتر، چاله‌هایی با عمق بیش از ۶۰ متر و قطری بیش از همین میزان را در زمین ایجاد می‌کنند.

میانگین میزان فرونشست زمین در ایران براساس برخی تحقیقات، سالانه به بیش از ۲۵ سانتیمتر می‌رسد، آماري که در واقع آثر خطر برای حیات فلات مرکزی ایران است.

براساس آنچه مسئولان وزارت نیرو پیشتر اعلام کرده اند، حدود ۳۰۰ هزار چاه غیرمجاز و حدود ۵۰۰ هزار چاه مجاز در کشور وجود دارد، آماري که کارشناسان آن را رد کرده اند و معتقدند تعداد چاه‌های کشور بیشتر از آمارهای رسمی اعلام شده است.

کارشناسان بر این باورند که در هر ۲ کیلومتر مربع یک چاه در کشور حفر شده است که با یک تقسیم بندی با مساحت کشور به عدد یک میلیون حلقه چاه در سراسر کشور می‌رسیم.

در استان تهران نیز سالانه حدود چهارمیلیارد مترمکعب از چاه‌های زیر زمینی برداشت می‌شود که حدود ۱۰ درصد توسط چاه‌های غیر مجاز است. به عبارت دیگر چیزی حدود ۴۰۰ میلیون مترمکعب آب از چاه‌هایی برداشت می‌شود که هیچ نظارتی روی آن نیست.

کارشناسان با این وجود، با ارائه این آمار معتقدند که راهکارهای ساده ای برای کاهش و جلوگیری از فرونشست زمین وجود دارد که ما از آن‌ها غافل هستیم. این راهکارهای ساده می‌توانند کمک کنند تا حداقل از این شرایط بحرانی پیش‌تر نرویم و بتوانیم آن را مدیریت کنیم.

انسداد چاه‌های غیر مجاز و صرفه‌جویی میلیون‌ها مترمکعب آب در تهران معاون حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای استان تهران، با اشاره به شناسایی ۲۸ هزار و ۹۰۰ حلقه چاه غیرمجاز در سطح استان به ایرنا گفت: عمده چاه‌های غیر مجاز را در حوزه کشاورزی ذکر کرد و بالغ بر ۱۷۳ میلیون متر مکعب از این چاه‌ها مورد استفاده بخش کشاورزی قرار می‌گیرد. احمد علی قربانیان، بخش دیگر برداشت آب از چاه‌های غیرمجاز را مربوط به حوزه آب شرب، باغچه‌ها و ویلاهای استان تهران دانست که رقمی حدود ۱۴ هزار حلقه چاه را شامل می‌شود. او عنوان کرد: در این راستا ۵۵ میلیون متر مکعب آب از چاه‌های غیر مجاز هم برای فضای سبز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

قربانیان همچنین به تعداد چاه‌های مجاز در سطح استان اشاره کرد و بیان داشت: تعداد ۱۳ هزار و ۴۹۰ حلقه چاه مجاز در استان وجود دارد که یک میلیارد و ۸۷۰ متر مکعب در سال از این چاه‌ها آب برداشت می‌شود. معاون حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای استان تهران با بیان این مطلب همچنین تاکید کرد: در راستای جلوگیری از حفر چاه‌های غیر مجاز ۶۰ اکیپ بازرسی متشکل از ۴۵ اکیپ بخش خصوصی و ۱۵ اکیپ بخش دولتی در سطح استان فعالیت دارند و به صورت شبانه روز و در ایام تعطیل و غیر تعطیل در امر شناسایی و همچنین جلوگیری از حفر چاه‌های غیرمجاز فعالیت دارند.

قربانیان در تشریح عملکرد مجموعه شرکت آب منطقه‌ای وزارت نیرو برای شناسایی و انسداد چاه‌های غیرمجاز هم گفت: از سال ۹۴ تا پایان سال ۹۹ بالغ بر هشت هزار چاه پُر و مسدود شده است که از این

تعداد ۲۷۵ میلیون متر مکعب در سال، آب صرفه جویی می شود.

فرونشست زمین در تهران ۳۶ سانتی متر در سال

قربانیان به نرخ فرونشست در تهران که ۳۶ سانتیمتر در سال اعلام شده است اشاره کرد و گفت: سال‌های اخیر اقدامات خوبی در زمینه جلوگیری از حفر و فعالیت چاه‌های غیر مجاز در استان صورت گرفته اما حفاظت از منابع آبی بویژه سفره‌های زیرزمینی نیازمند توجه بیشتر و استفاده از ابزارها و روش‌های مختلف حفاظتی، مدیریتی است.

وی با بیان اینکه یکی از دلایل فرونشست با منشأ انسانی محصول برداشت و استخراج بی‌رویه آب از سفره‌های زیرزمینی است، ادامه داد: کاهش بارش‌ها، تداوم خشکسالی و نبود منابع آب کافی برخی کشاورزان استان را به حفر و استفاده از چاه‌های غیرمجاز ترغیب می‌کند.

وی با بیان اینکه برای مقابله با این معضل اقدامات مهمی در زمینه جلوگیری از فعالیت چاه‌های غیر مجاز صورت گرفته است، افزود: از ابتدای امسال تاکنون ۲۸۰ چاه، مجهز به کنتور هوشمند شده است و تا پایان سال این تعداد به ۸۰۰ دستگاه افزایش خواهد یافت.

به گفته قربانیان، تاکنون حدود سه هزار حلقه چاه مجهز به دستگاه کنترل هوشمند شده است.

وی به برنامه‌هایی که در خصوص سازگاری با کم آبی در مجموع استان‌ها به تصویب کمیته ملی سازگاری با کم آبی رسیده است، اشاره کرد و افزود: در قالب برنامه ششم توسعه ۴۲۰ میلیون مترمکعب تعادل بخشی و صرفه جویی در استان تهران باید عملیاتی شود که برای سال جاری ۷۵ میلیون مترمکعب در دستور کار قرار گرفته است که شامل کاهش برداشت منابع آب‌های زیر زمینی در حوزه کشاورزی و فضای سبز بخصوص طرح آبیاری تحت فشار یا تغییر الگوی کشت دشت‌ها است.

قربانی خاطرنشان کرد: مصرف بی‌رویه آب از سوی شهروندان، هدر رفت آب در بخش کشاورزی،

کمبود منابع آب‌های زیرزمینی ناشی از کمبود بارش و استفاده بی‌رویه کشاورزان، ساماندهی نشدن چاه‌های غیرمجاز و تحقق نیافتن برنامه تغییر الگوی کشت از جمله عواملی هستند که موجب بروز و تشدید تنش‌های آبی و خشکسالی در استان تهران می‌شود که می‌بایست در این زمینه برنامه ریزی و اقدامات اساسی صورت گیرد.

وضعیت ذخایر آبی استان تهران همچنان بحرانی است

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران نیز در این زمینه گفت: ذخایر سدهای تامین کننده آب شرب تهران به ۳۵۰ میلیون متر مکعب رسیده و وضعیت ذخایر آبی استان هم‌چنان بحرانی است؛ به گونه‌ای که شاهد کاهش ۱۱۰ میلیون مترمکعبی ذخیره سد ماملو نسبت به سال گذشته هستیم. محمدرضا بختیاری با اشاره به میزان ذخایر آبی سدهای استان تهران گفت: سال آبی امسال بدترین شرایط در ۵۰ سال اخیر در کشور است.

امسال شرایط منابع آبی استان تهران بحرانی بود و علی‌رغم کاهش ۳۵ درصدی بارندگی‌ها، کسری ۳۸۰ میلیون مترمکعبی مخازن سدها و رشد حدود ۳ درجه‌ای دمای هوا، توانستیم بدون قطع آب و حتی بدون اجرای سناریوهای کاهش فشار آب از این شرایط بحرانی عبور کنیم.

وی ادامه داد: سالانه حدود ۲,۵ درصد میزان مصرف آب در شهر تهران به دلیل رشد جمعیت افزایش می‌یابد و این رشد مصرف طبیعی است، اما امسال با وجود رشد تعداد مشترکان، مصرف آب در سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ تنها یک درصد بیشتر شده و این کاهش مصرف نشان‌دهنده مشارکت و همکاری بالای مردم برای گذر از بحران آب بوده است.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران با اشاره به بیلان منفی ۱۵۰ میلیون مترمکعبی آب تهران افزود: ما هر سال ۱۵۰ میلیون مترمکعب بیشتر از ورودی ذخایر زیرزمینی، آب برداشت می‌کنیم و حدود

۸۵ درصد یعنی ۲ برابر حد مجاز از منابع آبی تجدیدپذیر استفاده می‌کنیم.

بختیاری بیان داشت: بر اساس پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی سال آبی آینده در بهترین حالت سال نرمالی خواهد بود و خبری از ترسالی نیست؛ ما با در نظر گرفتن بحرانی‌ترین شرایط احتمالی و تدوین بدترین سناریوهای ممکن از غافل‌گیری در پاییز و زمستان جلوگیری می‌کنیم و ذخایر استراتژیک منابع آب را برای پاییز و زمستان حفظ خواهیم کرد.

به گفته کارشناسان، برداشت بی‌رویه و بی‌حساب و کتاب از سفره‌های آب زیرزمینی باعث فرونشست زمین در استان تهران است، این پدیده خطرناک اگرچه می‌تواند در اثر سایر پدیده‌های طبیعی زمین شناسی مانند زمین لرزه، انحلال سنگ‌های گچی، نمکی یا آهکی، آب شدن یخ‌ها و حرکت‌های آرام پوسته و خروج گدازه از پوسته جامد زمین یا فعالیت‌های انسانی مانند معدنکاری، برداشت سیالات زیرزمینی مانند آب‌های زیرزمینی، نفت یا گاز ایجاد شود، اما به گفته کارشناسان، کاهش شدید سطح آب‌های زیرزمینی، مهمترین دلیل فرونشست زمین بویژه در ایران به شمار می‌رود.

کاهش بارش، مدیریت نکردن مصرف آب در بخش کشاورزی، رعایت نکردن سهمیه برداشت آب توسط برخی کشاورزان و استفاده از روش‌های سنتی آبیاری، افزایش مصرف آب توسط صنایع و مردم موجب شده است تا بخش قابل توجهی از منابع آبی در سراسر کشور خشک شود و سطح سفره‌های زیرزمینی بشدت پایین بیاید، این مساله موجب شده تا حفره‌های تهی از منابع آبی بر اثر وارد آمدن فشار طبقات فوقانی زمین فرو بریزد و پدیده فرونشست زمین در بسیاری از مناطق به ویژه استان تهران اتفاق بیفتد.

در مورد فرونشست زمین در ویکی تانناک بیشتر بخوانید

کلیات

بنا به تعریف یونسکو، فرونشست عبارت است از فرووریزش و یا نشست سطح زمین که به علت‌های

متفاوتی در مقیاس بزرگ روی می‌دهد. به طور معمول این اصطلاح به حرکت قائم رو به پایین سطح زمین که می‌تواند با بردار اندک افقی همراه باشد، گفته می‌شود.

این تعریف پدیده‌هایی همچون زمین لغزش‌ها را به دلیل اینکه حرکت آن‌ها دارای بردار افقی قابل توجهی است و همچنین نشست در خاک‌های دستی، که دارای مکانیزم متفاوتی می‌باشد شامل نمی‌شود.

علت‌های ایجاد فرونشست

عوامل متعددی باعث ایجاد این پدیده می‌شوند: از جمله انحلال، آب شدگی یخ‌ها و تراکم نهشته‌ها، حرکت آرام زمین و خروج گدازه و یا عملیات انسانی نظیر معدن کاری یا برداشت آب زیرزمینی و نفت، برداشت و استخراج مواد معدنی، ریزش سازه‌های زیرزمینی مانند تونل‌ها و یا ایجاد حفرات در اثر انحلال و برداشت بی رویه از منابع آب زیرزمینی، نفت و گاز.

نشست زمین در اثر حفر تونل برای گسترش خطوط مترو در تهران در شهر تهران، یکی از مهم‌ترین علل نشست زمین در اثر حفر تونل برای گسترش خطوط مترو است. به طور کلی تغییر شکل و نشست خاک در اثر حفر تونل از دو دیدگاه قابل بررسی است: نشست آنی (در حین احداث تونل روی داده و علت آن تغییر شکل در مقطع تونل است) نشست بلند مدت که بسیار خطرناک می‌باشد، چرا که سال‌ها پس از حفر تونل روی داده و می‌تواند خسارات جبران‌ناپذیری به وجود آورد. اما برای جلوگیری از وقوع نشست ابتدا باید آن را پیش‌بینی کرد.

آسیب‌های ناشی از فرونشست

تغییر ناهمسان در ارتفاع و شیب رودخانه‌ها و آبراهه‌ها و سازه‌های انتقال آب، شکست و یا بیرون زدگی

لوله جدار چاه‌ها در نتیجه تنش‌های تراکمی ناشی از تراکم آبخوان‌ها (ایجاد اختلال در بهره برداری از منابع آب زیرزمینی و ماسه دهی چاه‌ها)، پیشروی امواج در مناطق پست ساحلی، کاهش برگشت ناپذیر تمام یا بخشی از مخزن آب زیرزمینی در نتیجه از بین رفتن یا کاهش تخلخل مفید نهشته‌ها، کاهش بازدهی یا ایجاد تخریب در شریان‌های حیاتی و سازه‌های مهم و کاهش میزان نفوذپذیری سطحی و پیرو آن گسترش پهنه‌های بیابانی و تغییر در توپوگرافی و توسعه دشت سیلابی از جمله آسیب‌های فرو نشست زمین است.

فرو نشست در ایران

در بین عوامل موثر در ایجاد فرو نشست، به نظر میرسد که برداشت بیش از حد مجاز از منابع آب زیرزمینی، ضخامت لایه رسوبی و ویژگی‌های مهندسی رسوبات، عوامل اصلی ایجاد فرو نشست در بیشتر دشت‌های ایران هستند.

مناطق که هم اکنون در شرایط بحرانی ایجاد فروچاله‌ها و فرو نشست‌ها قرار دارند شامل دشت کبودرآهنگ، همدان، ورامین، نظرآباد، دشت تهران، دشت مشهد و نیشابور، دشت‌های استان کرمان، اصفهان و قزوین می‌باشند.

استان‌هایی که برای انجام بررسی مخاطرات ناشی از فرو نشست در برنامه چهارم توسعه تعیین شده اند عبارتند از: خراسان رضوی، کرمان، تهران، اصفهان و قزوین که با توجه به اهمیت بررسی فروچاله‌ها در همدان این منطقه نیز در بررسی‌ها گنجانده خواهند شد.

برداشت بیش از حد مجاز را میتوان نتیجه عدم وجود مدیریت درست منابع آب در بخش برداشت و از سوی دیگر به هدر رفتن حجم عظیمی از آب در در نتیجه نادرست بودن شیوه‌های کشاورزی و مصارف صنعتی و شهری یا بطور خلاصه مصرف نامتناسب دانست.

فرونشست زمین از نظر کارشناسان و مسئولان

دکتر علی بیت‌اللهی، مدیر بخش زلزله و خطر پذیری مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی در گفتگو با خبرنگار ایسنا، اظهار کرد: در کشور علاوه بر مخاطرات لرزه‌ای، مخاطره بزرگ دیگری با عنوان “فرونشست زمین” به صورت خزنده از حدود ۳۰ تا ۴۰ سال قبل در حال شدت گرفتن است که همه دشت‌ها و مناطق شهری از جمله تهران را تحت تاثیر قرار داده است.

وی با بیان اینکه در فرونشست، سطح زمین بر اثر افت آب زیر زمینی پایین می‌رود و المان‌هایی که بر روی سطح زمین قرار دارند را به سمت پایین فرو می‌برد، افزود: روند گسترش فرونشست در کشور به گونه‌ای است که در بخش‌هایی مانند جنوب غربی تهران سالانه حدود ۳۵ سانتی‌متر است که این عدد، یک رکود جهانی به شمار می‌رود. به این معنی که بر اساس برآوردهای انجام شده در ۲ سال گذشته در این منطقه سطح زمین سالانه ۳,۵ سانتی متر کاهش می‌یابد که بعد از ۱۰ سال ۳,۵ متر کاهش سطح زمین را خواهیم داشت.

بیت‌اللهی با تاکید بر اینکه در چنین شرایطی در زیر زمین لوله‌های گاز، فاضلاب، آب و بر روی سطح زمین المان‌های شهری، چون سازه‌های مسکونی و اداری و جاده و ریل وجود دارد که تحت تاثیر این خمش‌ها، آسیب پذیر و گسیخته می‌شوند و از بین می‌روند، ادامه داد: این پدیده علاوه بر آنکه زیر ساخت‌های شهری را نابود می‌کند، دشت‌ها را نیز از بین می‌برد؛ چرا که آب‌های زیر زمینی که میان ماسه‌ها و لایه‌های خاک قرار دارد، این آب از دل زمین به بیرون کشیده و مصرف می‌شود.

زلزله خاموش و سرطان پوخته زمین

نشست یا فرونشستن زمین پدیده‌ای است که در اثر خالی شدن آب بافت‌های متراکم و لایه‌های زیرین سطح زمین رخ می‌دهد و در اثر آن سطح زمین به صورت تدریجی و در برخی موارد به صورت ناگهانی فرو می‌نشیند.

به اعتقاد کارشناسان این نشست باعث ایجاد ترک و شکاف‌هایی در زمین شده و باعث تاثیر روی الگوی جریان‌های زیرزمینی و سطحی، تغییر کیفیت آب‌های زیرزمینی، تغییر شکل سطح زمین، سیل خیزی مناطق و ... می‌شود.

آنان بر این باورند که پدیده فرونشست که هم اکنون در ۲۰۰ دشت کشور مشهود است خطرش بیش از زلزله است، زیرا وقتی در شهری زمین لرزه رخ دهد بعد از چند سال بالاخره بازسازی می‌شود، اما شهری که در اثر فرونشست از بین برود و آبخوانش تخلیه شود دیگر با هیچ انرژی و سرمایه گذاری بازسازی نمی‌شود.

مهندس «محمد مجتبیایی» کارشناس و پژوهشگر در حوضه آب نیز به خراسان می‌گوید: حفر بی رویه غیراصولی و غیرکارشناسی چاه‌های آب و پمپاژهای گسترده منابع آب زیرزمینی در دهه‌های اخیر در کشور ما که در منطقه نیمه خشک و خشک قرار دارد صدمات و خسارات فراوانی را بر مخازن و منابع آب‌های زیرزمینی به عنوان منبع اصلی آب کشور وارد کرده است.

به گفته وی افت آب‌های زیرزمینی علاوه بر خشک شدن قنات‌ها، کاریزها و چشمه‌ها، حرکت لایه‌های آب شور به سمت منابع شیرین و تغییر کیفیت آب به شوری و تلخی را سبب شده، ولی در عین حال افت آب در سفره‌های زیرزمینی دارای خطر نشست زمین به علت خالی شدن لایه‌ها و خلل هاست که این نشست‌ها علاوه بر تخریب برگشت ناپذیر منابع زیرزمینی، امکان بروز حوادث و فجایع در صورت واقع شدن در زیرسازهای حیاتی انرژی مثل پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها، خطوط انتقال انرژی مثل گاز و برق، تأسیسات حمل و نقل مانند خطوط راه آهن، فرودگاه‌ها، پل‌ها و جاده‌ها و صنایع و کارخانجات را به دنبال خواهد داشت.

فرونشست زمین؛ پدیده‌ای انسان ساخت

نصرالله کمالیان، عضو کمیسیون عمران مجلس و متخصص زمین و زلزله در این باره می‌گوید: یکی از

موارد مهم در دلایل فرونشست که از مشکلات ساخته دست انسان است برداشت بی رویه آب از سفره‌های زیرزمینی و خالی شدن لایه‌های تحتانی است. وقتی حجم آب کاهش می‌یابد منافذی در بین لایه‌های خاک ایجاد می‌شود که به دلیل سنگینی لایه‌های بالایی آرام آرام این منافذ پر می‌شود و به مرور که این یک دهم سانتی متر جابه جایی در لایه‌ها به سطح زمین می‌رسد در مجموع از عمق ۲۰۰ متری تا سطح زمین می‌تواند جابه جایی یا نشست ۵۰ سانتی متری اتفاق بیفتد.

نماینده مردم «قوچان و فاروج» می‌افزاید: افزایش پدیده فرونشست در کشورمان نگران کننده است و با توجه به خطرهای و تبعات آن باید با جدیت به مهار و کنترل آن پردازیم.

او با اشاره به تبعات پدیده فرونشست زمین می‌گوید: اگر پدیده فرونشست به صورت نامتقارن باشد و حتی در فاصله ۲۰ متری از یک سازه هم باشد باعث کج شدن ساختمان‌ها می‌شود و ممکن است با ادامه یافتن باعث تخریب سازه‌ها بشود.

وی می‌افزاید: علاوه بر آن پدیده فرونشست ذخیره سازی آب در سفره‌های زیرزمینی را هم دچار اختلال می‌کند، به دنبال کم شدن حجم مخزن و شکست لایه‌های خاک و پر شدن منافذ رسوب آب به لایه‌های پایینی با مشکل مواجه می‌شود و دیگر آب برای ذخیره به مخزن‌های زیرزمینی نمی‌رسد که خطر این پدیده به مراتب بالاتر از خطر تخریب سازه هاست چرا که برای یک عمر سفره‌های زیرزمینی را از دست می‌دهیم.

«کمالیان» با تأکید بر به حداقل رساندن عوامل وقوع فرونشست زمین می‌گوید: گاهی اوقات این فرونشست‌ها راه نفوذ آب‌های زیرزمینی را می‌بندد و قنات‌ها را خشک می‌کند و در نتیجه کشاورزی تعطیل و روستاها خالی از جمعیت می‌شود.

فرونشست در ایران بحرانی تر از دیگر کشورهای جهان

شدت فرونشست در برخی دشت‌های ایران از جمله تهران دست کم ۹۰ برابر بیشتر از بحرانی‌ترین شرایط در کشورهای توسعه یافته جهان است. محمد جواد بلورچی، مدیر امور زمین شناسی، مهندسی، مخاطرات و زیست محیطی سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور به خراسان می‌گوید: نرخ فرونشست در دنیا ۴ میلی متر در سال است و در کشورهای پیشرفته این نرخ بحرانی قلمداد می‌شود با این حال در سال ۸۵ نرخ فرونشست در دشت تهران ۱۷ سانتی متر بوده که در سال جاری به ۳۶ سانتی متر در سال افزایش پیدا کرده است.

به گفته وی تحقیقات و بررسی‌های سازمان زمین شناسی کشور نشان می‌دهد که به علت خشکسالی‌های پیاپی و تغییرات اقلیمی طی سال‌های اخیر نرخ فرونشست زمین در کشور افزایش یافته است، ولی رقم دقیق و مستندی برای کشور نمی‌توان ارائه کرد چرا که هر دشت در نرخ فرونشست، عدد خاص خودش را دارد.

وی رقم ۹۰ برابر نرخ فرونشست بحرانی‌ترین نقاط دنیا در ایران را به استناد تقسیم نرخ فرونشست سالانه ۳۶ سانتی متر در تهران صحیح می‌داند و می‌افزاید: شواهد حکایت از افزایش متوسط میزان فرونشست در کشور دارد و تصریح می‌کند: روند فرونشست رو به بهبودی ندارد!

این مسئول با اشاره به این که بیش از ۶ میلیارد متر مکعب اضافه برداشت از ذخایر زیرزمینی داریم، می‌افزاید: از حدود ۳۰۰ دشت کشور بیش از ۲۳۰ دشت بحرانی دارد و گسترش پدیده فرونشست در این دشت‌ها ضرورت بازنگری و تغییر در استراتژی مدیریت منابع آب در راستای توسعه پایدار کشور را صدچندان می‌کند.

محمد درویش، مدرس دانشگاه و فعال زیست محیطی کشور نیز به خراسان می‌گوید: ظرفیت آب در کشور ما سالانه بین ۱۳۰ تا ۱۴۰ میلیارد متر مکعب است و باید چیدمان توسعه بر اساس این رقم صورت

گردد. ۸۷,۹ درصد از سرزمین ما در اقلیم خشک واقع است و در برنامه ریزی‌ها باید تغییر میانگین بارش‌ها در سال تا ۶۰ درصد محاسبه و بر همین اساس برای مصرف آب برنامه ریزی شود. وقتی توسعه را بر اساس کشاورزی طراحی می‌کنیم و نیاز به آب بیشتر داریم و خشکسالی‌ها هم سبب فشار مضاعف بر سفره‌های زیرزمینی می‌شود در نتیجه شاهد فرونشست زمین هستیم.

فرونشست زمین در خراسان رضوی

فرونشست زمین در خراسان رضوی به مرحله بحران رسیده است. اخبار بسیاری تا کنون درباره فرونشست در این استان شنیده ایم. همین چند ماه پیش بود که فرونشست در خط راه آهن تهران-مشهد خبرساز شد. آستان قدس رضوی به عنوان ثروتمندترین نهاد خراسان رضوی، دارای بیشترین اراضی کشاورزی در این استان است. از آنجایی که مهم‌ترین عوامل فرونشست در دشت مشهد، برداشت‌های بی‌رویه آب زیرزمینی برای کشاورزی است، می‌توان گفت: آستان قدس نقش اساسی در مساله فرونشست زمین در خراسان رضوی دارد. تاکنون آستان قدس نسبت به فرونشست در این استان بی‌توجه بوده است، اما با توجه به اختیارات این نهاد به نظر می‌رسد اگر آستان قدس رضوی اراده‌ای برای حل بحران فرونشست داشته باشد، می‌توان به حل این مشکل امیدوار بود.

بحران فرونشست در دشت مشهد

فرونشست، یکی از مشکلاتی است که در چند سال اخیر به لیست مشکلات کشور اضافه شده است. بسیاری از دشت‌های کشور با این معضل دست و پنجه نرم می‌کنند و به تازگی مخاطرات آن را از نزدیک لمس کرده‌اند. دشت مشهد جزو مناطقی از کشور است که فرونشست زمین در آن به مرحله بحرانی رسیده است و بسیاری از پروژه‌های عمرانی آن را با مشکل مواجه کرده است. فرونشست در خط

راه آهن تهران - مشهد، یکی از نمونه‌های بارز مخاطرات فرونشست در این استان است.

براساس تحقیقات صورت گرفته توسط کارشناس ارشد ژئومورفولوژی در برنامه‌ریزی محیطی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، مهم‌ترین عوامل فرونشست در دشت مشهد، برداشت‌های بی‌رویه و بیش از حد مجاز آب زیرزمینی و ممانعت از نفوذ آب برگشتی شرب، صنعت و کشاورزی به دشت بوده است.

خطر فرونشست زمین در سه منطقه تهران

بر اساس مطالعات محققان مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی تهدید «زمین سست» و فروریزش، سه منطقه شهر تهران شامل مناطق ۱۲، ۱۷ و ۱۸ را به عنوان مناطق دارای ریسک بالا و کانون خطر در سریال فروریزش‌های زمین در پایتخت تبدیل کرده است؛ و بر اساس برآوردهای صورت گرفته، احتمال وقوع فروریزش‌های بعدی در صورت عدم چاره‌اندیشی موثر از سوی نهادهای متولی در شهر تهران در سطح بالایی وجود دارد.

از سال گذشته حداقل ۵ فروریزش عمده در مناطق مختلف شهر تهران در خیابان‌های «شهران»، «پیامبر»، «میدان قیام»، «مولوی» و در سه راهی خیابان «خیام» به ثبت رسیده است و با توجه به رشته قنات‌هایی که از شمال تهران به سمت ری کشیده شده است و عدم رویکرد مهندسی در ساختمان سازی می‌توان انتظار فروریزش‌های دیگری در پایتخت باشیم.

در کشور علاوه بر فروریزش، با پدیده فرونشست مواجه هستیم که به دلیل برداشت بی‌رویه آب‌های زیر زمینی رخ می‌دهد و به گفته دکتر علی بیت‌اللهی مدیر بخش زلزله و خطرپذیری مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، پدیده فرونشست زمین یک پدیده غیر قابل بازگشت است؛ از این رو باید به روش‌های مدیریت آب در کشور توجه شود.

وضعیت فرونشست در استان تهران

به گزارش روابط عمومی موسسه تحقیقات آب، گزارشی تحت عنوان “پایش نرخ و دامنه فرونشست دشت‌های کشور بصورت بروز و آنلاین با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای (مطالعه موردی دشت‌های استان‌های تهران و البرز)” توسط پژوهشکده مطالعات و تحقیقات منابع آب تهیه و منتشر شده است.

همانطور که در این گزارش آمده است: فرونشست زمین از جمله مخاطرات و تهدیداتی است که منابع مختلف طبیعی و انسانی را با خطرات جدی مواجه نموده است. پدیده فرونشست که از آن به عنوان “مرگ پنهان خاک” یاد می‌شود، پدیده‌ای خزننده و کند بوده که در درازمدت منجر به از بین رفتن سکونت‌گاه‌های بشری و زیرساخت‌های آن‌ها می‌شود. این پدیده با ایجاد تغییر در وضعیت مورفولوژیکی مناطق، می‌تواند سبب بروز تغییرات چشمگیری در خصوصیات هیدرولوژیکی آن‌ها شود.

با توجه به برداشت بیش از حد از منابع آب زیرزمینی بسیاری از دشت‌های کشور، پدیده فرونشست تبدیل به بحرانی جدی برای کشور شده است. در همین راستا موضوع پایش فرونشست با استفاده از تکنیک‌های سنجش از دوری در دستور کار پژوهشکده مطالعات و تحقیقات منابع آب قرار گرفت. شایان ذکر است الگوریتم‌های موردنیاز برای این موضوع، توسعه یافته و امکان پایش فرونشست در کل کشور با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای راداری (تصاویر ماهواره Sentinel-۱ با قدرت تفکیک زمانی ۱۲ روزه و قدرت تفکیک مکانی ۱۰ متر) به صورت آنلاین و بروز وجود دارد.

در فاز اول این مطالعه، وضعیت فرونشست دشت‌های استان‌های تهران و البرز مورد پایش و ارزیابی قرار گرفته و مقادیر فرونشست این دشت‌ها از سال ۲۰۱۶ تاکنون تعیین شده است. ضمناً موضوع ارائه وضعیت بروز فرونشست دشت‌های کشور در قالب “سامانه ملی پایش فرونشست کشور” در حال پیگیری می‌باشد.

۳۰۰ دشت کشور؛ مستعد پدیده فرونشست

محمدجواد بلورچی، زمین‌شناس و سخنگوی سابق سازمان زمین‌شناسی، در مورد اینکه آیا می‌توان گفت:

فروشنست در تهران کاهش یافته است، به خبرنگار ایرنا پلاس می‌گوید: قطعاً اگر داده‌های برداشت شده تصاویر ماهواره‌ای وجود داشت یا GPS های برخطی در دشت تهران قرار داشت و ما می‌توانستیم داده‌های آن‌ها را با یکدیگر مقایسه کنیم، کاملاً می‌توانستیم از کاهش یا افزایش نرخ فروشنست زمین در این منطقه مطمئن شویم.

متأسفانه دو سال است که داده‌های ماهواره‌ای جدی نداریم، مگر اینکه سازمان نقشه برداری کشور با شبکه GPS که در دشت تهران دارد، توانسته باشد به اعداد و ارقامی که نشان دهنده کاهش نرخ فروشنست است، دست پیدا کند. در غیر اینصورت، در حال حاضر ابزار ماهواره‌ای برای سنجش این ادعا در اختیار نداریم. چون اطلاعات ماهواره‌هایی با چنین قابلیتی بسیار گران قیمت است و در اختیار کشور ژاپن و آمریکا است که ما خیلی امکان خرید آن‌ها را نداریم.

به گفته او، برای اینکه بگوییم نرخ پدیده فروشنست کاهش یافته است، نخست باید شناخت درستی از این پدیده داشته باشیم. این پدیده به صورتی است که شما ۳۰ سال از منابع آب زیرزمینی برداشت غیرمجاز کرده‌اید و سپس آرام آرام عارضه ایجاد می‌شود و اگر آن را مدیریت کنید نرخ فروشنست اندک اندک کاهش می‌یابد. یعنی اگر روزی به آن نقطه در کشور برسیم که استفاده از منابع آب زیرزمینی کاهش چشمگیر پیدا کند، من قاطعانه می‌گویم که بعد از ۵ تا ۱۰ سال بعد، فروشنست به تدریج کاهش پیدا خواهد کرد.

زنگ خطر برای ایران زمین! خشکسالی و مشکلات آن در منطقه سیستان - خبرگزاری

ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۶

بیش از ۲۰ سال است که خشکسالی بر استان سیستان و بلوچستان سایه افکنده و باعث از بین رفتن بسیاری از مشاغل از جمله صید و صیادی، کشاورزی و دامداری در این منطقه شده است. رودخانه هیرمند و دریاچه هامون دو شاهرگ حیاتی منطقه سیستان به شمار می‌روند. تالاب هامون هم به عنوان هفتمین تالاب آب شیرین دنیا در شرایط ترسالی حدود ۵۷۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد و از سه هامون «پوزک»، «صابوری» و «هیرمند» تشکیل شده است. خشکسالی-های پیاپی در منطقه سیستان، طوفانهای ۱۲۰ روزه، خشکی تالاب هامون و دریاچه هیرمند آسیب بسیار زیادی به زندگی حاشیه‌نشینان دریاچه و تالاب وارد کرده و باعث شیوع بیماری‌های مختلفی در میان مردم شده است. کارشناسان معتقدند پیگیری حق آبه رودخانه هیرمند و تالاب هامون از طریق دیپلماسی آب و انتقال آب از دریای عمان به منطقه سیستان راهکار حل بخشی از مشکل خشکسالی این منطقه است.

مرکز پژوهش‌های مجلس اعلام کرد؛ کاهش ۳۶ درصدی بارندگی ها احتمال وقوع تنش آبی را بالا برد - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۴/۰۶

مرکز پژوهش‌های مجلس اعلام کرد: در سال آبی جاری تاکنون در کل کشور نسبت به متوسط درازمدت ۵۲ ساله، ۳۶ درصد کاهش بارندگی وجود دارد و احتمال وقوع تنش آبی در مناطق مختلف وجود دارد.

به گزارش خبرنگار مهر، مرکز پژوهش‌های مجلس با انتشار گزارشی به بررسی وضعیت تنش آبی طی سال جاری در کشور پرداخت و اعلام کرد: با توجه به وضعیت کاهش بارندگی‌ها در سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ و همچنین افزایش دمای هوا، پیش بینی می‌شود که در ماه‌های گرم سال ۱۴۰۰ شهرهای متعددی از کشور با تنش آب شرب مواجه باشند و از این منظر دچار مشکل شوند، همانند آنچه در سال آبی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ در برخی از شهرهای کشور رخ داد و در مواردی این تنش‌ها به مناقشات اجتماعی نیز تبدیل شدند. در تابستان ۱۳۹۷ از کل جمعیت شهری ۶۱/۶ میلیون نفری کشور حدود ۳۴/۵ میلیون نفر آن (معادل ۵۶ درصد) تحت تنش آب شرب قرار گرفتند. در سال آبی جاری (۱۳۹۹-۱۴۰۰) تاکنون در کل کشور نسبت به متوسط درازمدت ۵۲ ساله، ۳۶ درصد کاهش بارندگی وجود دارد که از این میان بیشترین کاهش مربوط به حوضه‌های آبریز مرزی شرق و قره قوم و همچنین کمترین کاهش نیز مربوط به حوضه‌های آبریز دریاچه ارومیه و دریای خزر است.

بدین ترتیب وقوع تنش آب شرب در مناطق مختلف کشور محتمل به نظر می‌رسد. با توجه به اینکه پروژه‌های پایداری و ارتقای کیفی آب شرب شهرهای مختلف کشور از سال ۱۳۹۷ آغاز شده است، مدیریت مطلوب‌تر این برنامه‌ها می‌توانست چالش‌های موجود در این زمینه را کمتر کند، به خصوص در مناطق گرمسیری که عموماً با مشکلات آب شرب مواجه هستند مانند استان خوزستان، چنانچه در مورد

این پروژه‌ها اولویت بندی بهتری انجام می‌شد، قطعاً اجرای پروژه‌های مربوط به استانی مانند خوزستان در اولویت قرار می‌گرفت. برای مقابله با تنش آب شرب در کشور متولیان بخش آب شرب باید راهکارهای موضوعه را از هم اکنون در دستور کار قرار دهند و برنامه ریزی‌های لازم را انجام دهند.

راهکارهای مقابله با تنش آب شرب به دو دسته راهکارهای کوتاه مدت و بلندمدت تقسیم می‌شوند. برخی از راهکارهای کوتاه مدت که عمده‌تاً بر مدیریت عرضه استوار هستند، عبارتند از: افزایش تأمین و تولید آب، طرح‌های ارتقای کیفی، افزایش توان ذخیره سازی آب، تقویت خرید تضمینی، پایداری خدمات در شرایط اضطرار، توجه به فرایند آبرسانی تا بازچرخانی و استفاده مجدد و تنوع بخشی اعتباری. در کنار این راهکارها، راهکارهای بلندمدت که عمده‌تاً مبتنی بر مدیریت تقاضا هستند، عبارتند از: ارتقای بهره‌وری، کاهش آب به حساب نیامده، اقدامات کاهش مصرف، فرهنگ سازی و تصحیح الگوی مصرف و اصلاح تعرفه‌ها.

در گفتگو با مهر عنوان شد؛ حال ناخوش دریاچه ارومیه / سطح تراز ۶۲ سانتیمتر کاهش یافت - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۶

ارومیه - معاون فنی حفاظت محیط زیست آذربایجان غربی با اشاره به وضعیت بحرانی دریاچه ارومیه گفت: سطح تراز دریاچه ارومیه در مقایسه با مدت زمان مشابه پارسال ۶۲ سانتیمتر کاهش یافته است. حجت جباری در گفتگو با خبرنگار مهر در خصوص آخرین وضعیت دریاچه ارومیه اظهار کرد: امروز ۶ مهر ماه سال جاری سطح تراز دریاچه ارومیه ۱۲۷۰٫۶۴ است که در مقایسه با پارسال که ۱۲۷۱٫۲۶ بود ۶۲ سانتیمتر کاهش نشان می‌دهد.

وی با بیان اینکه وسعت دریاچه ارومیه نیز در مقایسه با مدت زمان مشابه سال گذشته هزار و ۲۶۲ کیلومتر مربع کاهش نشان می‌دهد، افزود: حجم آب موجود دریاچه نیز دو میلیارد مترمکعب کاهش داشته که نشان دهنده وضعیت بحرانی دریاچه است.

جباری خشکسالی، عدم تحقق حق آبه مورد نیاز دریاچه ارومیه را از مهمترین عوامل بحرانی شدن مجدد دریاچه ارومیه دانست و گفت: هم اکنون بخش جنوبی جزایر اشک و کبودان در شرف خشک شدن هستند. معاون فنی اداره کل حفاظت محیط زیست آذربایجان غربی اضافه کرد: امسال به دلیل کاهش بارش‌ها و روان آب‌ها، تأمین حق آبه دریاچه ارومیه با مشکل مواجه شده هرچند که محیط زیست مکاتبات لازم را انجام داده است ولی تاکنون رهاسازی حق آبه این دریاچه مقدور نشده است.

وی اضافه کرد: میزان بارندگی نسبت به بلندمدت ۱۸ درصد و سال گذشته ۲۲ درصد در حوضه آبریز دریاچه ارومیه کاهش دارد که حیات دریاچه را به مخاطره انداخته است.

جباری گفت: با وجود کاهش بارش‌ها، کشاورزان و بهره برداران حوضه دریاچه ارومیه همچنان در حال مصرف بی رویه آب بوده و کاهشی در این زمینه رخ نداده است.

پرونده سال آبی با ۱۵۷ میلی‌متر بارش بسته شد - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۷

پرونده سال آبی با ۱۵۷ میلی‌متر بارش بسته شد که جزء کم‌بارش‌ترین سال‌ها در ۵۰ سال گذشته بوده است.

به گزارش خبرگزاری مهر، بر اساس آمار دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران، سال آبی گذشته در حالی به پایان رسید که این سال با متوسط ۱۵۷,۷ میلی‌متر بارندگی جزء کم‌بارش‌ترین سال‌ها در ۵۰ سال گذشته بوده است.

این رقم نسبت به سال آبی ماقبل با میزان بارش ۳۱۷,۷ میلی‌متر حدود ۵۰ درصد و نسبت به میانگین دوره‌های مشابه بلندمدت ۳۷ درصد کاهش نشان می‌دهد.

کاهش ۷۰ درصدی بارش‌ها در حوزه آبریز شرق - خبرگزاری خبر فوری ۱۴۰۰/۰۲/۰۲

شرکت مدیریت منابع آب ایران بعد از وقفه‌ای طولانی، گزارش وضعیت بارش‌های سال آبی گذشته را منتشر کرد که براساس آن حوزه آبریز مرزی شرق با کاهش ۷۰ درصدی بارش‌ها، کم بارش‌ترین حوزه آبریز کشور شناخته شد.

تازه‌ترین گزارش شرکت مدیریت منابع آب ایران خبر از بررسی مقایسه‌ای سال آبی گذشته و سال قبل تر داده است که بر اساس این بررسی مقایسه‌ای، سال آبی گذشته و سال ماقبل آن، حوزه‌های آبریز مرزی شرق با ۷۰ درصد، قره قوم با ۶۴ درصد، فلات مرکزی با ۵۷ درصد و خلیج فارس و دریای عمان با ۵۳ درصد بیشترین کاهش بارش را به خود اختصاص داده‌اند.

استان‌های کم باران

براساس این گزارش استان‌های سیستان و بلوچستان با ۳۵,۲، کرمان با ۷۴,۱، هرمزگان با ۷۸,۹، خراسان رضوی با ۹۶,۷ و فارس با ۱۶۹,۸ میلی‌متر کم‌ترین میزان بارندگی تجمعی را به خود اختصاص داده‌اند.

حوضه‌های آبریز با بارندگی خوب

بر این اساس، حوزه‌های آبریز دریای خزر با ۳۴۰,۱ میلی‌متر، دریاچه ارومیه با ۲۹۳,۴ میلی‌متر، خلیج فارس و دریای عمان با ۲۰۹,۹ میلی‌متر، قره قوم با ۱۰۳,۷ میلی‌متر، فلات مرکزی با ۱۰۰,۷ میلی‌متر و مرزی شرق با ۴۴ میلی‌متر به ترتیب بیشترین بارندگی را به نام خود ثبت کرده است.

کم بارش‌ترین سال ۵۰ ساله اخیر ۱۵۷,۷ میلیمتر بارندگی داشت

بر اساس آمار دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران، سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ در حالی به پایان

رسید که این سال با متوسط ۱۵۷,۷ میلی‌متر بارندگی جزو کم‌بارش‌ترین سال‌ها در ۵۰ سال گذشته بوده است.

این رقم نسبت به سال آبی ماقبل با میزان بارش ۳۱۷,۷ میلی‌متر حدود ۵۰ درصد و نسبت به میانگین دوره‌های مشابه بلندمدت ۳۷ درصد کاهش نشان می‌دهد.

با نگاهی به گزارش مقایسه‌ای که از بارش‌های سال گذشته ارائه شده، از میزان ۱۵۷,۷ میلی‌متر متوسط بارندگی در کشور، بیشترین بارش طی فصل زمستان با ۱۱۳,۹ میلی‌متر به ثبت رسیده است.

سهام فصل پاییز از این میزان بارندگی حدود ۶۳ میلی‌متر، بهار ۶۲,۸ میلی‌متر و تابستان نیز ۱۲ میلی‌متر گزارش شده است.

بر این اساس، ۴۵ درصد از مجموع بارش‌های کشور مربوط به فصل زمستان بوده و بارندگی نسبتاً مناسب در این فصل باعث شد، زمستان برای بالا بردن آمار نزولات آسمانی و جبران نسبی کسری منابع آب سطحی و زیرزمینی کشور موثر باشد.

فصل‌های بهار و پاییز هر کدام ۲۵ درصد و فصل تابستان نیز تنها ۵ درصد در کل بارندگی کشور در سال گذشته نقش داشته‌اند.

نکته جالب و قابل توجه گزارش آماری دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران این است که حجم بارندگی‌های ۵۰ سال گذشته فقط در دو سال آبی ۱۳۷۸ و ۱۳۸۶ کمتر از امسال بوده است.

منبع: ایرنا

در سال آبی گذشته رخ داد؛ کاهش ۷۰ درصدی بارش در حوضه آبریز مرزی شرق - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۷

بر اساس آمار منتشر شده، سال آبی گذشته را با متوسط ۱۵۷,۷ میلی‌متر بارندگی می‌توان جزو کم‌بارش‌ترین سال‌ها در ۵۰ سال گذشته حساب کرد.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از وزارت نیرو، بر اساس آمار دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران، سال آبی گذشته در حالی به پایان رسید که این سال با متوسط ۱۵۷,۷ میلی‌متر بارندگی جزو کم‌بارش‌ترین سال‌ها در ۵۰ سال گذشته بوده، اما با این وجود، این رقم نسبت به سال آبی ماقبل با میزان بارش ۳۱۷,۷ میلی‌متر حدود ۵۰ درصد و نسبت به میانگین دوره‌های مشابه بلندمدت ۳۷ درصد کاهش نشان می‌دهد.

با نگاهی به گزارش مقایسه‌ای که از بارش‌های سال گذشته ارائه شده، از میزان ۱۵۷,۷ میلی‌متر متوسط بارندگی در کشور، بیشترین بارش طی فصل زمستان با ۱۱۳,۹ میلی‌متر به ثبت رسیده است. سهم فصل پاییز از این میزان بارندگی حدود ۶۳ میلی‌متر، بهار ۶۲,۸ میلی‌متر و تابستان نیز ۱۲ میلی‌متر گزارش شده است.

بر این اساس، ۴۵ درصد از مجموع بارش‌های کشور مربوط به فصل زمستان بوده و بارندگی نسبتاً مناسب در این فصل باعث شد، زمستان برای بالا بردن آمار نزولات آسمانی و جبران نسبی کسری منابع آب سطحی و زیرزمینی کشور موثر باشد.

طبق این آمار، فصل‌های بهار و پاییز هر کدام ۲۵ درصد و فصل تابستان نیز تنها ۵ درصد در کل بارندگی کشور در سال گذشته نقش داشته‌اند.

نکته جالب و قابل توجه گزارش آماری دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران این است که

حجم بارندگی‌های ۵۰ سال گذشته فقط در دو سال آبی ۱۳۷۸ و ۱۳۸۶ کمتر از امسال بوده است. همچنین استان‌های سیستان و بلوچستان با ۳۵,۲، کرمان با ۷۴,۱، هرمزگان با ۷۸,۹، خراسان رضوی با ۹۶,۷ و فارس با ۱۶۹,۸ میلی‌متر کم‌ترین میزان بارندگی تجمعی را به خود اختصاص داده‌اند. بر این اساس، حوضه‌های آبریز دریای خزر با ۳۴۰,۱ میلی‌متر، دریاچه ارومیه با ۲۹۳,۴ میلی‌متر، خلیج فارس و دریای عمان با ۲۰۹,۹ میلی‌متر، قره قوم با ۱۰۳,۷ میلی‌متر، فلات مرکزی با ۱۰۰,۷ میلی‌متر و مرزی شرق با ۴۴ میلی‌متر به ترتیب بیشترین بارندگی را به نام خود ثبت کرده است. این گزارش می‌افزاید، بر اساس بررسی مقایسه‌ای سال آبی گذشته و سال ماقبل آن، حوضه‌های آبریز مرزی شرق با ۷۰ درصد، قره قوم با ۶۴ درصد، فلات مرکزی با ۵۷ درصد و خلیج فارس و دریای عمان با ۵۳ درصد بیشترین کاهش بارش را به خود اختصاص داده‌اند.

پرونده سال آبی با ۱۵۷ میلی‌متر بارش بسته شد - روزنامه دنیای اقتصاد مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۸

دنیای اقتصاد : گزارش شرکت مدیریت منابع آب ایران نشان می‌دهد سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ با تنها ۱۵۷ میلی‌متر بارش به پایان رسیده که این رقم نسبت به سال آبی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ حدود ۱۶۰ میلی‌متر کاهش داشته است.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو (پاون)، بر اساس آمار دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران، سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در حالی به پایان رسید که این سال با متوسط ۷/۱۵۷ میلی‌متر بارندگی جزو کم‌بارش‌ترین سال‌ها در ۵۰ سال گذشته بوده است، این رقم نسبت به سال آبی ماقبل با میزان بارش ۷/۳۱۷ میلی‌متر حدود ۵۰ درصد و نسبت به میانگین دوره‌های مشابه بلندمدت ۳۷ درصد کاهش نشان می‌دهد. با نگاهی به گزارش مقایسه‌ای که از بارش‌های سال گذشته ارائه شده، از میزان ۷/۱۵۷ میلی‌متر متوسط بارندگی در کشور، بیشترین بارش طی فصل زمستان با ۹/۱۱۳ میلی‌متر به ثبت رسیده است. سهم فصل پاییز از این میزان بارندگی حدود ۶۳ میلی‌متر، بهار ۸/۶۲ میلی‌متر و تابستان نیز ۱۲ میلی‌متر گزارش شده است. بر این اساس، ۴۵ درصد از مجموع بارش‌های کشور مربوط به فصل زمستان بوده و بارندگی نسبتاً مناسب در این فصل باعث شد، زمستان برای بالا بردن آمار نزولات آسمانی و جبران نسبی کسری منابع آب سطحی و زیرزمینی کشور موثر باشد. طبق این آمار، فصل‌های بهار و پاییز هر کدام ۲۵ درصد و فصل تابستان نیز تنها ۵ درصد در کل بارندگی کشور در سال گذشته نقش داشته‌اند. نکته جالب و قابل‌توجه گزارش آماری دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران این است که حجم بارندگی‌های ۵۰ سال گذشته فقط در دو سال آبی ۱۳۷۸ و ۱۳۸۶ کمتر از امسال بوده است. همچنین استان‌های سیستان و بلوچستان با ۲/۳۵، کرمان با ۱/۷۴، هرمزگان با ۹/۷۸، خراسان رضوی با ۷/۹۶ و فارس با ۸/۱۶۹ میلی‌متر کم‌ترین میزان بارندگی تجمعی را به خود اختصاص داده‌اند.

در پایان سال آبی ۱۴۰۰ - ۹۹؛ کاهش ۴۲ درصدی حجم آب دریاچه ارومیه در سال آبی گذشته - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

تهران - ایرنا - حجم آب دریاچه ارومیه در پایان سال آبی ۱۴۰۰ - ۹۹ بر اساس آمارهای شرکت مدیریت منابع آب ایران، دو میلیارد و ۷۳۰ میلیون متر مکعب گزارش شده است که نسبت به سال آبی پیش از آن کاهشی ۴۲ درصدی را نشان می‌دهد.

به گزارش روز شنبه ایرنا از پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو، بر اساس آمار دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران، در پایان سال آبی ۹۹ - ۰۰ حجم آب موجود در دریاچه ارومیه به دو میلیارد و ۷۳۰ میلیون متر مکعب رسیده که این رقم در مقایسه با پایان سال آبی ۹۹-۹۸، حدود دو میلیارد متر مکعب و نسبت به میانگین بلندمدت ۱۳ میلیارد و ۶۵۹ میلیون متر مکعب کاهش را نشان می‌دهد.

تراز سطح آب این دریاچه با کاهش ۶۲ صدم متری نسبت به سال آبی گذشته (۹۹-۹۸) به رقم یک‌هزار و ۲۷۰ متر و ۶۵ سانتی‌متر رسیده که این روند کاهشی با آغاز بارش‌های پائیزه و اجرای برنامه‌های هدایت آب، می‌تواند متوقف شود.

تغییرات تراز سطح آب دریاچه ارومیه در پایان سال آبی ۱۴۰۰ - ۹۹ نسبت به میانگین بلندمدت بیانگر کاهش سه هزار و ۶۵ متری است.

سال آبی ۱۴۰۰ - ۹۹، در حالی به پایان رسید که وسعت دریاچه ارومیه رقم دو هزار و ۲۷ کیلومتر مربع را نشان داده و در مقایسه با سال آبی گذشته یک هزار و ۴۷۲ کیلومتر مربع کاهش دارد.

سال آبی ۱۴۰۰ - ۹۹ تنها با ۱۵۷,۷ میلی‌متر بارش به پایان رسیده که این رقم نسبت به سال آبی ۹۹-۹۸ حدود ۱۶۰ میلی‌متر کاهش داشته و جزو کم‌بارش‌ترین سال‌ها در ۵۰ سال گذشته بوده است.

به گزارش ایرنا، پیشتر معاون فنی اداره کل حفاظت محیط زیست آذربایجان غربی گفت: میزان حجم ورودی آب به دریاچه ارومیه در سال آبی گذشته، یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون متر مکعب کمتر از سال قبل از آن بود.

انتقال آب از دریای عمان راهکار مقابله با خشکسالی؛ آخرین امید سیستان در حال خشک شدن / وضعیت «چاه نیمه‌ها» بحرانی است - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

زاهدان - خشکسالی سیستان در حالی در دهه سوم ادامه دارد که طبق نظر کارشناسان آخرین منبع ذخیره آب این منطقه یعنی «چاه نیمه‌ها» هم نهایتاً تا یک سال آینده آب دارد.

خبرگزاری مهر، گروه استان‌ها: موضوع خشکسالی سیستان و بلوچستان و پرداختن به معضلات ناشی از آن سال‌هاست که در رسانه‌ها مطرح می‌شود و متأسفانه مسئله تازه و جدیدی نیست اما نگرانی اصلی اینجاست که تاکنون هیچ اقدام مطالعاتی و عملیاتی دقیقی برای بررسی این مهم در این منطقه استراتژیک کشور انجام نشده است.

خشک شدن دریاچه هامون سال‌هاست که به یک معضل مهم زیست محیطی برای منطقه و شاید دنیا تبدیل شده و متأسفانه این روزها شرایط زندگی در سیستان و بلوچستان به دلیل تبعات ناشی از این خشکسالی بسیار سخت‌تر از گذشته شده و مردمان این منطقه با معضلاتی همچون آلودگی هوا، بیماری‌های قلبی و ریوی، بیکاری، مهاجرت و حاشیه نشینی رو به رو هستند.

همچنین طبق آخرین آمار در حال حاضر حدود ۸۱ درصد مردم روستایی منطقه بلوچستان به صورت سقایی آبرسانی می‌شوند و هر روز با سهمیه ۱۵ لیتری آب روزگار سپری می‌کنند و مردم آب را به صورت غیربهداشتی در آب انبارهای منازل خود ذخیره می‌کنند و همچنان شهرهای جنوبی سیستان و بلوچستان به شبکه آب و فاضلاب شهری متصل نیستند.

علاوه بر همه این مسائل کاهش میزان بارش‌ها و همچنین قطع شدن آب ورودی رودخانه هیرمند از سمت افغانستان مشکل بی آب مردم سیستان و بلوچستان را تشدید کرده است. طبق اعلام وزارت نیرو میزان بارندگی سیستان و بلوچستان نسبت به متوسط بلندمدت (۵۲ سال)، ۹۱ درصد کاهش داشته است.

گفتنی است، خبرگزاری مهر پیش از این در گزارش‌های متعددی به این موضوع اشاره و حتی راهکارهای عملیاتی در خصوص مواجهه با بحران کم آبی در سیستان و بلوچستان ارائه کرده بود که استفاده از آب‌های ژرف و موضوع انتقال آب از دریای عمان از آن جمله بود.

اما موضوع این گزارش مربوط به آخرین منبع تأمین آب شرب شمال سیستان و بلوچستان یعنی چاه نیمه‌ها واقع در منطقه سیستان است.

«چاه نیمه» ها، چاله‌ها و گودال‌های طبیعی بزرگی هستند که در فاصله ۵۰ کیلومتری شهر زابل و ۵ کیلومتری شهرستان زهک و در کنار روستای «قلعه نو» قرار دارد. در سیستان چهار چاه نیمه وجود دارد که آب مازاد رودخانه هیرمند توسط کانالی به آن هدایت می‌شود.

گنجایش مجموع چاه نیمه‌های ۱، ۲ و ۳ در مجموع حدود ۷۰۰ میلیون متر مکعب و چاه نیمه ۴ نیز تا ۸۰۰ میلیون متر مکعب است که به صورت دریاچه مصنوعی درآمده‌است. ظرفیت کل این چاه نیمه‌ها در بهترین حالت یک هفتم تالاب بین‌المللی هامون است.

در مواقع کم آبی، آب شرب و قسمتی اندکی از آب کشاورزی سیستان از این دریاچه‌های مصنوعی تأمین می‌شود. قابل ذکر است که حجم آب این چاه نیمه‌ها با توجه به خشکسالی‌های مکرر سالهای اخیر و پرداخت نشدن حقابه دریاچه هامون از طرف افغانستان به شدت کاهش یافته به گونه‌ای که در حال حاضر چاه نیمه چهارم تقریباً به صورت کامل خشک شده و حجم سه چاه نیمه دیگر هم به شدت کاهش یافته است.

باید برای جلوگیری از بروز تنش آبی در سیستان تصمیمی عاجل اندیشیده شود

حبیب الله دهمرده، نماینده مردم سیستان در مجلس شورای اسلامی در گفت و گو با خبرنگار مهر، با اشاره به کاهش حجم آب «چاه نیمه‌ها» اظهار داشت: باید هرچه سریع‌تر شرایط آبی سیستان بررسی و

برای جلوگیری از بروز تنش آبی تصمیمی عاجل اندیشیده شود. وی افزود: هم اکنون چاه نیمه‌های یک و سه که تأمین کننده آب شرب روستاهای منطقه سیستان و شهر زاهدان هستند، با کاهش شدید آب مواجه شدند. نماینده مردم سیستان در مجلس شورای اسلامی افزود: ضروری است تا با اتخاذ تصمیمات لازم این مشکل هر چه سریع‌تر حل شود تا در آینده با تنش آبی مواجه نشویم. وی ادامه داد: در این خصوص باید برای حل موقتی موضوع کار لایروبی چاه نیمه‌ها انجام شود و آب از چاه نیمه چهار به چاه نیمه سه و از چاه نیمه دو به چاه نیمه یک پمپاژ شود تا این مشکل فعلاً رفع شود. دهمرده تصریح کرد: برای لایروبی و پمپاژ به ۶ میلیارد تومان اعتبار نیاز است که برای تأمین این مبلغ مکاتبات لازم انجام شده است. وی اظهار کرد: انتظار می‌رود با همکاری مسئولان و دولت این اعتبار هرچه سریع‌تر تأمین شود تا بتوانیم از تنش آبی در آینده جلوگیری کنیم.

منابع آب مطمئن برای منطقه سیستان ایجاد شود نماینده مردم سیستان در مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه این یک اقدام موقتی است، تصریح کرد: قطعاً باید تلاش‌ها برای تأمین منابع آب مطمئن در منطقه سیستان ادامه پیدا کند. وی با اشاره به اینکه پیگیری حق آبه هیرمند، انتقال آب دریای عمان و استفاده از آب‌های ژرف از جمله راهکارهای موجود برای تأمین آب منطقه سیستان است، افزود: پس از دو سال مطالعه اولین چاه ژرف با ۳ هزار متر عمق در منطقه سیستان حفاری شد و چاه دوم نیز در سال جاری حفاری شده است. نماینده مردم سیستان در مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه، با ایجاد چاه‌های ژرف بیشتر می‌توان مشکل آب منطقه را مرتفع کرد، افزود: توسعه عملیات چاه‌های مطالعاتی اکتشافی آب‌های ژرف در

مناطق مختلف شهری و روستایی از جمله زابل، نيمروز، هامون، سفید آبه و ميل نادر ادامه دارد. دهمرده تصريح کرد: حفر ۲۰ حلقه چاه ژرف در منطقه سيستان در دستور کار قرار دارد و اکنون در مرحله دريافت مجوز حفر هستيم.

وی با اشاره به اینکه یکی دیگر از منابع مطمئن تأمین آب انتقال آب از دریای عمان است، گفت: از همین رو بهره‌برداري از خط اول و عملیات اجرایی خطوط دوم و سوم طرح انتقال آب خليج فارس به فلات مرکزی ایران و همچنین عملیات اجرایی انتقال آب دریای عمان به سيستان و بلوچستان به صورت همزمان در تاريخ ۲۴ اسفند ماه سال ۹۹ با دستور رئيس جمهور وقت آغاز شد.

نماینده مردم سيستان در مجلس شورای اسلامی تصريح کرد: اما تاکنون هیچ اقدام عملیاتی در این خصوص انجام نشده که امیدواريم دولت سیزدهم هرچه سریع‌تر در این خصوص اقدامات لازم را مدنظر داشته باشد.

۷۰۰ کیلومتر مربع به مساحت خشکسالی سيستان و بلوچستان افزوده شد محسن حیدری، مدیرکل هواشناسی سيستان و بلوچستان نیز در گفت و گو با خبرنگار مهر، اظهار داشت: ادامه کم‌بارشی انباشته و کاهش شدید بارندگی سبب شد تا ۰,۴ درصد از مساحت استان سيستان و بلوچستان از حالت نرمال خارج و به محدوده درگیر خشکسالی اضافه شود. وی افزود: در حال حاضر سيستان و بلوچستان حدود ۷۰ میلیمتر کسری بارش نسبت به شرایط طبیعی دارد و کم‌بارش‌ترین استان کشور در هفت ماه اخیر بوده است.

مدیرکل هواشناسی سيستان و بلوچستان گفت: سال زراعی (۱۴۰۰-۱۳۹۹) با مجموع بارش ۳۵,۶ میلی متر باران به پایان رسید و سومین سال کم باران استان در ۵۵ سال اخیر رقم خورد. وی بیان کرد: داده‌های بلند مدت بارش استان نشان می‌دهد که سيستان و بلوچستان در ۵۵ سال اخیر، ۲۱

سال کم بارش داشته است که ۱۰ سال آن از دهه ۸۰ به بعد روی داده است. وی افزود: بررسی‌های ما نشان می‌دهد که در این دوره آماری تمام چهار نوع خشکسالی «هواشناسی»، «کشاورزی»، «هیدرولوژیکی» و «اجتماعی-اقتصادی» در سیستان و بلوچستان روی داده است. مدیرکل هواشناسی سیستان و بلوچستان ادامه داد: ادامه سه نوع خشکسالی محیطی سبب وقوع خشکسالی اجتماعی-اقتصادی می‌شود که معیشت و زندگی طیف وسیعی از افراد جامعه که اقتصاد خانواده آنها وابسته به منابع آب است را تحت تأثیر قرار می‌دهد. حیدری گفت: گسترش حاشیه نشینی در شهرهای بزرگ نظیر زاهدان، چابهار و ایرانشهر یکی از آثار و پیامدهای خشکسالی اجتماعی-اقتصادی است که در پی کوچ مردم روستاهای بی آب رخ داده است.

تغییرات بارش سیستان و بلوچستان نگران کننده است. مدیرکل هواشناسی سیستان و بلوچستان ادامه داد: نکته نگران کننده بارش استان، تنها مربوط به تغییرات کمی نیست، بلکه تغییرات کیفی و تغییر شکل ظاهری بارش‌ها از بارندگی‌های مداوم و گسترده به بارندگی‌های رگباری و نقطه‌ای هم نگران کننده است. حیدری تصریح کرد: سال زراعی که گذشت، تغییرات خطرناک‌تری هم در بارش استان مشاهده شد آنجایی که جای پربارش‌ترین و کم بارش‌ترین فصول سال استان تغییر کرد. یعنی در حالی زمستان پربارش‌ترین فصل سال در استان است که بارش‌های مونسون این الگوی پنجاه ساله را بهم زد و سبب شد تا امسال تابستان پربارش‌ترین فصل شود. مدیرکل هواشناسی استان سیستان و بلوچستان گفت: ناپایداری شرایط بارش استان و نوسان زیاد آن ایجاب می‌کند که الگوی توسعه در این منطقه نباید بر محور کشاورزی استوار شود بلکه باید به سمت صنایع با نیاز آبی کم سوق پیدا کند.

وی ادامه داد: در برنامه‌ریزی‌های کلان استان بویژه در توسعه اقتصادی باید به تدریج سهم اشتغال از بخش کشاورزی کاهش یابد و به سوی بخش‌های دیگر نظیر صنعت یا خدمات هدایت شود. حیدری تصریح کرد: خشک‌سالی یک مرگ خاموش تلقی می‌شود چرا که خسارات جبران‌ناپذیری به اقتصاد، منابع طبیعی، کشاورزی و منابع آب آینده وارد خواهد کرد، بنابراین لازم است توجه جدی در این زمینه داشته باشیم.

انتقال آب دریای عمان مسیر اصلی توسعه سیستان و بلوچستان است حسین مدرس خیابانی، استاندار سیستان و بلوچستان نیز در گفت و گو با خبرنگار مهر، اظهار داشت: انتقال آب از دریای عمان مهم‌ترین و کارآمدترین تمهید برای بهره‌برداری از منابع آبی جدید در استان است.

وی افزود: بزرگترین و مهمترین برنامه دولت در سیستان و بلوچستان بحث انتقال آب از دریای عمان است زیرا مسیر توسعه استان نیازمند بهره‌برداری از منابع آبی جدید و پایدار است. استاندار سیستان و بلوچستان با تاکید بر اینکه موضوع انتقال آب از دریای عمان دیگر یک آرزو نیست، افزود: همانطور که نیاکان ما آب را از طریق قنات‌ها جابه‌جا کردند و هزاران سال است که ما از آن استفاده می‌کنیم انتقال آب از دریا نیز محقق می‌شود.

وی با تاکید بر اینکه موضوع انتقال آب از دریای عمان باید یک مطالبه عمومی باشد، گفت: طرح انتقال آب از دریای عمان به شهرهای استان علاوه بر اینکه راهی برای رهایی از مشکلات خشکسالی و کم‌آبی در این مناطق است می‌تواند به افزایش اشتغال، توسعه، آبادانی و افزایش تولید و جان گرفتن صنایع کمک کند.

مدرس خیابانی تصریح کرد: طی تحقیق و بررسی که از نقشه استقرار آب شیرین کن‌های در حاشیه

دریای عمان و خلیج فارس داشتم خیلی تأسف خوردم زیرا در حال حاضر ایران فقط از ۵ درصد این ظرفیت استفاده می‌کند.

در مجموع نکته حائز اهمیت اینجاست که خشکسالی به عنوان پدیده‌ای آرام و خزنده با گسترش مکانی زیاد هر ساله خسارات بسیار زیادی را به بخش‌های مختلف سیستان و بلوچستان وارد می‌سازد اما این روزها اوضاع بسیار وخیم‌تر شده است به گونه‌ای که با خشک شدن آب چاه نیمه تأمین آب شرب بیش از نیمی از جمعیت استان با مخاطره روبه رو می‌شود و قطعاً موضوع آب شرب به هیچ عنوان قابل چشم‌پوشی نیست.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران مطرح کرد: شروع سال آبی جدید با کسری ۳۱۴ میلیون مترمکعبی سدها - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران، از شروع سال آبی جدید با کسری ۳۱۴ میلیون مترمکعبی، ذخیره سدهای تهران در مقایسه با سال گذشته خبر داد.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از شرکت آب منطقه‌ای تهران، یوسف رضاپور افزود: کارنامه سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ را درحالی می‌بندیم که میزان بارش‌های کشور در مقایسه با متوسط بلند مدت با کاهش ۳۷ درصدی مواجه بوده و همین امر در حوزه عملکرد استان تهران و حوضه آبریز سدهای پنجگانه تهران نیز مشهود بوده و ورودی آب به مخازن سدهای تهران را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران با بیان اینکه مقایسه میزان بارش‌ها در حوزه عملکرد استان بیانگر کاهش ۳۴ درصدی نزولات جوی سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ نسبت به ۴۶۱ میلی‌متر بارش سال آبی گذشته است، تصریح کرد: همین امر با توجه به عدم بارش برف و نبود پوشش برفی مناسب در حوضه آبریز سدهای تأمین کننده آب شرب کلانشهرهای تهران و کرج در زمستان سال ۹۹ و عدم بارش در فروردین ماه سال جاری (ثبت تنها ۲,۳ میلی‌متر بارش در فروردین ماه سال ۱۴۰۰ به عنوان کم بارش‌ترین فروردین ماه دوره آماری ۵۲ ساله) موجب شد اندک برف موجود در حوضه آبریز سدها نیز به تدریج ذوب شده و شاهد رواناب و سیلاب‌های ناشی از ذوب برف نباشیم و میزان ورودی آب به مخازن سدهای پنج گانه تهران را با کاهش ۴۰ درصدی نسبت به سال آبی گذشته مواجه ساخت.

وی همچنین تأکید کرد: باوجود موارد یاد شده، شاید استان تهران در مقایسه با سایر استان‌های درگیر با بحران خشکسالی حادث شده در کشور، چالش و مشکلات به مراتب کمتری را در نیمه اول سال ۱۴۰۰ شاهد بود.

رضاپور با اشاره به اینکه اکنون در آستانه فصل پاییز و شروع سال آبی جدید، متأسفانه با ۵۰۳ میلیون متر مکعب ذخیره آبی و کسری ۳۱۴ میلیون مترمکعبی نسبت به سال گذشته وارد سال آبی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ می‌شویم، یادآور شد: حجم ذخیره آبی در مخازن سدهای امیرکبیر و طالقان در سامانه غرب ۳۲۶ میلیون متر مکعب بوده و در مقایسه با مخزن نرمال انتهای شهریور کمبود ۱۳۶ میلیون متر مکعبی و در سامانه شرق سدهای لتیان، لار و ماملو با حجم ذخیره ۱۷۶ میلیون متر مکعبی کاهش ۲۳۲ میلیون متر مکعبی نسبت به مخزن نرمال انتهای شهریور مواجه شده‌اند.

وی ادامه داد: با توجه به پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی مبنی بر بارش‌های کمتر از نرمال در مهر و آبان ماه و افزایش نیم تا دو درجه‌ای دما در مقایسه با آمار بلندمدت در فصل پاییز سالجاری، در صورت تداوم خشکسالی حاکم در کشور و حوضه آبریز سدهای تحت پوشش و روند نزولی آب ورودی به مخازن سدهای تحت پوشش، سال سختی را به لحاظ تأمین مطمئن و پایدار آب رقم زده و وضعیت تأمین آب شرب به خصوص در سامانه شرق را با چالش جدی مواجه خواهد کرد.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران در پایان خاطرنشان کرد: همراهی یکایک شهروندان می‌تواند یکی از راهکارهای مؤثر در برون رفت از بحران خشکسالی و بهره‌برداری بهینه از منابع آبی محدود در اختیار و کاهش آثار سو و تبعات ناشی از کم آبی باشد.

در سال آبی گذشته؛ ورودی آب به سدهای کشور ۴۷ درصد کاهش یافت - خبرگزاری

مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

حجم ورودی آب به مخازن سدهای کشور طی سال آبی گذشته نسبت به مدت مشابه سال آبی قبل از آن ۴۷ درصدی کاهش یافته است.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از وزارت نیرو، بر اساس آمار دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران، در پایان سال آبی ۹۹-۱۴۰۰، مجموع ظرفیت مخازن سدها ۵۰ میلیارد و ۵۰۰ میلیون مترمکعب بوده که نشان دهنده ۳۹ درصد پرشدگی مخازن است.

بر این اساس، به تبع کاهش میزان بارش‌ها، حجم ورودی آب طی سال آبی ۰۰ - ۹۹ برابر با ۲۹ میلیارد و ۴۳۰ میلیون مترمکعب بوده که نسبت به مدت مشابه سال آبی قبل از آن (۵۵ میلیارد و ۷۲۰ میلیون مترمکعب)، بیانگر کاهش ۴۷ درصدی ورودی آب به مخازن سدهای کشور است.

همچنین آخرین وضعیت سدهای کشور نشان می‌دهد که در شروع سال آبی جدید میزان ذخایر آب در مخزن سدها به ۱۹ میلیارد و ۴۸۰ میلیون مترمکعب رسیده که در مقایسه با سال آبی ۹۹-۹۸ دارای ۲۹ درصد کاهش است.

بر اساس این آمار، به تبع کاهش میزان ورودی به سدهای کشور، خروجی آب از سدها نیز با کاهش مواجه بوده و در این مدت ۳۷ میلیارد و ۷۰ میلیون مترمکعب خروجی آب از سدهای کشور را شاهد بوده‌ایم، به گونه‌ای که در مقایسه با مدت مشابه سال آبی قبل، از کاهش ۳۴ درصدی برخوردار بوده است.

طبق آمار اعلام شده تا پایان شهریورماه، از ۱۹۹ سد موجود و فعال کشور، تنها سه سد بین ۹۰ تا ۱۰۰ درصد، ۱۲ سد در محدوده ۷۰ تا ۹۰ درصد، ۳۵ سد بین ۵۰ تا ۷۰ درصد، ۳۱ سد در محدوده ۴۰ تا ۵۰ درصد و ۱۱۸ سد نیز متأسفانه کمتر از ۴۰ درصد پرشدگی را به خود اختصاص دادند.

در گفتگو با مهر مطرح شد؛ سوء مدیریت مسئولان حوضه آبریز کرخه عامل بحران آب خوزستان است - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

یک کارشناس حوزه آب گفت: مدیریت منابع آب کشور باید با اصول حکمرانی دنبال شود و تداوم شیوه کنونی با استفاده از مسئولانی که سوءمدیریتشان در سطوح پایین هم اثبات شده، زمینه‌ساز تشدید بحران است.

به گزارش خبرنگار مهر، بر اساس آمار به دست آمده، حجم کل منابع آبی سدهای استان خوزستان به کمتر از ۱۳ درصد ظرفیتشان رسیده است. از اصلی‌ترین دلایل کاهش منابع آبی را می‌توان آزادسازی منابع سد کرخه به دلیل شکل‌گیری بحران آبی در تابستان امسال، مخصوصاً در منطقه هورالعظیم دانست. با توجه به پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی که نشان می‌دهد حجم بارش‌ها در پاییز امسال رشد محسوسی نخواهد داشت بایستی برای جلوگیری از شکل‌گیری بحران جدید، چاره‌ای اندیشیده شود.

در همین رابطه محمد پورحمید، کارشناس حوزه آب در گفتگو با خبرنگار مهر، ضمن اشاره به دلایل شکل‌گیری و تشدید بحران آب خوزستان در فصل تابستان گفت: زمانی که با محدودیت منابع آب و در اصطلاح خشکسالی مواجه می‌شویم، باید با استفاده از اصول به روز مدیریت منابع آب، نسبت به کاهش ریسک اقدام کنیم.

این کارشناس حوزه آب ضمن تاکید بر اینکه عمده مشکلات به وجود آمده در بحران‌های آب خوزستان ناشی از سوءمدیریت حوضه‌های آبریز به خصوص حوضه آبریز کرخه است، گفت: متأسفانه مسئولان عمده مشکلات را به گردن خشکسالی می‌اندازند، در حالیکه خشکسالی تنها پرده از سوءمدیریت سال‌های اخیر می‌اندازد.

وی در تشریح مشکلات به وجود آمده در حوضه آبریز کرخه و شروع بحران خوزستان گفت: تخصیص

آب و نظارت بر این مسئله وظیفه وزارت نیرو در حوضه آبریز کرخه بود و این وظیفه نباید با بهانه‌های متعدد نادیده گرفته می‌شد.

وی با انتقاد از عملکرد مسئولین حوضه آبریز کرخه در دوره خشکسالی گفت: زمانی که مدل‌سازی‌های علمی و محاسبات می‌گویند که خروجی سد کرخه باید ۷۵ متر مکعب بر ثانیه باشد و مسئولین خروجی سد را به ۱۶۰ متر مکعب می‌رسانند، یعنی تنها به فکر راه‌های درمان کوتاه و در مدیریت خشکسالی ناتوان هستند.

این کارشناس حوزه نیرو تاکید کرد: متولیان وزارت نیرو در کرخه ادعا دارند، موارد خارج از بحث کارشناسی دلیل این تصمیم است، در حالیکه این مسئله تنها بهانه است و مسئولی که به ابعاد بحران آگاهی داشته و به علم مدیریت منابع آب مسلط داشته باشد طبیعتاً می‌تواند سایر مسئولین را قانع کند. پورحمید در پایان گفت: مدیریت منابع آب کشور باید با اصول حکمرانی دنبال شود و تداوم شیوه کنونی با استفاده از مسئولانی که سوءمدیریتشان در سطوح پایین هم اثبات شده تنها زمینه‌ساز تشدید بحران است.

۶۱ درصد ظرفیت مخازن سدهای کشور خالی است - خبرگزاری تسنیم مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

میزان ذخایر آب سدهای کشور به ۱۹ میلیارد و ۴۸۰ میلیون مترمکعب رسیده که نشان دهنده ۳۹ درصد پرشدگی مخازن است.

به گزارش گروه اقتصادی خبرگزاری تسنیم، بر اساس آمار دفتر مطالعات پایه شرکت مدیریت منابع آب ایران، در پایان سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰، مجموع ظرفیت مخازن سدها ۵۰ میلیارد و ۵۰۰ میلیون مترمکعب بوده که نشان دهنده ۳۹ درصد پرشدگی مخازن است.

بر این اساس، به تبع کاهش میزان بارش‌ها، حجم ورودی آب طی سال آبی ۰۰ - ۹۹ برابر با ۲۹ میلیارد و ۴۳۰ میلیون مترمکعب بوده که نسبت به مدت مشابه سال آبی قبل از آن (۵۵ میلیارد و ۷۲۰ میلیون مترمکعب)، بیانگر کاهش ۴۷ درصدی ورودی آب به مخازن سدهای کشور است.

همچنین آخرین وضعیت سدهای کشور نشان می‌دهد که در شروع سال آبی جدید میزان ذخایر آب در مخزن سدها به ۱۹ میلیارد و ۴۸۰ میلیون مترمکعب رسیده که در مقایسه با سال آبی ۹۹-۹۸ دارای ۲۹ درصد کاهش است.

بر اساس این آمار، به تبع کاهش میزان ورودی به سدهای کشور، خروجی آب از سدها نیز با کاهش مواجه بوده و در این مدت ۳۷ میلیارد و ۷۰ میلیون مترمکعب خروجی آب از سدهای کشور را شاهد بوده‌ایم، به گونه‌ای که در مقایسه با مدت مشابه سال آبی قبل، از کاهش ۳۴ درصدی برخوردار بوده است.

طبق آمار اعلام شده تا پایان شهریورماه، از ۱۹۹ سد موجود و فعال کشور، تنها سه سد بین ۹۰ تا ۱۰۰ درصد، ۱۲ سد در محدوده ۷۰ تا ۹۰ درصد، ۳۵ سد بین ۵۰ تا ۷۰ درصد، ۳۱ سد در محدوده ۴۰ تا ۵۰ درصد و ۱۱۸ سد نیز متأسفانه کمتر از ۴۰ درصد پرشدگی را به خود اختصاص دادند.

چالش‌ها برای عبور از پاییز نسبتاً گرم و خشک امسال / سدسازی راه حل تامین آب نیست

- خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

در حالی که سال آبی ۹۹-۱۴۰۰ به پایان رسید که بسیاری از شهرها و روستاهای کشور درگیر تنش آبی بودند اما با ورود به فصل پاییز نیز همچنان خبری از بارندگی موثر در سطح کشور نیست. سازمان هواشناسی نیز پیش‌بینی کرده که امسال با پاییزی گرم و کم‌بارش مواجه خواهیم بود. در این شرایط یک کارشناس آب ضمن تاکید بر ضرورت اتخاذ تمهیدات مناسب برای مدیریت منابع آب تا پایان فصل پاییز، به ارائه چند راهکار و توصیه در این زمینه پرداخت.

محسن موسوی خوانساری در گفت و گو با ایسنا، ضمن اشاره به پیش‌بینی تاخیر در بارش‌های پاییزه سال جاری اظهار کرد: سال آبی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ در حالی از ابتدای مهر ماه آغاز شده است که پیش‌بینی می‌شود تا آذر ماه شاهد بارش‌های مناسبی در شمال غرب و غرب و مناطق مرکزی کشور نباشیم. تاخیر در بارش‌های پاییزه باعث می‌شود مخازن آبی که طی سال آبی خشک ۹۹-۱۴۰۰ حجم قابل توجه آب خود را از دست دادند طی ماه‌های اخیر نیز حجم آب مناسبی را نتوانند در خود ذخیره کنند.

وی با بیان اینکه بیشتر مخازن آبی به‌جز مخازن موجود در حوضه آبریز کارون عمدتاً بر پایه آب شرب هستند، گفت: مدیران شرکت‌های آب منطقه‌ای لازم است از هم‌اکنون خود را برای جیره‌بندی آب و اتخاذ تدابیری آماده کنند تا بتوانند از این طریق آب شرب شهرها و روستاها را تا سه ماه آینده تامین کنند. به عنوان مثال حجم آب در مخزن سد لتیان که یکی از تامین‌کنندگان آب شرب شهر تهران است سال گذشته ۶۸ میلیون متر مکعب بود در حالی که این حجم هم‌اکنون به نصف آن مقدار یعنی ۳۴ میلیون متر مکعب رسیده است. در چنین شرایطی باید نهایت دقت را در انجام صرفه‌جویی‌های اضطراری تا سه ماه آینده انجام داد.

به گفته این کارشناس آب، در چنین شرایطی کشاورزان برای کشت پاییزه با کمبود آب مواجه خواهند شد. هرچند در مناطقی مانند خوزستان و غرب کشور این خسارات کمتر خواهد بود اما در سایر مناطق کشور به خصوص در استان تهران کشت پاییزه با مشکلات متعددی از جمله با کمبود آب مواجه خواهد شد.

موسوی یکی از راهکارهای مدیریت منابع آب را در چنین شرایطی به تأخیر انداختن کشت توسط کشاورزان دانست و گفت: کشت پاییزه معمولاً از مهرماه شروع می‌شود و تا آبان ادامه دارد اما با توجه به تغییرات اقلیمی رخ داده و افزایش نسبی دمای اقلیم این امکان وجود دارد که کشت پاییزه را در برخی مناطق کشور تا آذر ماه و حتی در برخی مناطق دیگر تا اوایل دی ماه به تأخیر انداخت تا از میزان خسارات احتمالی بکاهیم.

سدسازی راه حل مدیریت منابع آب و مقابله با کمبود آب در بخش کشاورزی نیست هرچند برخی مسئولان و نهادها همواره بر سدسازی به عنوان یکی از راهکارهای عبور از خشکسالی و مقابله با سیل در دوران ترسالی تأکید می‌کنند اما این کارشناس آب می‌گوید: تجربه ۵۰ سال اخیر ثابت کرده است که احداث هرچه بیشتر سد یا هدف ذخیره و مدیریت منابع آب، باعث افزایش سطح زیر کشت و افزایش مصارف آب در بخش کشاورزی می‌شود بنابراین با توجه به کمبود منابع آب در کشور و در شرایطی که حق آبه تالاب‌ها پرداخت نشده است و بسیاری از رودخانه‌های دائمی به رودخانه‌های فصلی تبدیل شده‌اند، احداث سد جدید به هیچ عنوان توصیه نمی‌شود.

وی ضمن بیان اینکه اکنون طرح‌های سدسازی متعددی در دست مطالعه یا اجرا هستند، اظهار کرد: این طرح‌ها باید مورد بازبینی و مطالعه مجدد قرار گیرند چراکه مطالعات بسیاری از این طرح‌ها گاهی به بیش از ۲۰ تا ۴۰ سال قبل بازمی‌گردد و شرایط منابع آب کشور از آن زمان تاکنون تغییر کرده است. از این رو

لازم است این مطالعات مجدد بازبینی شود و ابعاد سدهای پیشنهادی نیز تغییر کند چراکه میزان آب جاری در رودخانه‌ها نسبت به گذشته به شدت کاهش پیدا کرده است. موسوی در پایان تاکید کرد: احداث سد در بالادست حوضه آبریز و به تبع آن افزایش مصارف آب در بخش کشاورزی مشکلات متعددی را برای پایین دست حوضه به‌ویژه برای تالاب‌ها ایجاد می‌کند. از این رو تصمیم‌گیری برای احداث سد باید تحت محاسبات دقیق و مدیریت یکپارچه حوضه آبریز صورت گیرد تا بر مشکلات متعددی که در حوزه منابع آب در کشور داریم، افزوده نشود.

فرونشست در تهران چقدر جدی است؟ - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۲/۱۱

در هر سال حدودا بین ۲۵ سانتی متر فرونشست در دشت‌های تهران صورت می‌گیرد و سطح آب در دشت‌های تهران نیز از ۴۵ سانت تا ۱,۵ متر در حال کاهش است و آنطور که مسوولان اعلام کردند تهران روزی یک میلیمتر دچار فرونشست می‌شود که عدد بسیار زیادی است و همین موضوع اهمیت توجه به چاه‌های غیر مجاز را نشان می‌دهد.

به گزارش تابناک به نقل از ایسنا، به دلیل برداشت از آب‌های زیرزمینی بیش از پتانسیل موجود شاهد فرونشست در دشت‌ها هستیم که برای جبران این مساله در قالب طرح تعادل‌بخشی برنامه‌هایی را در نظر گرفته شده است که براساس آن چاه‌های غیرمجاز را متوقف می‌شود.

بیشترین افت در دشت ورامین است به طوری که یک متر و ۲۰ سانت تراز آب زیرزمینی در این دشت کاهش می‌یابد. علاوه بر این در دشت هومند - آبسرد نیز با کاهش دو متر و دوسانت مواجه هستیم. در بقیه دشت‌ها نیز میزان کاهش به ۶۰ سانت می‌رسد اما عمده مشکل در دشت ورامین و دشت هومند - آبسرد است.

یوسف رضا پور -مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران چندی پیش در این رابطه گفت: در بحث تعادل بخشی در ابتدا چاه‌هایی که فعال هستند را مورد بررسی قرار دادیم و روی برخی از آنها کنتور هوشمند نصب شده است. علاوه بر این در بحث تغذیه مصنوعی نیز اقداماتی صورت گرفته که اثرات آن در دشت شهریار کاملا مشهود است.

وی با بیان این‌که در بحث تغذیه مصنوعی از طریق پساب‌هایی که تولید می‌شود نیز اقداماتی صورت گرفت به گونه‌ای که جای خالی آب‌هایی که برداشت شده را با پساب پر می‌کنیم. اگر بتوانیم این اقدامات را به همین شکل پیش ببریم وضعیت دشت‌ها بهبود می‌یابد.

انسداد ۶۱۶ حلقه چاه آب غیرمجاز در تهران

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران به تازگی اعلام کرد: طی شش ماهه نخست سال جاری، ۶۱۶ حلقه چاه آب غیرمجاز در دشت‌های استان تهران، توسط امورهای منابع آب شرکت مسدود و از تخلیه سالیانه بیش از ۶ میلیون متر مکعب آب از آبخوان‌های استان جلوگیری شد.

رضاپور ادامه داد: امسال به جهت کاهش میزان بارندگی‌ها و کسری ۳۱۴ میلیون متر مکعبی مخازن سدهای پنجگانه استان نسبت به سال آبی گذشته، با بحران کم آبی مواجه هستیم و از این حیث، عملکرد امورهای تابعه در حراست و حفاظت از منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی بیش از همیشه ضرورت و اهمیت پیدا کرده است که در همین راستا طی شش ماهه نخست امسال، با همکاری گروه‌های گشت و بازرسی امورهای منابع آب، ۶۱۶ حلقه چاه غیرمجاز، در مجموع به عمق ۱۸ هزار و ۱۹۹ متر و آبدهی ۱۷۱،۱ لیتر بر ثانیه مسدود شد که در نتیجه این اقدامات، از برداشت غیرمجاز شش میلیون و ۵۲۶ هزار و ۸۳۶ متر مکعب آب از سفره‌های آب زیرزمینی استان تهران جلوگیری به عمل آمده است.

وی با بیان اینکه بیشترین تعداد چاه‌های مسدود شده به ترتیب توسط امورهای منابع آب تهران، شهریار و شهرری انجام شده است، اظهار کرد: همچنین با همکاری گروه گشت و بازرسی آب‌های سطحی و واحد حقوقی امورهای منابع آب، ۱۹۳ هزار و ۷۶ مترمربع از اراضی بستر و حریم رودخانه‌های حوزه عملکرد شرکت با اخذ دستور قضایی و با استناد به تبصره ۴ ماده ۲ قانون توزیع عادلانه آب رفع تصرف شد.

رضاپور در ادامه با اشاره به اینکه طی مدت یاد شده، ۶۸۰ حلقه چاه غیرمجاز شناسایی و مراتب تشکیل پرونده و انسداد آنها از طریق مراجع قضایی در حال پیگیری است، افزود: در راستای مدیریت و کنترل میزان برداشت از چاه‌های مجاز، ۳۶۶ دستگاه کنتور هوشمند روی چاه‌های دارای پروانه بهره‌برداری نصب و ۱۰ مورد کاهش منصوبات چاه غیرمجاز نیز، توسط امورهای منابع آب ورامین، ت رفع تصرف ۱۹۳ هزار متر مربع از حریم رودخانه‌های استان تهران و اسلامشهر و شهریار صورت گرفته که

در نتیجه این اقدام از تخلیه سالیانه بیش از ۶۵۷ هزار متر مکعب آب از آبخوان‌های استان جلوگیری شد. وی با تاکید بر اهمیت اجرای طرح احیا و تعادل بخشی آب‌های زیرزمینی در جلوگیری از برداشت بی‌رویه از منابع آب‌های زیرزمینی و مقابله با پدیده جبران‌ناپذیر فرونشست، گفت: در همین راستا، طی شش ماه ابتدای سال، ۱۰۷ دستگاه حفاری غیرمجاز توقیف و به پارکینگ تحت نظارت امورهای آب منتقل شده که بیشترین تعداد توقیفات، توسط امور منابع آب دماوند صورت گرفته است. مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران با بیان اینکه ۳۳۰۲ حلقه چاه کشاورزی مجاز مورد کنترل و نظارت بر بهره‌برداری قرار گرفته است، تصریح کرد: در همین مدت ۶۵۵ فقره حکم قضایی مربوط به تخلفات در حوزه آب‌های سطحی و زیرزمینی اخذ و اجرا و در مجموع هزار و ۹۷۲ حکم قضایی نیز صادر شده است.

رضاپور در پایان با اشاره به خطرات و عواقب جبران‌ناپذیر فرونشست که در سال‌های اخیر با شاخص بالاتر از نرم جهانی در کشور رو به افزایش است، خاطرنشان کرد: انسداد چاه‌های غیرمجاز، تغذیه مصنوعی و جلوگیری از اضافه برداشت از چاه‌های مجاز به طور جدی در دستور کار دفتر حفاظت و بهره‌برداری شرکت قرار دارد تا با اجرای این طرح بتوانیم در منابع و سفره‌های آب زیرزمینی و بعضی از دشت‌های استان تعادل نسبی را برقرار و روند افت آب‌های زیرزمینی و شاخص فرونشست را کاهش دهیم.

زنگ خطر برای ایران زمین! بزرگترین خلیج «خزر» در معرض خشکی - خبرگزاری

ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

خلیج گرگان بزرگترین خلیج دریای خزر است که این روزها رو به نابودی رفته است. خلیج گرگان از لحاظ موقعیت جغرافیایی در جنوب شرقی دریای خزر و در حوزه شهرستان‌های بندر ترکمن، بندرگز، نوکنده و بهشهر در استان گلستان است. همچنین در گذشته می‌توانستیم از خلیج گرگان به عنوان منبع یکی از بهترین خاویارهای سیاه جهان و زیستگاه ماهیان با ارزشی نظیر غضروفی، سفید و کفال نام ببریم اما در حال حاضر به دلیل خشکسالی و عقب نشینی آب دریا، زایش تنوع زیستی در این منطقه از بین رفته و بدین گونه خلیج در معرض فقر غذایی و انرژی قرار گرفته است. نوکنده از شهرهای شهرستان بندرگز است که در جنوب غربی بندرگز واقع شده است. پیش از این سواحل نوکنده به عنوان یکی از مناطق مستعد استان گلستان در جذب گردشگر قرار گرفته بود. پارک ساحلی نوکنده که روزگاری مکانی آرام و امن برای سپری کردن یک روز تعطیل در کنار دریا بود، حالا به عرصه‌ای ناامن برای جولان سارقان تبدیل شده است.

پژوهشگر منابع آب دانشگاه صنعتی شریف: خشکسالی در انتظار ایران؛ بارش‌های امسال زیر حد نرمال است - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱

ایسنا/کردستان پژوهشگر منابع آب دانشگاه صنعتی شریف گفت: بارش‌های امسال زیر حد نرمال بوده و پاییز خشکی را پیش‌رو خواهیم داشت.

گلاله غفاری در گفت و گو با ایسنا اظهار کرد: خشکسالی پدیده‌ای خزننده است و تاثیر آن در بلند مدت مشخص می‌شود و نمی‌توان به صورت دقیق زمان شروع و پایان آن را مشخص کرد.

وی افزود: مدل‌های جهانی پیش‌بینی فصلی وضعیت اقلیم توسط مراکز معتبر بین‌المللی هواشناسی متعددی در سطح جهان توسعه داده شده‌اند که از معتبرترین آنها می‌توان به مرکز پیش‌بینی‌های محیطی ایالات متحده (NCEP)، مرکز اروپایی پیش‌بینی‌های میان‌مقیاس هواشناسی (ECMWF)، سازمان هواشناسی فرانسه (Meteo France) و دفتر هواشناسی انگلستان (UK Met) اشاره کرد.

پژوهشگر منابع آب دانشگاه صنعتی شریف عنوان کرد: پژوهشی در بخش مطالعات جوی سازمان ناسا توسط پروفسور William Leu انجام شده که نشان می‌دهد که در کشورهایی مانند ایران که در اقلیم خشک و نیمه خشک واقع هستند اقلیم خشک‌تر از قبل خواهند شد.

وی ادامه داد: همچنین شدت بارش بیشتر و مدت بارش کمتر خواهد شد و در عوض بارش‌های ملایم کمتر رخ خواهد داد، که در نتیجه آن با افزایش فراوانی و شدت وقوع پدیده‌های حدی مانند سیل و خشکسالی روبه‌رو خواهیم بود.

غفاری، اعلام کرد: نتایج مطالعات سازمان‌های مختلف در داخل کشور نشان می‌دهد که سال‌های خشکی را پیش‌رو خواهیم داشت به گونه‌ای که سازمان هواشناسی معتقد است امسال، خشکسالی در انتظار ایران است؛ بارش‌های امسال زیر حد نرمال بوده و پاییز خشکی را پیش‌رو خواهیم داشت.

وی بیان کرد: بارش در فصل پاییز در اکثر مناطق کشور به جز سواحل دریای خزر کمتر از نرمال (میانگین بلند مدت آماری) پیش‌بینی می‌شود که سهم ماه‌های مهر و آبان در این کم‌بارشی بیشتر است. این پژوهشگر اعلام کرد: از نیمه دوم آذرماه ۱۴۰۰، شرایط بارشی در کشور مقداری متعادل شده و انتظار می‌رود بارش در اکثر مناطق کشور به نرمال گرایش یابد.

به گفته غفاری، همچنین بر اساس پیش‌بینی‌های مؤسسه تحقیقات آب و وزارت نیرو، وضعیت بارش‌ها در فصل پاییز در بیشتر مناطق کشور (به جز مناطق واقع در سواحل دریای خزر و برخی از مناطق جنوبی) متناسب با پیش‌بینی دو مرکز Meteo France و NCEP کمتر از میانگین بلندمدت پیش‌بینی شده است که این شرایط در نیمه غربی کشور با اتفاق نظر بیشتری بین مدل‌های مختلف همراه است.

وی خاطرنشان کرد: بر اساس پیش‌بینی‌های انجام شده، در بیشتر مناطق کشور متوسط دمای فصل پاییز نسبت به متوسط بلندمدت همراه با افزایش خواهد بود، به طوری که نتایج پیش‌بینی مدل‌ها نشان می‌دهد که در برخی از مناطق، افزایش دما نسبت به وضعیت متوسط بلندمدت تاریخی ممکن است به بالاتر از یک درجه سانتی‌گراد نیز برسد و پیش‌بینی‌ها گویای آن است که در ماه‌های باقیمانده از سال آبی هم بارش قابل توجهی نخواهیم داشت.

معاون آب و آبنای وزارت نیرو به ایرنا اعلام کرد؛ انتقال ۲۸۰ میلیون متر مکعب آب دریا به سه استان شرق کشور - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱

تهران - ایرنا - معاون آب و آبنای وزارت نیرو گفت: ۲۸۰ میلیون متر مکعب آب دریا (سواحل جنوبی) سالیانه به سه استان سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و خراسان رضوی منتقل خواهد شد.

«قاسم تقی زاده خامسی» روز یکشنبه در گفت‌وگوی اختصاصی با خبرنگار اقتصادی ایرنا افزود: براساس طرح انتقال آب به سه استان کشور که امروز در کمیسیون عمران مجلس بررسی شد، ۲۸۰ میلیون متر مکعب آب به استان‌های سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و رضوی می‌رساند.

وی ادامه داد: مقرر شد این طرح برای حمایت بیشتر در صحن علنی مجلس شورای اسلامی نیز مطرح شده و مورد حمایت قرار گیرد.

معاون وزیر نیرو گفت: این طرح برای جبران کمبود آب بخش صنعت و شرب استان‌های مذکور مطرح شده و قرار است در فاز نخست ۲۸۰ میلیون متر مکعب آب را منتقل کند؛ برای این کار نیاز است ۸۰۰ میلیون متر مکعب آب خام دریا شیرین شده و سپس منتقل شود.

تقی زاده خامسی افزود: اهمیت این طرح برای بخش صنعت این استان‌ها بسیار بالا است که بخشی از آن برای شرب هم در نظر گرفته شده است.

وی ادامه داد: سامانه لازم برای انتقال آب از آخرین تکنولوژی روز برخوردار خواهد بود و کار بزرگی را انجام خواهد داد.

معاون آب و آبنای وزارت نیرو گفت: سه نیروگاه با ۴۷۰ مگاوات برق و یک هزار و ۵۱۰ کیلومتر خط انتقال برای این طرح احداث خواهد شد.

تقی زاده خامسی با بیان اینکه یک میلیون متر مکعب مخزن برای این طرح با ۲۳ ایستگاه پمپاژ آب ساخته

خواهد شد، اظهار داشت: این طرح به طور کامل توسط بخش خصوصی و با حمایت صنایع اجرایی خواهد شد.

وی ادامه داد: پس از استفاده صنعت از این آب، وزارت نیرو می‌تواند در صورت نیاز شهرها و روستاهای در مسیر، آب مورد نیاز آنها را خریداری کند.

معاون آب و آبفای وزارت نیرو خاطرنشان کرد: این طرح، مجوز اولیه زیست محیطی را اخذ کرده و قرار است با اتمام مطالعات لازم مجوز اصلی را از سازمان حفاظت محیط زیست دریافت کند.

تقی زاده خامسی گفت: اکنون این طرح به دنبال جذب سرمایه گذار است ضمن آنکه مجری آن طی یک فراخوان انتخاب شده است.

به گفته وی، ۱۶ شرکت متقاضی اجرای طرح انتقال آب به سه استان سیستان و بلوچستان، خراسان رضوی و جنوبی بودند که از بین آنها ۱۲ شرکت انتخاب شده و یک کنسرسیوم تشکیل داده اند.

معاون آب و آبفای وزارت نیرو ادامه داد: این طرح مجوز تخصیص را دریافت کرده و مجوز پدافند غیرعامل را نیز دارد و زمین لازم هم از منطقه آزاد مربوط دریافت کرده است و پس از تایید نهایی کار شروع خواهد شد گرچه اکنون برخی فعالیت های لازم برای اجرای آن آغاز شده است.

سال آبی جدید تهران با کسری ۳۱۴ میلیون مترمکعبی مخزن سدهای استان آغاز شد - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱

تهران-ایرنا- مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران، با اشاره به ورود به سال آبی جدید از ابتدای مهر جاری، از کسری ۳۱۴ میلیون مترمکعبی مخزن سدهای این استان نسبت به سال گذشته خبر داد. به گزارش روز یکشنبه ایرنا از شرکت آب منطقه‌ای تهران، یوسف رضاپور اظهار داشت: کارنامه سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ را درحالی می‌بندیم که میزان بارش‌های کشور در مقایسه با متوسط بلند مدت با کاهش ۳۷ درصدی مواجه بوده است.

وی با بیان اینکه شروع سال آبی در ایران از ابتدای پائیز است و از یکم مهرماه آغاز می‌شود و تا ۳۱ شهریور سال بعد ادامه می‌یابد، گفت: همین امر در حوزه عملکرد استان تهران و حوضه آبریز سدهای پنجگانه تهران نیز مشهود بوده و ورودی آب به مخازن سدهای تهران را نیز تحت تأثیر قرار داده است. رضاپور اضافه کرد: مقایسه میزان بارش‌ها در حوزه عملکرد استان بیانگر کاهش ۳۴ درصدی نزولات جوی سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ نسبت به ۴۶۱ میلیمتر بارش سال آبی ۹۹-۱۳۹۸ است.

وی تصریح کرد: نبود بارش و پوشش برفی مناسب در حوضه آبریز سدهای تأمین‌کننده آب شرب کلانشهرهای تهران و کرج در زمستان سال ۹۹ و نبود بارش در فروردین ماه سال جاری موجب شد اندک برف موجود در حوضه آبریز سدها نیز به تدریج ذوب شود.

وی افزود: فروردین ماه سال ۱۴۰۰ با ثبت تنها ۲،۳ میلیمتر بارش، به عنوان کم بارش‌ترین فروردین ماه دوره آماری ۵۲ ساله گذشته بوده است.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران بیان داشت: به همین دلیل رواناب و سیلاب‌های ناشی از ذوب برف در این دوره نداشتیم و همین امر میزان ورودی آب به مخازن سدهای پنج‌گانه تهران را با کاهش

۴۰ درصدی نسبت به سال آبی گذشته مواجه ساخت.

وی همچنین تاکید کرد: علی رغم موارد یاد شده شاید استان تهران در مقایسه با سایر استان‌های درگیر با بحران خشکسالی در کشور، چالش و مشکلات به مراتب کمتری را در نیمه اول سال ۱۴۰۰ شاهد بود. رضایور حاطر نشان کرد: اکنون در آستانه فصل پاییز و شروع سال آبی جدید، با ۵۰۳ میلیون متر مکعب ذخیره آبی و کسری ۳۱۴ میلیون مترمکعبی نسبت به سال گذشته وارد سال آبی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ می شویم. وی یادآور شد: حجم ذخیره آبی در مخازن سدهای امیرکبیر و طالقان در سامانه غرب ۳۲۶ میلیون متر مکعب بوده و در مقایسه با مخزن نرمال انتهای شهریور کمبود ۱۳۶ میلیون متر مکعبی و در سامانه شرق سدهای لتیان، لار و ماملو با حجم ذخیره ۱۷۶ میلیون متر مکعبی، کاهش ۲۳۲ میلیون متر مکعبی نسبت به مخزن نرمال انتهای شهریور مواجه شده است.

مدیر عامل شرکت آب منطقه ای تهران گفت: با توجه به پیش بینی های سازمان هواشناسی مبنی بر بارش های کمتر از نرمال و در صورت تداوم خشکسالی حاکم بر کشور و حوضه آبریز سدهای تحت پوشش و روند نزولی آب ورودی به مخازن سدهای تحت پوشش منطقه تهران، سال سختی را به لحاظ تأمین مطمئن و پایدار آب رقم زده و وضعیت تأمین آب شرب بخصوص در سامانه شرق را با چالش جدی مواجه خواهد کرد.

جهش تند مازندران در مسیر "خشکسالی" - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱

ایسنا/مازندران تصور کنید، روزی، دیگر، مازندران به دلیل خشکسالی شدید، کمبود آب و نبود زیرساخت‌های لازم، مقصد سفرهای مسافران نباشد یا اینکه به جای آب و هوای معتدل، با یک استان خشک و آلوده رو به رو می‌شوید، این تصور آنچنان سخت و بعید به نظر می‌رسد که شاید در نگاه اول، بگویید "چقدر این نگاه سخت‌گیرانه و بدبینانه" است یا اینکه مگر می‌شود مازندران سرسبز، به یک ویرانه خشک تبدیل شود؟

موضوع اینجا است، هر کسی که یکبار آب و هوای مازندران را تجربه کرده باشد، به طور قطع، این تصور را رد می‌کند و با خود می‌گوید "مگر می‌شود جنگل‌های بکر هیرکانی، دریای خزر، کوه‌های زیبای کوهستانی و شالیزارهای بی‌نظیرش را داشت و خشک شد".

متأسفانه بر اساس آمار و اطلاعات منتشر شده و اظهارات اساتید دانشگاه و مسئولان، باید گفت بله، مازندران در مسیر خشکسالی قرار دارد و نباید به چند قطره بارانش، به جنگل‌های در حال نابودی‌اش و به شالیزارهای در حال تغییر کاربری‌اش دل بست.

بنابر به گزارش روابط عمومی شرکت آب منطقه‌ای مازندران، میزان آورد رودخانه‌های مازندران، نسبت به دوره شاخص بلندمدت کاهش ۲۴ درصدی را نشان می‌دهد و علت کاهش این رواناب‌ها در یک سال گذشته کاهش میزان بارندگی‌ها است.

طبق گزارش واحد مطالعات پایه منابع آب این شرکت، میزان بارندگی تجمعی حوزه آبریز رودخانه‌های استان از اول مهر سال ۹۹ تا ۳۱ شهریور ۱۴۰۰ که یک سال آبی را تشکیل می‌دهد، ۵۵۹ میلی‌متر بود نسبت به سال آبی پیش از آن کاهش ۲۳ درصدی دارد. کاهش بارندگی در این بازه زمانی در مقایسه با دوره شاخص بلند مدت نیز ۱۲ درصد کاهش یافت.

واحد مطالعات شرکت اعلام کرده است که در پی کاهش بارندگی ها، حجم روان آب های هر هفت رودخانه دائمی و مهم استان شامل نکارود، تجن، تالار، بابلرود، هراز، چالوس و چشمه کیله ۲ هزار و ۱۷۸ میلیون مترمکعب بوده است که نسبت به مدت مشابه سال آبی قبل ۴۵ درصد کاهش داشته است.

بررسی آماری در سال آبی گذشته رودخانه های دائمی و مهم مازندران نشان می دهد که حجم آبدهی چهار رودخانه نکارود، تجن، تالار و هراز نسبت به مدت مشابه آبی گذشته نصف شده است به گونه ای که میزان روان آب نکارود با حجم آبدهی ۶۹ میلیون متر مکعب نسبت به سال گذشته ۶۰ درصد کاهش دارد، تجن با ۲۱۴ میلیون متر مکعب شاهد کاهش ۶۶ درصدی آبدهی بوده است. میزان کاهش روان آب تالار با ۱۹۸ میلیون متر مکعب ۵۳ درصد و رودخانه هراز با حجم آبدهی ۶۰۴ میلیون متر مکعب حدود ۵۰ درصد بوده است.

حجم آبدهی رودخانه بابلرود در سال آبی گذشته ۳۳۱ میلیون مترمکعب بود که نسبت به یک سال قبل از آن کاهش ۳۴ درصدی نشان می دهد. رودخانه چالوس هم در سال آبی گذشته ۳۹۲ میلیون متر مکعب آبی دهی داشت که کاهش ۳۸ درصدی نسبت به سال قبل از آن دارد و میزان روان آب چشمه کیله هم ۳۶۹ میلیون متر مکعب بود که کاهش ۱۱ درصدی را نسبت به یک ساله قبل نشان می دهد.

فرهاد خلردی مدیر دفتر مطالعات پایه منابع آب شرکت آب منطقه ای مازندران با بیان اینکه سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ یکی از خشکسال ترین سال آبی استان طی یک دهه اخیر بوده، گفت: اگرچه بارندگی های امسال در زمان فعالیت های کشاورزی به عنوان بارش های به هنگام مورد استفاده قرار گرفت اما دلیل اصلی کاهش دبی آب، بارش ها غیر موثر بوده یعنی بارندگی در ارتفاعات که رودخانه ها باید از سرچشمه ها تغذیه شوند، کمتر بود.

وی یکی از راهکارهای برون رفت از مشکلات خشکسالی و مدیریت روان آب رودخانه ها را ایجاد سازه های تنظیم کننده بویژه ساخت سد دانست و افزود: ساخت سد هراز بر روی این روخانه به عنوان

مهم‌ترین و بزرگ‌ترین حوزه آبریز در منطقه مرکزی استان بسیار مهم است.

وی با اظهار این که ساخت سد گلورد بر روی نکارود از اهمیت خاصی برای کشاورزی منطقه برخوردار است و تاثیر زیادی هم تاکنون داشته است، بر ضرورت تکمیل طرح‌های جانبی این سد و آبگیری کامل آن تاکید کرد و گفت: با توسعه سازه‌های ذخیره آب، می‌توان روان آب‌های رودخانه‌ها را مدیریت و سفره‌های زیر زمینی را تقویت کرد.

مدیر دفتر مطالعات پایه منابع آب شرکت آب منطقه‌ای مازندران ظرفیت ذخیره آب پشت ۱۱ سد بزرگ را ۴۴۲ میلیون متر مکعب برآورد کرد و اظهار داشت: در حال حاضر ۱۴۱ میلیون متر مکعب معادل ۳۲ درصد پشت این سد‌ها آب وجود دارد که این مقدار نسبت پایان سال آبی گذشته حدود ۳۰ درصد کمتر است.

از سوی دیگر، کارشناسان معتقد هستند، مازندران به علت شرایط اقلیمی و اراضی حاصلخیزش قطب اصلی کشت برنج در کشور محسوب می‌شود اما به علت کاهش نزولات آسمانی و افزایش دمای هوا در این سال‌ها با معضل جدی کمبود آب مواجه است و برخی از اراضی تحت کشت برنج به علت کمبود آب خشک شده و خساراتی برای کشاورزان مازندرانی به وجود آورده است.

همچنین این خشکسالی‌ها بروی زیستگاه پرندگان و موجودات آبرزی نظیر آب‌بندان‌ها و زعفران‌ها به‌شهرت تاثیرات مخربی دارد.

ایجاد سدها در مسیر رودخانه‌ها از دیگر مشکلاتی است که مازندران با آن دست‌وپنجه نرم می‌کند. سد گلورد منطقه هزار جریب به‌شهر که از اهداف ساخت آن جبران کمبود آب در سال‌های خشک و همچنین مانع ایجاد سیلاب در منطقه بود، پس از سال‌ها به روی رودخانه نکارود ساخته شد اما نه تنها مشکل کم‌آبی منطقه را حل نکرد بلکه باعث خشک شدن رودخانه‌ها و آب‌بندان‌های منتهی به رودخانه‌ها شده است مضاف به اینکه ساخت اینگونه سدها مستلزم از بین بردن جنگل‌ها و یا روستاهای

قدیمی با اصالتی می‌شود که بعد از ساخت سد نه تنها هیچ بهره‌ای از ساخت سد نبرده‌اند بلکه باعث از بین رفتن زمین‌های شالیزاری کنار رودخانه و یا چراگاه‌های دام‌هایشان شده است.

این کارشناسان به آب بندان لپو زاغمرز بهشهر به عنوان یکی از قربانیان سد گلورد نام می‌برند، آنها معتقد هستند با بسته شدن این سد و خشکی رودخانه نکارود موجب کاهش حجم ورودی آب به این آب بندان شده است.

این آب بندان سال‌ها قبل که وسعت بسیار کمتری داشت و زیستگاه پرندگان محسوب می‌شد توسط روستاییان منطقه زاغمرز جهت مصارف کشاورزی وسعت بیشتری پیدا کرد.

آب بندان لپو تا قبل از احداث سد گلورد با مشکل کمبود آب مواجه نبود ولی در حال حاضر به علت کمبود آب در حال خشک شدن است و اندک آب آن توسط کشاورزان جهت کشت برنج زمین‌های همجوار آب بندان با استفاده از موتورهای آب تخلیه می‌شود و آسیب جدی به این آب بندان که یکی از زیستگاه‌های پرندگان و جانوارن آبزیست وارد کرده است.

به گزارش ایسنا، در هر صورت، به نظر می‌رسد مازندران در مسیر خشکسالی با سرعت زیاد در حال حرکت است و اگر راهی درست و منطبق با نگاه کارشناسی و علمی برای خروج از این بحران دیده نشود، بعید نیست که سال‌های آینده، شاهد مازندرانی "خشک" باشیم.

گام به گام با خشکسالی در ایران؛ پاییز خشک ۵۰ سال اخیر و ضرورت صرفه‌جویی - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۲

تهران - ایرنا - پاییز امسال بر اساس اعلام قبلی موسسه تحقیقات آب وزارت نیرو یکی از فصل‌های با بارش‌های کمتر از حد طبیعی است که اگر به آن توجه نشود، امکان بروز بحران کم آبی را بدنبال خواهد داشت.

به گزارش خبرنگار اقتصادی ایرنا، سال آبی ابتدای مهر ۱۳۹۹ تا آخر شهریور ۱۴۰۰ درحالی سپری شد که این سال با متوسط ۱۵۷,۷ میلی‌متر بارندگی، جز کم‌بارش‌ترین سال‌ها در ۵۰ سال اخیر بود.

این رقم حتی نسبت به سال آبی ماقبل، حدود ۵۰ درصد کاهش را نشان می‌دهد.

به هر روی پرونده این سال آبی بسته شد و انتظار می‌رفت که سال آبی جدید وضعیت بهتری پیش روی کشورمان قرار دهد.

اما آن طور که پیش‌بینی‌های قبلی موسسه تحقیقات آب وزارت نیرو نشان می‌دهد پاییزی خشک و کم‌بارش چشم انداز چندان امیدوار کننده ای پیش چشم نگذاشته و گرچه در چند روز اخیر در برخی نقاط کشور بارش‌های مناسبی رخ داده اما این بارش‌ها در مجموع اثر چندانی بر کل حوضه‌های آبریز نداشته و امیدواری زیادی به همراه ندارد.

از طرف دیگر وضعیت سدهایی با ذخیره نصف سال قبل بیانگر آن است که تداوم این وضعیت نگران کننده خواهد بود.

کاهش ۴۷ درصدی ظرفیت مخازن سدها

گزارش تازه شرکت مدیریت منابع آب ایران نشان می‌دهد، در پایان سال آبی ۱۴۰۰ - ۹۹، مجموع

ظرفیت مخازن سدها به ۱۹ میلیارد و ۴۸۰ میلیون مترمکعب رسیده که نشان دهنده کاهش ۴۷ درصدی ورودی آب به سدها است.

بر این اساس و به دنبال کاهش میزان بارش‌ها، حجم ورودی آب طی سال آبی ۱۴۰۰-۹۹ برابر با ۲۹ میلیارد و ۴۳۰ میلیون متر مکعب بوده که نسبت به مدت مشابه سال آبی قبل از آن که رقم ۵۵ میلیارد و ۷۲۰ میلیون مترمکعب را به ثبت رسانده، کاهش ۴۷ درصدی را نشان می‌دهد.

همچنین آخرین وضعیت سدهای کشور نشان می‌دهد که در شروع سال آبی جدید میزان ذخایر آب در مخزن سدها به ۱۹ میلیارد و ۴۸۰ میلیون مترمکعب رسیده که در مقایسه با سال آبی ۹۹-۹۸ دارای ۲۹ درصد کاهش است.

بر اساس این آمار، به دنبال کاهش میزان ورودی آب به سدهای کشور، خروجی آب از سدها نیز با کاهش مواجه بوده و در این مدت ۳۷ میلیارد و ۷۰ میلیون مترمکعب خروجی آب از سدهای کشور را شاهد بوده‌ایم، به گونه‌ای که در مقایسه با مدت مشابه سال آبی قبل، از کاهش ۳۴ درصدی برخوردار بوده است.

طبق آمار اعلام شده تا پایان شهریورماه، از ۱۹۹ سد موجود و فعال کشور، تنها سه سد بین ۹۰ تا ۱۰۰ درصد، ۱۲ سد در محدوده ۷۰ تا ۹۰ درصد، ۳۵ سد بین ۵۰ تا ۷۰ درصد، ۳۱ سد در محدوده ۴۰ تا ۵۰ درصد و ۱۱۸ سد نیز متأسفانه کمتر از ۴۰ درصد پُرشدگی را به خود اختصاص دادند.

اکنون و با توجه به این شرایط اگر مصرف را تا ۱۰ درصد کاهش ندهیم، با یک بحران بسیار جدی مواجه خواهیم شد.

بنابراین همراهی شهروندان بسیار حیاتی است تا بتوان مثل تابستان، پاییز را هم بدون قطعی آب سپری کرد.

نظر مرکز پژوهش‌ها درباره طرح انتقال آب از دریای عمان - خبرگزاری تابناک مورخ

۱۴۰۰/۰۷/۱۴

مرکز پژوهش‌های مجلس طی گزارشی، نظر کارشناسی خود درباره طرح انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان را تشریح کرد.

به گزارش «تابناک» به نقل از روابط عمومی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، در این گزارش بیان شده: کشور ایران به دلیل قرار گرفتن در کمربند خشک و نیمه خشک جهان، در زمره کشورهای با محدودیت منابع آب قلمداد می‌شود و به همین دلیل نیز این ماده حیاتی در ایران، یکی از مهم‌ترین ارکان توسعه کشور است که توسعه سایر بخش‌ها در گرو بهره‌برداری پایدار از آن است.

در ادامه این گزارش تصریح شده: در کشور ایران کمبود منابع آبی همواره به عنوان یک عامل محدود کننده فعالیت‌ها مطرح بوده است. با توجه به روند رو به رشد جمعیت کشور و تشدید نیاز بخش‌های مختلف، افزایش مصرف آب بخش‌های شهری، روستایی و صنعتی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. آب در فرایند توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هر منطقه، نقش عمده و کلیدی دارد. افزایش تولیدات کشاورزی و امنیت غذایی، توسعه مراکز جمعیت شهری و روستایی و بهبود ارتقای کیفیت زندگی در گرو مدیریت و توسعه پایدار است.

در این گزارش آمده: طرح «انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان» با هدف تأمین آب استان سیستان و بلوچستان در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۴ با امضای ۱۰۲ نفر از نمایندگان، به مجلس شورای اسلامی ارائه شده است. هدف از ارائه این طرح رفع مشکلات ناشی از کمبود آب مناطق مختلف استان سیستان و بلوچستان از طریق شیرین‌سازی و انتقال آب دریا به مناطق بحرانی استان و با اولویت شهرهای زاهدان و زابل عنوان شده است.

متن کامل این گزارش را در صفحات بعد بخوانید.

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان»

مقدمه

کشور ایران به دلیل قرار گرفتن در کمربند خشک و نیمه خشک جهان، در زمره کشورهای با محدودیت منابع آب قلمداد می‌شود و به همین دلیل نیز این ماده حیاتی در ایران، یکی از مهم‌ترین ارکان توسعه کشور است که توسعه سایر بخش‌ها در گرو بهره‌برداری پایدار از آن است. در کشور ایران کمبود منابع آبی همواره به عنوان یک عامل محدودکننده فعالیت‌ها مطرح بوده است. با توجه به روند رو به رشد جمعیت کشور و تشدید نیاز بخش‌های مختلف، افزایش مصرف آب بخش‌های شهری، روستایی و صنعتی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. آب در فرایند توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هر منطقه، نقش عمده و کلیدی دارد. افزایش تولیدات کشاورزی و امنیت غذایی، توسعه مراکز جمعیت شهری و روستایی و بهبود ارتقای کیفیت زندگی در گرو مدیریت و توسعه پایدار است. طرح «انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان» با هدف تأمین آب استان سیستان و بلوچستان در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۴ با امضای ۱۰۲ نفر از نمایندگان، به مجلس شورای اسلامی ارائه شده است. هدف از ارائه این طرح رفع مشکلات ناشی از کمبود آب مناطق مختلف استان سیستان و بلوچستان از طریق شیرین‌سازی و انتقال آب دریا به مناطق بحرانی استان و با اولویت شهرهای زاهدان و زابل عنوان شده است.

متن طرح

ماده واحد - دولت مکلف است نسبت به انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان و شیرین کردن آن با اولویت شهرهای زاهدان و زابل اقدام نماید.

تبصره - بار مالی ناشی از اجرای این قانون در سال جاری از ردیف‌های شماره ۱۳۰۷۰۰۲۰۳۸ و ۱۳۰۷۰۰۲۱۰۴ تأمین و در سال‌های آتی در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود.

اظهار نظر کارشناسی

طرح فوق‌الذکر را می‌توان از جنبه‌های مختلف اهمیت موضوع، فنی، حقوقی و بودجه‌ای مورد بررسی قرار داد که در ادامه به نکات مربوط به هر بخش اشاره می‌شود.

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:
۵۰۴

شماره چاپ:

تاریخ چاپ:

معاونت مطالعات زیربنایی

سایر معاونت‌ها:
مطالعات بخش عمومی
مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۵۰۱۷۷۷۹

تاریخ انتشار:
۱۴۰۰/۷/۱۰

از منظر اهمیت موضوع

در حال حاضر، کشور با بحران آب بی‌سابقه‌ای مواجه است و استان‌های جنوبی و به‌خصوص استان خشک و کم‌آب سیستان و بلوچستان بیشتر از سایر مناطق کشور در معرض آسیب‌های ناشی از این بحران است، لذا با توجه به اینکه استان سیستان و بلوچستان با مشکلات عدیده‌ای به لحاظ تأمین آب مواجه است، شیرین‌سازی و انتقال آب با اولویت مناطق بحرانی برای اهداف آب شرب و در صورت تأمین بودجه توسط بخش خصوصی برای اهداف صنعت مورد تأیید است.

آب استان سیستان و بلوچستان، در حال حاضر عمدتاً از مناطق مرزی شرقی و جنوب‌شرقی تأمین می‌شود و از این منظر برخی از نقاط این استان کاملاً به آب ورودی از افغانستان از طریق رودخانه هیرمند وابسته است. خشکسالی‌های پی‌درپی و پدیده تغییر اقلیم، به مشکلات تأمین آب این منطقه از کشور دامن زده است. بررسی سوابق تاریخی نشان می‌دهد که تأمین حقابه رودخانه هیرمند از طرف کشور افغانستان همواره دچار چالش بوده و علاوه بر این امر با حاکم شدن دوره‌های خشکسالی در کشور افغانستان، ورود آب از این کشور به رودخانه هیرمند در طولانی مدت با عدم قطعیت‌های فراوانی روبه‌رو خواهد بود. به‌طوری که در حال حاضر با قطع جریان آب رودخانه هیرمند تالاب‌های هامون (سه تالاب هامون هیرمند، هامون پوزک و هامون صابری) تقریباً به‌طور کامل خشک شده‌اند و علاوه بر مشکلات معیشتی که برای مردم منطقه رخ داده، مشکلات زیست‌محیطی عدیده‌ای از جمله بروز طوفان‌های گردوخاک را برای مردم منطقه رقم زده است. طوفان‌های گردوغبار با منشأ داخلی که از بستر خشکیده تالاب‌های هامون با وسعت ۳۸۰ هزار هکتار ایجاد می‌شوند سبب بروز بسیاری از بیماری‌ها از جمله بیماری‌های ریوی، قلبی، چشمی و همچنین عروقی برای ساکنان مهاجر منطقه شده است که این مسئله (عدم تأمین نیاز زیست‌محیطی تالاب‌ها)، سبب می‌شود اغلب نخبگان و سرمایه‌های اجتماعی منطقه مجبور به ترک موطن خود شده و آسیب‌های جدی اجتماعی به منطقه و استان وارد می‌شود.

با توجه به مسائل امنیتی حاکم بر مرزهای شرقی، حفظ ثبات و امنیت در این مناطق اهمیت بسیاری دارد. تأمین پایدار آب برای این مناطق باعث حفظ جمعیت ساکن شده و مانع مهاجرت مردم از این مناطق خواهد شد. چنانچه مشکلات ناشی از خشکسالی و تبعات آن از جمله کم‌آبی این مناطق مرتفع نشود، با افزایش مهاجرت و خالی شدن مرزها از سکنه، امنیت این مناطق نیز به مخاطره خواهد افتاد. با توجه به مسائل عنوان شده، آبرسانی به مناطق شرقی با اولویت شهرهای زاهدان و زابل مورد تأیید است.

علاوه بر مسائل فوق، استفاده از ظرفیت آب دریا و شیرین‌سازی آن به‌منظور تأمین آب مناطق بحرانی، موضوعی است که باید مورد توجه ویژه قرار گیرد. در حال حاضر کشورهای حاشیه خلیج فارس و از جمله عربستان سهم بالایی از شیرین‌سازی آب دریا را به‌خود اختصاص داده‌اند. در حالی که سهم ایران در این زمینه تنها ۲ درصد است. در قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه در ماده (۳۶) نیز به استفاده از پتانسیل آب دریا جهت تأمین آب آشامیدنی مناطق جنوبی اشاره و مقرر شده است تا پایان اجرای قانون برنامه ششم توسعه حداقل ۳۰ درصد آب آشامیدنی مناطق جنوبی کشور از طریق شیرین کردن آب دریا تأمین شود. اگرچه شیرین‌سازی و انتقال آب ممکن است برخی مشکلات زیست‌محیطی را نیز به‌همراه داشته باشد، اما وضعیت آب مناطق شرقی و جنوب شرقی به‌حدی بحرانی است که حفظ امنیت آبی این منطقه از اولویت بالاتری برخوردار است؛ زیرا امنیت آبی، امنیت منطقه را به دنبال خواهد داشت. در عین حال جهت به حداقل رساندن تبعات مخرب زیست‌محیطی باید مطالعات جامع و اقدامات لازم نیز صورت گیرد. علاوه بر مسائل ذکر شده، در کنار استفاده از ظرفیت آب دریا و شیرین‌سازی، لازم است به

مسئله مدیریت تقاضا در منطقه نیز توجه جدی شود. زیرا در صورت عدم اصلاح رویکردهای مدیریت تقاضا در مناطق مورد هدف، اجرای طرح شیرین‌سازی و انتقال آب ممکن است باعث افزایش تقاضا و رشد کاذب نیاز آبی جدید در این مناطق شود که در این صورت، طرح‌های انتقال آب نیز کارکرد خود را از دست خواهند داد. لذا اجرا و پیاده‌سازی روش‌های مدیریت تقاضا نیز در این مناطق باید مورد توجه جدی قرار گیرد.

از منظر فنی

این طرح از نظر فنی واجد ایراداتی است. از جمله اینکه:

- در متن طرح به حجم آب مورد نیاز جهت شیرین‌سازی و انتقال اشاره نشده است.
- مبدأ و مقصد دقیقی برای انتقال آب مشخص نیست و از این نظر ابهام دارد.
- مسیر انتقال آب مشخص نشده و نویسندگان طرح هیچ اشاره‌ای به نحوه انتقال آب نکرده‌اند. بنابراین با توجه به مشخص نبودن نحوه انتقال و مسیر آن، برآورد هزینه‌های طرح نیز میسر نخواهد بود.
- موارد مصرف آب در متن طرح مشخص نشده است. انتقال آب می‌تواند با هدف تأمین آب در بخش شرب، کشاورزی، صنعت و یا محیط زیست انجام پذیرد. لذا در متن طرح باید به موارد مصرف و هدف از انتقال آب اشاره شود چرا که انتقال آب برای اهداف کشاورزی مورد تأیید نمی‌باشد. بیان جزئیات فنی، در متن طرح مورد نیاز نیست، اما لازم است به کلیاتی که در بالا آورده شده در متن طرح اشاره شود.
- در متن طرح، ابتدا به انتقال و سپس به شیرین‌سازی آب اشاره شده، درحالی که قاعده‌تاً در طرح‌های مشابه، ابتدا شیرین‌سازی و سپس انتقال آب انجام می‌گیرد.

از منظر مسائل حقوقی و بودجه‌ای

درخصوص طرح حاضر، نکات زیر حائز اهمیت است:

- این‌گونه تصمیمات کاملاً شأن اجرایی داشته و در حوزه اختیارات قوه مجریه است. درواقع احصای موردی موارد طرح‌های عمرانی شأنیت اجرایی دارد و در صورت ورود قوه مقننه به این‌گونه موارد باید چارچوب‌ها و تعاریف طرح‌های عمرانی کاملاً مشخص باشد در غیر این صورت با توجه به عدم امکان انجام کامل مطالعات توجیهی، ورود قوه مقننه موجب تصویب طرح‌هایی خواهد شد که از کارآمدی لازم برخوردار نیستند. قانونگذار به‌منظور ارتقای سطح کیفی تعریف طرح‌های عمرانی و اجرای کامل مطالعات توجیهی فنی (حجم کار و زمانبندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل، سازوکار ماده (۲۳) قانون الحاق برخی از مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) را در نظر گرفته است. استثنا کردن یک طرح عمرانی آنهم با این ابعاد موجب عدم وصول به این هدف خواهد شد.
- فقدان یک الگوی توسعه منطقه‌ای خلأ اصلی کلیه تصمیمات در این زمینه است. در همین مورد، مشخص نیست انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان ذیل چه الگوی توسعه منطقه‌ای و با کدام دید کلان طراحی و پیشنهاد شده است. بدون الگوی توسعه منطقه‌ای، هر اقدامی از جنس اقدامات پیشنهاد شده در طرح، در بهترین حالت به‌عنوان یک راه‌حل

مقطعی عمل خواهد کرد. عدم دید منطقه‌ای به استان سیستان و بلوچستان و به هم ریختگی و نامناسب بودن رویکردهای توسعه در این استان از جمله مشکلات اساسی این منطقه است. استان سیستان و بلوچستان در کنار اقدامات فوری، نیازمند تبیین و اصلاح رویکردهای سیاستگذاری توسعه‌ای پایدار در منطقه است.

از لحاظ تأمین منابع مالی طرح مذکور به دو شماره طرح تملک دارایی سرمایه‌ای مندرج در پیوست یک اشاره کرده است. این در حالی است که طرح شماره ۱۳۰۷۰۰۲۰۳۸ با عنوان «آبرسانی به شهر زابل و شهرهای مسیر» در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ با سال شروع ۱۳۸۲ و سال خاتمه ۱۴۰۱ عنوان و کل اعتبار برای اتمام آن نیز مبلغ ۳۰۴ میلیارد تومان درج شده است. براساس اطلاعات مندرج در قانون ۱۳۸۹ میزان اعتبار مورد نیاز برای اتمام این طرح ۴۴ میلیارد تومان و سال خاتمه آن ۱۳۸۹ درج شده بوده است. طرح شماره ۱۳۰۷۰۰۲۱۰۴ نیز با عنوان «احداث خط دوم انتقال آب به زاهدان» در سال ۱۳۹۰ شروع و در قانون ۱۴۰۰ سال خاتمه ۱۴۰۲ برای آن درج شده و میزان اعتبار برای اجرا و اتمام این طرح نیز مبلغ ۲۶۱۷ میلیارد تومان ذکر شده است. در سال ۱۳۹۰ این طرح برای اتمام و بهره‌برداری به ۳۱۲ میلیارد تومان اعتبار نیاز داشت تا در سال ۱۳۹۷ به اتمام برسد. بر این اساس طرح‌های مورد اشاره برای تأمین مالی طرح‌های فعلی نیز با مشکلات عدیده‌ای برای اتمام به‌موقع روبه‌رو هستند. این در حالی است که طرح فعلی هزینه‌های بسیار قابل توجهی به همراه خواهد داشت. همچنین عبارت اخیر تبصره رافع ایراد اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی نیست؛ شایان ذکر است ردیف‌های ذکر شده مربوط به آبرسانی به شهرهای زابل (و شهرهای در مسیر) و احداث خط دوم انتقال آب به زاهدان است که جزء طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت نیرو است. با توجه به اینکه دو طرح مذکور طرح‌های مشخص و تعریف شده هستند، لذا انتقال بودجه این دو طرح به یک طرح جدید یا کاهش اعتبار آنها مغایر نظام اداری صحیح است و اجرای آن دو را نیز دچار مشکل می‌کند.

با توجه به لزوم جلوگیری از افزایش حجم عناوین قانونی موجود لازم است مفاد طرح مذکور در قوانین مرتبط از جمله قانون توسعه و بهینه‌سازی آب شرب شهری و روستایی کشور مصوب ۱۳۹۴ یا قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱ گنجانده شود. - مبدأ و مقصد دقیق برای انتقال آب، موارد مصرف و مسیر انتقال آب مشخص نیست. عدم تدقیق در پیش‌بینی موارد مذکور مغایر اصول قانون‌نویسی، موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است. - در متن ماده واحده واژه «دولت» واجد ابهام است؛ لذا باید به‌طور دقیق نهاد متولی معین شود تا بتوان موضوع را پیگیری و از دستگاه مربوط مطالبه نمود.

جمع‌بندی

موضوع طرح «انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان» با هدف رفع کمبود آب مناطق مختلف استان سیستان و بلوچستان با اولویت شهرهای زاهدان و زابل، به‌طور کلی مورد تأیید است و توصیه می‌شود، رفع چالش‌های تأمین آب این منطقه با قید فوریت در دستور کار قرار گیرد. اگرچه در متن طرح به نوع مصارف این طرح اشاره شده است اما انتقال آب بجز برای اهداف آب شرب و در شرایط خاص صنعت، مورد تأیید نمی‌باشد. زیرا به دلیل خشکسالی‌های پی‌درپی و همچنین اقلیم خشک منطقه، حتی تأمین آب شرب این منطقه از کشور دچار بحران جدی است و باید هرچه سریع‌تر اقدام عملی و جدی برای به حداقل رساندن مشکلات ناشی از بحران آب در این منطقه صورت پذیرد. در حال حاضر منبع تأمین بخش عمده‌ای از آب استان مذکور، به‌خصوص

مناطق مرزی شرقی و جنوب شرقی، عمدتاً از رودخانه هیرمند است که علاوه بر چالش‌های سیاسی برای تأمین حقابه ایران، سدسازی‌های متعدد بر روی رودخانه هیرمند در کشور افغانستان و نیز شرایط خشکسالی در منطقه، مانع از تأمین آب ورودی این رودخانه شده، به‌طوری که تالاب‌های هامون با قطع آب هیرمند تقریباً به‌طور کامل خشک شده و وضعیت حیات و معیشت مردم منطقه با چالش بسیار جدی مواجه شده است. با توجه به لزوم حفظ جمعیت در مناطق مرزی و ممانعت از مهاجرت مردم از این مناطق، لازم است هرچه سریع‌تر نسبت به تأمین پایدار آب در این منطقه چاره‌اندیشی و اقدام شود. همچنین با توجه به ماده (۳۶) قانون برنامه پنج‌ساله توسعه مبنی بر لزوم استفاده از ظرفیت شیرین‌سازی آب دریا برای تأمین آب شرب استان‌های جنوبی، می‌توان بخشی از کمبود آب این مناطق را با استفاده از شیرین‌سازی و انتقال آب تأمین کرد. در حال حاضر سهم ایران از شیرین‌سازی آب خلیج فارس در دریای عمان تنها ۲ درصد است در حالی که بسیاری از مناطق جنوبی کشور با بحران جدی آب مواجهند. بنابراین باید تمهیدات لازم جهت گسترش فناوری‌های نوین مربوط به شیرین‌سازی آب دریا و استفاده از آن، با در نظر گرفتن ملاحظات زیست‌محیطی، اندیشیده شده و سریعاً به مرحله اجرا درآید. در پایان، اگرچه موضوع تأمین آب مناطق شرق و جنوب شرق کشور از اهمیت فراوانی برخوردار است، به دلیل ماهیت اجرایی این‌گونه طرح‌ها و وجود برخی ایرادات در متن طرح حاضر، پیشنهاد می‌شود این موضوع از طرف قوه مجریه و در قالب طرح جامع متناسب با مباحث آمایشی مناطق مورد نظر پیگیری شود و مجلس شورای اسلامی نیز با نظارت دقیق و کارآمد، موجب تسریع در اجرای آن گردد و یا تمهیدات لازم جهت رفع اشکالات طرح اندیشیده شود.

رهاسازی بیش از برنامه آب سد کرخه مشکل ساز شد - خبرگزاری تابناک مورخ

۱۴۰۰/۰۷/۱۴

به گزارش «تابناک» به نقل از مهر، دو روز قبل مدیرعامل سد و نیروگاه کرخه با بیان اینکه برای تأمین آب مورد نیاز پایین دست از طریق دریچه‌های تخلیه کننده تحتانی سد رهاسازی آب انجام می‌شود، اعلام کرد: با کاهش تراز آب مخزن سد کرخه هر سه واحد این نیروگاه از بامداد دیروز تا اطلاع ثانوی از چرخه تولید خارج شدند.

سد کرخه دارای چندین تخلیه کننده است که تخلیه کننده تحتانی به منظور خروج احجام گل و لای باقی مانده در کف سد که موجب گرفتگی خروجی‌های سد می‌شود، تعبیه شده است. در واقع کارویژه این تخلیه کننده مواقع بحرانی است که در حال حاضر به خاطر کاهش تراز آبی سد و نیاز آبی به دلیل شروع کشت پاییزه، به طور غیرمرسوم مورد استفاده قرار گرفته است.

البته این اتفاق مسبوق به سابقه است؛ اما امسال زودتر از سالهای گذشته به زیر سطح نیروگاهی رفته است. اگر این برداشت به میزانی باشد که مابه‌التفاوت آن در سال بعد جبران نشود و به تراز نیروگاهی نرسد دچار بحران از بین رفتن کارکرد ذخیره آب و تأمین برق سد می‌شود.

در واقع تا دو ماه گذشته، میزان دبی خروجی سد کرخه بر ۷۵ متر مکعب در ثانیه تنظیم شده بود و اگر طبق همین برنامه ریزی، آب سد رهاسازی می‌شد، تا پایان آبان ماه آب به زیر سطح تراز نیروگاهی نمی‌رسید ولی با توجه به تنش آبی تابستانه و فشارهای رسانه‌ای به ناگهان دبی خروجی سد تا دو برابر افزایش یافت و انتقاداتی را هم از جانب کارشناسان برانگیخت.

خبرگزاری مهر پیش‌تر در گزارشی درباره تبعات این رهاسازی آب هشدار داده بود. به هر حال رهاسازی آب صورت گرفت تا جوابگوی کوتاه‌مدت بحران آبی خوزستان و زمینه‌ساز ایجاد یک بحران

آبی بزرگ‌تر باشد. به طور قطع مسئولین آبفای وزارت نیرو و متولیان حوزه آبریز کرخه بایستی پاسخگوی انتقادات کارشناسان و تبعات ناشی از رهاسازی بدون تدبیر آب باشند.

به هر صورت آب رهاسازی شده قابل بازگشت نیست و بایستی مسئولین هرچه سریع‌تر راهکارهای جبران آن را در پیش گیرند. مهمترین اقدامی که باید در دستور کار قرار گیرد، تنظیم بهینه و حداقلی خروجی سد در حال حاضر است، به نحوی که با بارش‌های سال دیگر جبران شود.

لازم به ذکر است با توجه به اینکه در شروع سال زراعی جدید هستیم نباید از اهمیت اصلاح الگوی کشت که مهمترین وظیفه وزارت جهاد کشاورزی در مدیریت مصرف آب است چشم‌پوشی کرد. در سال گذشته، علی‌رغم مصوبه هیأت دولت که کشت برنج را جز در استان‌های شمالی ممنوع کرده بود، نزدیک به ۸۰ هزار هکتار شلتوک برنج در بالادست استان خوزستان کشت شد که یکی از دلایل اصلی تشدید بحران آبی در این استان بود.

علیرضا الماسوندی، مدیر عامل اسبق شرکت منابع آب ایران در همین راستا در گفتگو با خبرنگار مهر گفت: با توجه به تخلیه آبی که به منظور در بهمن و اسفندماه سال گذشته به منظور تأمین برق انجام شد احتمال این می‌رفت که سطح آب سد کرخه به زیر سطح نیروگاهی برسد. در واقع با رهاسازی بدون تدبیر آب در سال گذشته و اوایل امسال آب سدها در زمانی که نیازی نبود رها شد و سدها با مخازن خالی تحویل دولت سیزدهم شد.

وی با اشاره به اینکه دوبرابر کردن خروجی سد کرخه در تابستان امسال این اتفاق را یک یا دومه جلوتر انداخت، افزود: در حال حاضر باید برنامه مسئولان این باشد که قطعاً میزان آب شرب تأمین شود و با اصلاح الگوی کشت و جبران خسارت کشاورزان از ایجاد تنش آبی در ماه‌های آینده جلوگیری شود. به معنای دیگر اگر خسارت کشاورزان قبل از شروع کشت پرداخت شود منطقی‌تر از این است که کشت غیربهینه انجام شود و بعداً خسارت عدم تأمین آب پرداخت شود.

مدیر عامل اسبق شرکت منابع آب ایران با اشاره به اینکه کمیته‌ای متشکل از استاندار خوزستان، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان برنامه بودجه به منظور اصلاح الگوی کشت استان تشکیل شده است، افزود: با توجه به اینکه بسیاری از کشاورزان به رسانه‌های عمومی دسترسی ندارند، بایستی ابلاغیه‌های این کمیته از طریق تعاونی‌های روستایی و نهادهای مردمی در سراسر استان پخش و با جدیت اجرا شود تا در سالهای آینده دچار این مشکل نشویم.

ذخایر آبی پایتخت به روایت آمار - روزنامه دنیای اقتصاد مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۴

دنیای اقتصاد : کارنامه سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در حالی بسته شد که میزان بارش‌های کشور در مقایسه با متوسط بلندمدت با کاهش ۳۷ درصدی مواجه بوده و همین امر در حوزه عملکرد استان تهران و حوضه آبریز سدهای پنجگانه تهران نیز مشهود بوده و ورودی آب به مخازن سدهای تهران را نیز تحت‌تاثیر قرار داده است.

مقایسه میزان بارش‌ها در حوزه عملکرد استان تهران بیانگر کاهش ۳۴ درصدی نزولات جوی سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ نسبت به ۴۶۱ میلی‌متر بارش سال آبی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ است، همین امر با توجه به عدم بارش برف و نبود پوشش برفی مناسب در حوضه آبریز سدهای تامین‌کننده آب شرب کلان‌شهرهای تهران و کرج در زمستان سال گذشته و عدم بارش در فروردین ماه سال جاری (ثبت تنها ۲/۳ میلی‌متر بارش در فروردین ماه سال ۱۴۰۰ به عنوان کم‌بارش‌ترین فروردین ماه دوره آماری ۵۲ ساله) موجب شد اندک برف موجود در حوضه آبریز سدها نیز به تدریج ذوب شده و شاهد روان‌آب و سیلاب‌های ناشی از ذوب برف نباشیم که میزان ورودی آب به مخازن سدهای پنج‌گانه تهران را با کاهش ۴۰ درصدی نسبت به سال آبی گذشته مواجه کرد.

به گزارش «ایسنا»، یوسف رضاپور، مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران اعلام کرد که اکنون در آستانه فصل پاییز و شروع سال آبی جدید، متأسفانه با ۵۰۳ میلیون مترمکعب ذخیره آبی و کسری ۳۱۴ میلیون مترمکعبی نسبت به سال گذشته وارد سال آبی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ می‌شویم، حجم ذخیره آبی در مخازن سدهای امیرکبیر و طالقان در سامانه غرب ۳۲۶ میلیون مترمکعب بوده و در مقایسه با مخزن نرمال انتهای شهریور کمبود ۱۳۶ میلیون مترمکعبی و در سامانه شرق سدهای لتیان، لار و ماملو با حجم ذخیره ۱۷۶ میلیون مترمکعبی کاهش ۲۳۲ میلیون مترمکعبی نسبت به مخزن نرمال انتهای شهریور مواجه شده‌اند.

به گفته وی، با توجه به پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی مبنی بر بارش‌های کمتر از نرمال در مهر و آبان ماه و افزایش نیم تا دو درجه‌ای دما در مقایسه با آمار بلندمدت در فصل پاییز سال جاری، در صورت تداوم خشکسالی حاکم در کشور و حوضه آبریز سدهای تحت پوشش و روند نزولی آب ورودی به مخازن سدهای تحت پوشش، سال سختی را به لحاظ تامین مطمئن و پایدار آب رقم زده و وضعیت تامین آب شرب به‌خصوص در سامانه شرق را با چالش جدی مواجه خواهد کرد.

این گفته‌ها در حالی است که میزان مصرف آب در تهران عدد بسیار بالایی است طبق اعلام مسوولان، هر تهرانی به‌طور متوسط ۲۴۰ لیتر در شبانه‌روز آب مصرف می‌کند؛ در حالی که متوسط کشوری این عدد ۲۰۰ لیتر بوده، همچنین هم‌اکنون سرانه مصرف آب برای هر نفر در کشور حدود ۱۶۰۰ مترمکعب است؛ در حالی که این عدد برای تهرانی‌ها تنها ۳۵۰ مترمکعب بوده و همین مساله موجب شده است سرانه آب در تهران حدود یک‌پنجم متوسط کشور باشد. طی دو سال گذشته تهران به عنوان پرمصرف‌ترین شهر کشور در حوزه آب شناخته شد با این تفاوت که دیگر خبری از ترسالی نبود و خشکسالی روی خود را به پایتخت نشان داد. آن‌طور که محمدرضا بختیاری، مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب تهران گفته میزان مصرف نسبت به سال قبل در حد دو تا سه درصد افزایش یافته و یکی از نقاط امیدواری ما این است که بیش از این میزان افزایش مصرف نداشته باشیم. البته باید گفت که از اسفند سال ۱۳۹۸ به دلیل شیوع بیماری کرونا افزایش مصرف شهر تهران سیر صعودی بالایی پیدا کرد. به گفته وی، قبل از شیوع این ویروس عمدتاً در اول خرداد این میزان مصرف وجود داشت اما از ابتدای سال ۱۳۹۸ تاکنون هیچ روزی میزان مصرف کمتر از سه میلیون نبوده و به طور کلی حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد مصرف آب شرب در تهران به دلیل ویروس کرونا افزایش یافته است. مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب تهران با بیان اینکه در شهر تهران حدود ۵۰ یا ۶۰ درصد مشترکان کمتر از نرمال یا حدود نرمال مصرف آب دارند که عددی حدود ۱۴ تا ۱۵ مترمکعب می‌شود، گفت: حدود ۳۰ درصد مشترکان کمی بیش از الگو مصرف دارند و

۲۰ درصد مشترکان جزو مشترکان پرمصرف هستند و حدود ۵ درصد نیز فوق‌العاده مصرف بالایی دارند. شرایط آبی استان تهران مطلوب نبوده و با توجه به اینکه دیگر خبری از ترسالی نیست کارشناسان اوضاع را بحرانی تلقی کردند، آن‌طور که داریوش مختاری کارشناس ارشد حوزه منابع آبی گفته است اگر راه چاره‌ای برای موضوع آب اندیشیده نشود کلان‌شهر تهران با مشکلات جدی مواجه می‌شود. وی با بیان اینکه آن‌طور که باید به موضوع اقتصاد آب در کشور توجه نشده است، گفت: بیماری اقتصاد آب دامنگیر کشور خواهد شد، تا زمانی که ارزش واقعی آب شناخته نشود به موضوع مدیریت مصرف نیز آن‌طور که باید توجه نمی‌شود، بنابراین باید این دو موضوع همسو با یکدیگر سیاستگذاری شوند. این کارشناس ارشد حوزه منابع آبی با بیان اینکه میزان مصرف آب در تهران فاجعه است و باید به این مساله توجه شود، گفت: اگر به این مساله توجه نشود با یک خشکسالی بزرگ مواجه خواهیم شد و دیگر نمی‌توانیم این موضوع را کنترل کنیم، دامنه خطر و نگرانی از سال ۱۳۹۳ که در خصوص میزان مصرف آب در تهران هشدار داده می‌شد بسیار بزرگ‌تر شده است و این مساله خالی شدن سکنه از کلان‌شهرها را به دنبال دارد، بنابراین باید از هم اکنون برای آن فکر چاره بود. مختاری با اشاره به اهمیت موضوع مدیریت مصرف و اصلاح اقتصاد آب، گفت: اگر روش‌های کاهش مصرف آب از ۱۰ سال پیش به طور جدی‌تری پیگیری می‌شد اکنون وضعیت اینچنین نبود و باید دانست که اگر اکنون نیز راه‌حل‌ها را بازبینی و اجرا کنیم، می‌توانیم به آینده امیدوار باشیم.

پیشروی فرونشست زمین در خراسان جنوبی - خبرگزاری تابناک مورخ ۱۴۰۰/۰۲/۱۴

کاهش نزولات آسمانی و برداشت بی‌رویه از ذخایر آب زیرزمینی در سالیان متمادی دشت‌های خراسان جنوبی را با پدیده فرونشست و مخاطرات ناشی از آن مواجه کرده که با توجه به ادامه بحران خشکسالی، زنگ خطر تشدید فرونشست زمین به صدا درآمده است.

به گزارش «تابناک» به نقل از ایرنا، خراسان جنوبی مهر امسال بیستمین سال خشکسالی را هم پشت سر گذاشت و به دلیل تبعات ناشی از بحران خشکسالی در ۲ دهه اخیر برداشت از آب‌های نیمه عمیق و عمیق افزایش یافته که حاصل آن پدیده فرونشست زمین در دشت‌های این استان پهناور بوده است.

فرونشست زمین که به عنوان "زلزله خاموش" از آن یاد می‌شود، به دلیل اضافه برداشت آب از دشت‌ها از سال‌ها پیش گریبانگیر خراسان جنوبی شده و احتمال تشدید آن به دلیل تداوم خشکسالی ۲۰ ساله در تمامی دشت‌های استان خراسان جنوبی وجود دارد.

بنابر اعلام شرکت آب منطقه‌ای خراسان جنوبی از مجموع ۴۴ دشت و محدوده مطالعاتی، ۹ دشت ممنوعه بحرانی و ۲۲ دشت ممنوعه است همچنین در دهه اخیر تعداد دشت‌های ممنوعه بحرانی استان به دلیل افت مستمر آبخوان‌ها از ۲ به ۹ دشت افزایش یافته است.

سالانه ۹۰۵ میلیون متر مکعب از منابع آب زیرزمینی خراسان جنوبی برداشت می‌شود که به دلیل اضافه برداشت ۱۰۱ میلیون مترمکعبی، سالانه این منابع ۲۶ سانتیمتر افت دارد.

همچنین کسری مخزن تجمعی خراسان جنوبی سه میلیارد و ۷۰۰ میلیون متر مکعب است که این کسری مخزن به دلیل اضافه برداشت از منابع آبی استان در سال‌های متوالی ایجاد شده و کاهش کیفیت منابع آب را نیز در پی داشته است.

به گفته کارشناسان کاهش شدید سطح آب‌های زیرزمینی در نتیجه برداشت‌های بی‌رویه، مهمترین دلیل

فرونشست زمین در خراسان جنوبی است، این پدیده سال ۱۳۹۴ در مسیر آیسک به فردوس و اطراف این جاده اولین بار مشاهده شد و در مجاورت این راه ارتباطی به طور وسیع گسترش یافت که امروز هم با پیشروی، سطح وسیعی از منطقه را با زخم‌های عمیق درگیر کرده است.

کارشناسان حوزه آب در خراسان جنوبی بر این باورند که فرونشست زمین در اکثر دشت‌های استان رخ می‌دهد چرا که کسری مخزن زیادی در محدوده‌های مطالعاتی این استان هر سال ایجاد می‌شود و کماکان سطح آب زیرزمینی در حال افت است.

تاثیر اضافه برداشت از منابع آبی بر فرونشست زمین

با توجه به تداوم خشکسالی حجم اضافه برداشت و افت منابع در سال آبی گذشته افزایش یافت که احتمال فرونشست را در دشت‌های استان بیشتر خواهد کرد و عضو هیات علمی دانشگاه بیرجند در این باره بیشتر توضیح داد.

دکتر محمد مهدی خطیب گفت: با توجه به خشکسالی‌های اخیر که در کشور به‌ویژه در خراسان جنوبی رخ داده و به دلیل اضافه برداشت، پدیده فرونشست به صورت محسوس و غیرمحسوس در دشت‌های مختلف استان شروع شده که در برخی دشت‌ها از جمله دشت سرایان به صورت محسوس مشاهده شده و در حال تشدید است.

وی افزود: پدیده فرونشست زمین یکی از خطرات و مسائل مهم در خراسان جنوبی است و وقوع فرونشست در هر کدام از دشت‌های استان که برداشت آب بیشتر از حجم ورودی باشد، محتمل است.

دکترای زمین‌شناسی بیان کرد: در برخی دشت‌های استان این پدیده به صورت محسوس مشاهده نمی‌شود اما در دشت‌های مختاران و سرایان به صورت محسوس رخ داده و قابل مشاهده است.

وی گفت: اضافه برداشت زیاد آب در سال آبی گذشته به دلیل خشکسالی، تاثیر زیادی در تشدید پدیده

فرونشست در دشت‌های استان دارد و در مجموع هرچه اضافه برداشت از منابع آب زیرزمین بیشتر شود، احتمال تشدید این پدیده خطرناک هم بیشتر است.

خطیب اظهار داشت: پدیده فرونشست زمانی اتفاق می‌افتد که ما آب‌های زیرزمینی را بیش از مقدار ورود به آبخوان‌ها برداشت کنیم، اضافه برداشت باعث کاهش حجم آب در آبخوان می‌شود و با کاهش حجم آب در آبخوان، سطح زمین به سمت پایین فرو می‌رود که اصطلاحاً به آن "فرونشست زمین" می‌گویند. فرونشست زمین بازگشت‌پذیر نیست

وی با تأکید بر اینکه پدیده فرونشست زمین بازگشت‌پذیر نیست افزود: با بارندگی‌های مناسب در سال‌های آتی وضعیت به گونه‌ای نیست که این پدیده به حالت اولیه برگردد و تخریب زمین ناشی از فرونشست پدیده ماندگار است.

استاد دانشگاه بیرجند گفت: خطر جدی فرونشست زمین این است که با افزایش بارندگی‌ها و ورودی آب به آبخوان‌ها این پدیده به حالت اولیه بر نمی‌گردد، پس باید پدیده فرونشست زمین در خراسان جنوبی جدی گرفته شود.

وی افزود: فرونشست زمین یک پدیده برگشت‌ناپذیر است اما می‌توان با برنامه‌ریزی صحیح و انجام اقدامات لازم از پیش‌روندگی آن جلوگیری کرد.

خطیب تصریح کرد: این پدیده خطرات زیادی از جمله پارگی زمین، تخریب منازل مسکونی، مزارع و باغات کشاورزی و فرسایش خاک را به دنبال دارد.

وی درباره راهکارهای مقابله با فرونشست زمین گفت: راهکار فوری برای جلوگیری از گسترش فرونشست، جلوگیری از حفر بیش از حد چاه‌های زیرزمینی و مدیریت مصرف آب زیرزمینی در استان است.

دکترای زمین‌شناسی اظهار داشت: باید دقت کرد که فرونشست یک پدیده تدریجی است و از آن به عنوان مرگ و تخریب تدریجی زمین هم یاد می‌شود.

شاخص آسیب‌پذیری خراسان جنوبی ۲ برابر میانگین کشور

همچنین تشدید فرونشست زمین در خراسان جنوبی از این جهت خطر جدی محسوب می‌شود که شاخص آسیب‌پذیری این استان ۲ برابر میانگین کشور است.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان جنوبی در این باره گفت: شاخص آسیب‌پذیری که از تقسیم متوسط کسری مخزن استان بر میزان برداشت آب زیرزمینی توسط چاه‌های بهره‌برداری به دست می‌آید، در خراسان جنوبی ۲ برابر میانگین کشوری است.

سعید سروری افزود: میانگین شاخص آسیب‌پذیری کشور ۰٫۱ و این شاخص در خراسان جنوبی ۰٫۲۱ است که ۱۱۰ درصد بیشتر از میانگین کشوری است.

وی گفت: این شاخص بیانگر توان آبدهی پایین آبخوان‌های استان است و اگر همراهی همه سازمان‌ها و نهادهای دولتی نباشد با بحران جدی مواجه خواهیم شد.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان جنوبی با بیان اینکه میانگین بارش درازمدت در استان ۱۱۵ میلیمتر است گفت: از مجموع ۴۴ دشت و محدوده مطالعاتی، ۹ دشت ممنوعه بحرانی و ۲۲ دشت ممنوعه است و از میان دشت‌های ممنوعه بحرانی استان دشت‌های سرایان و سده دارای وضعیت شکننده‌ای هستند به طوری که در آبخوان سرایان شاهد فرونشست زمین هستیم.

وی افزود: عوارض مشهود پدیده فرونشست شامل کاهش شدید آبدهی چاه‌ها و معیوب شدن چاه‌ها، نوکنی و جابه‌جایی چاه و تحمیل هزینه هنگفت بر اقتصاد کشاورز، ایجاد شکاف و فروچاله، از بین رفتن زمین‌های کشاورزی و تغییر شکل آبراهه‌ها و در نهایت از بین رفتن آبخوان است.

سروری تصریح کرد: اگرچه در دشت سرایان پدیده فرونشست زمین تایید شده اما در سایر دشت‌های خراسان جنوبی هم احتمال وقوع این پدیده وجود دارد و شاید به صورت محسوس فرونشست زمین را در سایر دشت‌ها نداشته باشیم اما نشست کلی زمین با توجه به اضافه برداشت‌ها را داریم.

وی با اشاره به اینکه کسری مخزن تجمعی از ابتدای شبکه اندازه‌گیری ۳,۷ میلیارد متر مکعب است گفت: متوسط کسری مخزن ۲۰ ساله استان ۱۴۱ میلیون متر مکعب است و اضافه برداشت از منابع آب زیرزمینی کاهش کیفیت آب را نیز به دنبال داشته است.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان جنوبی عنوان کرد: در حال حاضر از ۱۳ هزار و ۵۹۹ منبع آبی در استان ۲۸ درصد را چاه‌ها تشکیل می‌دهند و اگر ثبات و پایداری می‌خواهیم باید تناسب بین دخل و خرج آبی خود را رعایت کنیم.

وی با تأکید بر اینکه در گذشته اکثر منابع تامین آب در خراسان جنوبی از طریق قنات‌ها و چشمه‌ها بوده است گفت: در گذشته هر سال با توجه به میزان بارندگی‌ها، کشاورزان مصرف خود را با آب قنات‌ها تطبیق می‌دادند. سروری افزود: با ورود سیستمی حفر چاه‌ها، تعادل به هم خورد و ۷۳ درصد میزان برداشت آب را منابع زیرزمینی به خود اختصاص داده است.

وی گفت: آب عنصری است که نه قابل تولید و نه قابل جایگزین بوده و حجم آبی که در استان در دسترس قرار دارد، محدود است از سوی دیگر هر سال نیاز ما به مصرف آب بیشتر می‌شود و می‌طلبد توجه بیشتری به افزایش بهره‌وری آب داشته باشیم تا افزایش نیاز را با افزایش بهره‌وری جبران کنیم.

احتمال تشدید فرونشست در بیشتر دشت‌های خراسان جنوبی

مدیر دفتر مطالعات پایه منابع آب شرکت آب منطقه‌ای خراسان جنوبی هم گفت: سال آبی گذشته اضافه برداشت از منابع آب زیرزمینی استان افزایش داشته است و این موضوع احتمال وقوع و تشدید پدیده فرونشست زمین را در اکثر دشت‌های خراسان جنوبی به دنبال دارد.

فاطمه شهابی به خبرنگار ایرنا گفت: از سال ۱۳۹۴ با وقوع پدیده فرونشست زمین در دشت سرایان آب برداشتی از این دشت را کنترل کردیم و پدیده فرونشست زمین زیاد تشدید نشد.

وی افزود: با تشدید خشکسالی و افزایش اضافه برداشت قطعاً پدیده فرونشست زمین در استان تشدید خواهد شد.

مدیر دفتر مطالعات پایه منابع آب شرکت آب منطقه‌ای خراسان جنوبی بیان کرد: اضافه برداشت از منابع آب زیرزمینی استان در سال آبی ۹۸-۹۹ به میزان ۱۰۱ میلیون متر مکعب بود و هنوز آمار اضافه برداشت در سال آبی گذشته اعلام نشده که قطعا به دلیل پدیده خشکسالی افزایش خواهد داشت.

وی عنوان کرد: سالانه به‌طور میانگین ۲۷ سانتیمتر مربع افت منابع آب زیرزمینی در خراسان جنوبی داریم که این موضوع هم در تشدید فرونشست زمین تاثیرگذار است و بیشترین افت منابع آب زیرزمینی با ۴۵ سانتیمتر در سال آبی ۹۸-۹۹ در دشت سرایان بوده است.

شهابی گفت: پدیده فرونشست زمین در دشت سرایان استان تایید شده و در بقیه دشت‌های استان نیز به توجه به اضافه برداشت از منابع آب زیرزمینی، احتمال فرونشست زمین وجود دارد زیرا افت مستمر منابع آب زیرزمینی قطعا پدیده فرونشست زمین را به دنبال خواهد داشت.

واقعیت این است که حال سفره‌های آب زیرزمینی خراسان جنوبی و دشت‌های منطقه مساعد نیست و همین که سالانه تا حدود ۲۶ سانتیمتر سطح آب در این منطقه کاهش می‌یابد و هیچ حوزه آبریز فرادستی هم ندارد، وقوع رخدادهایی چون فرونشست، تخریب منازل و راه‌ها، خشکی باغات و مزارع و حتی کمبود آب آشامیدنی در سال‌های آینده را محتمل می‌کند.

کارشناسان و محققان صنعت آب تغییر الگوی کشت، استفاده از روش‌های نوین آبیاری، تغییر الگوی مصرف آب در صنعت، استفاده از چرخه‌های بسته آب در راستای کاهش بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی و آگاه سازی مردم نسبت به الگوی مناسب مصرف را جمله مهمترین راهکارها و راه حل‌ها برای مدیریت پدیده فرونشست بیان کردند.

دشت‌های خراسان جنوبی که روزگاری آب‌های زیرزمین و قنات‌های پرآب این دشت‌ها زبانزد بود در حال فرو رفتن است که اهتمام به خطر فرونشست باید به صورت جدی مورد توجه مسوولان و مردم قرار گیرد.

فلات مرکزی در یک قدمی خالی از سکنه شدن! - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۶

یک کارشناس ارشد حوزه منابع آبی گفت: ناکارآمدی بخش آب کشور، محصول تصمیم‌های شورای عالی آب بوده و همین موضوع فلات مرکزی را در یک قدمی خالی از سکنه شدن قرار داده است. داریوش مختاری در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: بر پایه صورت جلسه‌های منتشر شده شورای عالی آب کشور، از نخستین جلسه این شورا در ۱۲ آبان ۱۳۸۱ تا جلسه آخرین آن که در ۱۳ آبان ۱۳۹۸ بوده، این نهاد مهم و کلیدی ۴۰ جلسه رسمی را برگزار کرده و این جلسه‌ها، انبوهی از تصمیم‌های اجرایی در بخش آب کشور گرفته شده و اکنون که پیامدهای این تصمیم‌ها آشکار شده است می‌بینیم که اساساً این تصمیم‌ها از مسیر کارشناسی لازم گذر نکرده بودند.

وی با بیان اینکه پیش از آن، هرگونه تصمیم‌گیری در بخش آب کشور بر اساس قوانین بودجه سالیانه یا قانون‌های موضوعه مجلس بوده است، افزود: به طور معمول پیشنهاد یا الزام هرگونه اقدام اجرایی در قالب طرح (پیشنهادات کمیسیون‌های مجلس به صحن علنی) و لایحه (پیشنهاد مصوب هیات دولت به مجلس شورای اسلامی) به دولت سپرده می‌شد و دولت موظف بود از مسیر سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مطالعات لازم را انجام دهد و مسئولیت نهایی تصمیم‌ها را بر عهده بگیرد.

مختاری افزود: پس از پایه‌گذاری شورای عالی آب در سال ۱۳۸۰، این فرایند برچیده شد و تصمیم‌های کلیدی در شورای عالی آب گرفته شدند و این تصمیم‌ها گاهی با گزارش‌های موردی و شتابزده همراه بودند و گاهی تصمیم‌هایی بودند که به میزان کافی امکان مطالعات نیافتند. حضور یک نفر نماینده مجلس در شورای عالی آب به عنوان عضو ناظر، عملاً نهاد قوه مقننه را از هرگونه استیضاح وزیر نیرو ذیل تصمیم‌های شورای عالی آب، رفع مسئولیت کرد. تشکیل این نهاد عملاً خلاف اصل تفکیک قوا در قانون اساسی یعنی اصل ۵۷ و یک اشتباه آشکار بوده که ناکارآمدی فزاینده را در بخش آب کشور پدید آورده است.

این کارشناس ارشد حوزه منابع آبی تصریح کرد: فرونشست زمین در چند صد کشور که به دنبال اجرای نمادین، شعاری، سطحی و ناقص طرح‌های بسیار مهم تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی پدید آمدند و منازعات فزاینده آبی که به دنبال طرح‌های بدون مطالعه و غیرکارشناسی انتقال آب بین حوزه‌ای تشدید شدند و هم اکنون نیز اجرای طرح‌های پر سر و صدا و در همان حال با بازده بسیار اندک و پرخطر انتقال آب از خلیج فارس و دریای عمان به فلات مرکزی، دامنه فزاینده‌ای از نگرانی‌ها را پدید آورده است که جغرافیای ایران را در یک قدمی یک مهاجرت چند ده میلیونی و نابودی آثار تاریخ و تمدن آن قرار داده است.

مختاری با بیان اینکه دست کم چند هزار مسجد و مکان‌های مذهبی تاریخی و چندصد هزار اثر تاریخی دیگر با معماری شگفت‌انگیز و بی‌همتا در یک قدمی ترک برداشتن ناشی از فرونشست زمین در شهرهای تاریخی واقع در فلات مرکزی ایران هستند، گفت: هزاران پل و معبر تاریخی در آستانه ویرانی هستند. اختلال و آسیب به مناطق مسکونی و پروژه‌های عمرانی و راه‌سازی نوپا را نیز باید به این فهرست افزود. در همین حال همچنان شاهد تصمیم‌های غیرکارشناسی، متناقض، متضاد و شتاب زده شورای عالی آب هستیم. نهادی که می‌توان گفت اگر غیرقانونی نباشد، قطعاً شبه قانونی و ناکارآمد است.

وی با بیان اینکه شک در مورد عملکرد شورای عالی آب از زمانی آغاز شد که بودجه سالانه برای بندهای ۱۵ گانه طرح‌های تعادل بخشی به تدریج به عدد صفر نزدیک شد و در همان حال طرح‌های خطرناک و آسیب‌زا و بدون توجیه اقتصادی انتقال آب از خلیج فارس در بندهای یکم و پنجم صورتجلسه سی و ششم به تاریخ ۱۲ آذر ۱۳۹۷ به یکباره در دستور کار قرار گرفتند، اظهار کرد: تصمیم‌هایی که برخاسته از تجمیع ناکارآمد قدرت در متن یک نهاد موضوعه بخش آب کشور بوده است؛ وانگهی برچیده شدن این نهاد و بازگشت به همان فرایند معمول و معقول پیشین که در آن پاسخگویی خواستن از مجلس شورای اسلامی از عملکرد قوه مجریه الزامی است، مسیر آسیب‌زای فعلی را به مسیر مناسب‌تر آن باز می‌گرداند.

این کارشناس ارشد حوزه منابع آبی ادامه داد: در همان حال لازم است یک وحدت رویه در قوه مجریه در

بخش آب، کشاورزی و منابع طبیعی پدید بیاید و هماهنگی لازم بین ده ها دستگاه اجرایی که وظایف تکراری فراوانی دارند و تضاد عملکرد پیدا کرده اند، پدید آید. به این ترتیب نیاز نخواهد شد که قوه مقننه از وظیفه اصلی‌اش در بخش آب بازماند و کارآمدی و پاسخگویی بخش آب کشور از بین برود. به گفته مختاری اکنون که فلات مرکزی در انبوهی از مخاطرات ناشی از بحران آب قرار گرفته است، قوه مقننه نمی‌تواند وزرای دوره های مختلف نیرو و جهاد کشاورزی را مورد پاسخگویی قرار دهد، زیرا از پیش، عملاً قوه مقننه با معرفی یک نفر عضو ناظر، رفع مسئولیت از عملکرد خود کرده است.

حقی که به تالاب‌ها نمی‌رسد - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۶

در حالی از سال آبی خشکی وارد پاییز شده‌ایم که هنوز خبری از بارش گسترده باران در کشور نیست و وضعیت تالاب‌هایی که حق آبه آن‌ها به صورت کامل پرداخت و رهاسازی نشده از هر زمان دیگر شکننده‌تر است. یک کارشناس محیط زیست معتقد است که وضعیت امروز تالاب‌ها بیشتر مربوط به دخالت‌های انسانی و حق آبه‌های پرداخت نشده است.

به گزارش ایسنا، ایران کشوری است که بنا به موقعیت جغرافیایی، دارای اقلیمی خشک و نیمه خشک است اما حاکمیت خشکسالی طی یک سال اخیر نیز این سرزمین را تشنه‌تر از پیش کرده است. با کاهش بارندگی‌ها طی سال آبی گذشته بسیاری از شهرها و روستاهای کشور با تنش آبی مواجه شده‌اند که به نظر می‌رسد با وجود فرارسیدن فصل پاییز این وضعیت همچنان در بسیاری از شهرها و روستاها تداوم دارد.

در حالی خشکسالی تامین آب شرب را برای شهرها و روستاها با مشکل روبه‌رو کرده است که تالاب‌های کشور نیز در این میان خشک و خشک‌تر شده‌اند. تالاب‌هایی که براساس ماده ۴ «آیین‌نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب‌ها» وزارت نیرو باید میزان سهم آن‌ها از ظرفیت آبی حوضه آبریز را با کمیت و کیفیت مناسب و متناسب با شرایط اقلیمی مختلف، با توزیع زمانی معین و در اولویت دوم پس از آب شرب و با نظارت سازمان حفاظت محیط زیست تامین کند.

حال در شرایطی که حق آبه تالاب‌ها به طور کامل پرداخت نشده که بنابر پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی کشور، مقدار بارندگی در فصل پاییز امسال به احتمال زیاد کمتر از حد نرمال خواهد بود. کاهش بارندگی و مدیریت نامناسب بهره‌برداری و توزیع آب نه تنها طی یک سال اخیر بلکه سال‌های متمادی باعث ایجاد بحران‌هایی از جمله فرونشست زمین و خشک شدن تالاب‌ها شده است.

به گزارش ایسنا، محمد حسین بازگیر - کارشناس محیط زیست - می‌گوید: ایران دارای بیش از ۲۵۰ تالاب

است که از این تعداد حدود ۱۴۵ تالاب به‌طور رسمی در آئین‌نامه مصوب دولت و زیرمجموعه قانون حفاظت و احیا و مدیریت تالاب‌ها ثبت شده است و مابقی نیز مشمول تعریف تالاب می‌شوند. ۲۶ تالاب نیز عضو «کنوانسیون رامسر» (قرارداد بین دولتی که به‌منظور حفاظت از تالاب‌ها در شهر رامسر استان مازندران منعقد شد) هستند اما تعدادی از تالاب‌های کشورمان هم در معرض خطر از بین رفتن هستند. تالاب‌های هامون، شادگان، بختگان، پریشان و خیلی تالاب‌های دیگر با کمبود آب و عدم تأمین نیاز آبی محیط زیستی خود مواجهند و همین وضعیت باعث شده است که کارکردهای تالاب از جمله خدمات اکوسیستمی از بین برود. این کارشناس محیط زیست کمبود آب و عدم تأمین حق‌آبه‌ها را ناشی از خشکسالی و بهره‌برداری‌های بی‌رویه از منابع آبی و عدم رعایت حقابه تالاب‌ها می‌داند و می‌افزاید: منابعی هم که وارد تالاب‌ها می‌شوند، آلودگی‌هایی به همراه دارند و تالاب‌ها را آلوده می‌کنند.

او همچنین نسبت به تغییر وضعیت وسعت و حجم آب دریاچه ارومیه نسبت به سال گذشته ابراز نگرانی می‌کند و می‌گوید: حجم آب دریاچه ارومیه به نصف کاهش یافته است.

بازگیر که با رادیو گفت و گو صحبت می‌کرد، همچنین معتقد است که بیشتر اتفاقاتی که درمورد تالاب‌ها افتاده عمدی و ناشی از دخالت و دستکاری‌های انسانی به‌ویژه نحوه بهره‌برداری از منابع مانند آب است و عامل این مشکلات نیز نوع نگاهمان است.

این کارشناس محیط زیست با تذکر این نکته که زیستگاه فقط یک محل برای گذراندن چند روز نیست، می‌گوید: زیستگاه، نوعی پشتیبان برای نسل‌های متوالی و ادامه حیات آن‌ها است که اگر از بین برود، شاهد کوچ دائمی یا انقراض گونه‌ها خواهیم بود. ما در برابر تالاب‌ها، تعهدات قانونی خارجی و داخلی داریم بنابراین حکمرانی محیط زیستی ما باید کامل‌تر شود و خانواده بزرگ دغدغه‌مند محیط زیست نیز بیشتر یکدیگر را یاری کنند؛ به این معنا که بازدارندگی در این حوزه باید فراتر از سازمان حفاظت محیط زیست باشد.

بر اساس این گزارش وضعیت نابسامان تالاب‌ها و حقی که براساس قانون از آب دارند، در حالی نادیده گرفته شده است که بیش از ۸۵ درصد منابع آب کشور در صنعت کشاورزی مصرف می‌شود. از این رو بسیاری از کارشناسان یکی از راهکارهای نجات تالاب‌ها را در کاهش مصارف آب در بخش کشاورزی از طریق اصلاح الگوی کشت همچنین روش‌های آبیاری می‌دانند.

محسن موسوی خوانساری- کارشناس آب - نیز با اشاره به قوانینی که بر پرداخت حق‌آبه تالاب‌ها تاکید می‌کنند، به ایسنا گفته بود: تصویب چنین قوانینی نشان از اهمیت بالای حیات رودخانه‌ها و تالاب‌ها فارغ از شرایط خشکسالی یا ترسالی دارد بنابراین لازم است با توجه به سقف آب موجود در یک سال آبی، حق‌آبه محیط زیست، صنعت، کشاورزی و شرب از یکدیگر جدا شود و هر کدام بنا بر اهمیتی که دارند، پرداخت شود اما متأسفانه هیچ نظارتی بر اجرای این قوانین وجود ندارد.

این کارشناس آب ضمن اینکه سازمان حفاظت محیط زیست را مقصر اصلی پرداخت نشدن حق‌آبه زیست محیطی تالاب‌ها توسط وزارت نیرو می‌داند، تاکید کرده بود: سازمان حفاظت محیط زیست باید از ظرفیت‌هایی که قانون در اختیار آن قرار داده استفاده کند و از دستگاه‌های مسئول تامین آب به دلیل پرداختن حق‌آبه زیست محیطی شکایت کند. این سازمان متولی باید از دادستانی و مدعی‌العموم درخواست احقاق حق کند اما متأسفانه ضعف از سازمان حفاظت محیط زیست است که چنین اقدامی نمی‌کند و در نتیجه وزارت نیرو و شرکت‌های آب منطقه‌ای حق‌آبه تالاب‌ها را پرداخت نمی‌کنند.

به گزارش ایسنا، حال که چشم‌ها به آسمان برای فرود آمدن باران دوخته شده تا سرزمین ایران و تالاب‌های ارزشمند آن بار دیگر جان بگیرند و گلویی تازه کنند، تعیین و پرداخت حق‌آبه تالاب‌ها و دریاچه‌های با ارزش کشور از جمله هورالعظیم، هامون، بختگان و ارومیه بیش از پیش به یک امر ضروری تبدیل شده است چراکه آب حق اکوسیستم‌های تالابی است و سلب این حق تبعات جبران‌ناپذیری را هم برای طبیعت و هم برای جوامع انسانی در پی دارد؛ بحران‌هایی مثل ریزگرد که راه نفس را برای همه می‌بندد.

گام به گام با خشکسالی در ایران؛ درگیر شدن ۴۱,۴ درصد از مساحت حوضه‌های آبریز با خشکسالی -
خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۷

تهران- ایرنا- پدیده خشکسالی شدید و بسیار شدید در یک دوره ۱۲۰ ماهه منتهی به شهریور امسال، ۴۱,۴ درصد مساحت حوضه‌های آبریز اصلی کشورمان را با خود درگیر کرده است.

به گزارش خبرنگار اقتصادی ایرنا، تازه‌ترین گزارش مرکز ملی پایش و هشدار خشکسالی نشان می‌دهد که ۸۳,۳ درصد از مساحت حوزه‌های آبریز اصلی کشورمان دچار طبقات مختلف خشکسالی بلند مدت هستند.

ایران دارای ۶ حوضه اصلی آبریز شامل خلیج فارس و دریای عمان، دریاچه ارومیه، دریای خزر، سرخس، فلات مرکزی و مرزی شرق است.

از مجموع ۸۳,۳ درصد مساحت خشکسالی حوضه‌های آبریز کشور ۲۷,۲ درصد خشکسالی بسیار شدید و ۱۴,۲ خشکسالی شدید را تجربه کرده‌اند.

همچنین میزان خشکسالی متوسط مساحت حوضه‌های آبریز اصلی کشور ۲۵,۳ درصد و ۱۶,۵ درصد این مساحت با خشکسالی خفیف همراه بوده است.

از مجموع مساحت حوضه‌های آبریز کشور در دوره ۱۲۰ ماهه منتهی به شهریور امسال ۰,۱ درصد شاهد ترسالی شدید بوده‌اند.

همچنین میزان مساحت حوضه‌های آبریز اصلی که ترسالی شدید داشته‌اند، ۰,۲ درصد و ترسالی متوسط ۰,۵ درصد بوده است.

میزان ترسالی ضعیف حوضه‌های ۶ گانه اصلی کشورمان در این دوره ۱۲۰ ماهه ۱,۳ درصد گزارش شده است.

حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان در دوره ۱۲۰ ماهه منتهی به شهریور امسال ۹۳,۵ درصد خشکسالی

مساحت حوضه‌های آبریز را به خود اختصاص داده که از این میان ۴۲,۶ درصد آن خشکسالی بسیار شدید و ۱۷,۱ درصد خشکسالی شدید بوده است.

در مدت ۱۲۰ ماهه منتهی به شهریور امسال میزان مساحت ترسالی ضعیف حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان ۰,۴ درصد بوده و ترسالی شدید و بسیار شدید نیز تجربه نکرده است.

این درحالی است که در روزهای اخیر مدیر کل مرکز علوم جو و اقیانوسی سازمان هواشناسی کشور گفت: سطح آب دریای عمان و خلیج فارس تا ۵ میلیمتر در سال افزایش دارد و همزمان تراز دریای خزر رو به کاهش است که همه این تحولات به دلیل افزایش گرمای زمین رخ می‌دهد.

«بهزاد لایقی» در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی ایرنا درباره تاثیر گرم شدن اقلیم بر وضعیت آب‌های ایران، افزود: تغییر اقلیم موجب افزایش دمای آب در خلیج فارس و عمان شده است و تراز آب در دریای عمان و خلیج فارس تا سالی ۵ میلیمتر افزایش یافته است که از جمله پیامدهای آن فرسایش نواحی ساحلی در نوار جنوبی کشور است.

استاد پژوهشکده زلزله شناسی در گفت‌وگو با خبرآنلاین - خبرگزاری خبر آنلاین مورخ

۱۴۰۰/۰۷/۱۸

اصفهان، مشهد، تهران و برخی استان‌های دیگر با پدیده فرونشست زمین مواجه شده‌اند، پدیده‌ای که به دلیل برداشت‌های بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی اتفاق می‌افتد و برای جبران آن راه حلی وجود ندارد. مظاهر گودرزی: فرونشست زمین مدت‌ها است که محیط زیست ایران را تهدید می‌کند. این پدیده که از آن به عنوان زلزله خاموش یاد می‌شود حالا در استان‌های مختلف کشور از جمله تهران، مشهد و اصفهان دیده شده است. سالانه از ۵ تا ۳۵ سانتی‌متر زمین نشست می‌کند و همین مسئله می‌تواند آسیب جدی به محیط زیست و حتی زندگی ساکنان شهرها وارد کند، درست مانند اصفهان که مدیرکل سازمان زمین‌شناسی این استان عنوان کرده «فرونشست، منطقه نعل شکل شمال اصفهان را از رهنان، شاهین شهر، دولت آباد، برخوار، کمشچه، فرودگاه اصفهان، شهرک صنعتی جی، خاتون آباد، خوراسگان را در بر می‌گیرد.»

در این باره حسین حجتی، مدیر دفتر منطقه‌ای تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی اصفهان نیز پا را فراتر گذاشته و به ایسنا گفته که «فرونشست به قلب شهر اصفهان و خانه‌های مردم در خیابان‌های مهرآباد، لاهور و حمزه، فلکه فیض رسیده است، همچنین مناطق پانزده، دوازده، یازده، ده، هفت و چهارده شهرداری اصفهان در مدت دو سال دچار فرونشست شده‌اند و امروز حتی آثار آن در شهر اصفهان از فرونشست دشت‌ها فراتر رفته است.»

در این میان متخصصان معتقدند فرونشست نتیجه برداشت بی‌رویه آب از منابع زیرزمینی است که بعد از گذشت سال‌ها سبب فروریختن زمین می‌شود. پدیده‌ای غیرقابل جبران که «مهدی زارع»، استاد پژوهشکده زلزله شناسی در گفت‌وگویی با خبرآنلاین تاکید می‌کند که افزایش تقاضای آب از یک

منطقه و عدم تناسب میان ذخایر آبی و برداشت از آن‌ها سبب ایجاد این پدیده می‌شود. مشکلی که به نظر می‌رسد غیر از پیشگیری از وقوع آن هیچ راه جبرانی ندارد و شاید تنها با اقداماتی بتوان جلوی پیش‌روی بیشتر فرونشست زمین را گرفت.

او معتقد است: «اولین کاری که باید انجام داد این است که فشارهای بیشتری روی سفره‌های آب زیرزمینی وارد نشود، در واقع برای انجام این کار باید درخواست آب مدیریت شود و تا جای ممکن باید متقاضیان آن یعنی بیشتر شدن جمعیت و صنایع باید از آن منطقه دور شوند.»

مشروح این گفت‌وگو در ادامه آمده است:

آقای دکتر فرونشست زمین در چه شرایطی اتفاق می‌افتد؟

فرونشست زمین در ایران به‌خاطر برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی اتفاق می‌افتد و همچنان اتفاق خواهد افتاد. در واقع سفره‌های آب با پمپاژ تخلیه می‌شوند و این تخلیه عملاً بعد از مدتی سبب می‌شود آبرفت‌هایی که آب از آن‌ها تخلیه شده نشست کنند و این نشست غیرقابل بازگشت و دیگر قابل ترمیم نیست. این مسئله از حدود ۵ سانتی‌متر در سال تا حدود ۳۵ سانتی‌متر در سال که در نزدیکی‌های تهران هم هست دارد اتفاق می‌افتد.

امروز درخصوص فرونشست زمین در اصفهان نگرانی‌هایی مطرح می‌شود، در آن‌جا هم تخلیه آب‌های زیرزمینی سبب این پدیده شده است؟

بله؛ به هر حال در منطقه اصفهان حدود سه میلیون جمعیت وجود دارد و عملاً منابع آبی آن بسیار محدود است، طوری که شاید کفایت ۱۰ درصد جمعیت را هم نکند، آن‌جا علاوه بر جمعیت صنایع زیادی وجود دارد و همین مسئله باعث شده که یک حجم وسیعی از آب‌ها را از زیر زمین خارج کنند که سبب

فروشنست شده و همین‌طور با انتقال آب، سعی کردند آب را از جاهای دیگر به آن منطقه بیاورند که همین مسئله هم سبب ایجاد تنش‌هایی شده است.

آیا برای فروشنست زمین چاره‌ای وجود دارد؟ یعنی می‌شود آن را جبران کرد؟ وقتی مسئله به این ابعاد و بزرگی ایجاد می‌شود چاره‌ی آن را باید در برنامه‌های کلان ملی دنبال کرد. یعنی اولین کاری که باید انجام داد این است که فشارهای بیشتری روی سفره‌های آب زیرزمینی وارد نشود، در واقع برای انجام این کار باید درخواست آب مدیریت شود و تا جای ممکن باید متقاضیان آن یعنی بیشتر شدن جمعیت و صنایع کنترل شود. این اتفاقی است که باید بیفتد اما متأسفانه روندی که شاهد آن هستیم این‌گونه است که همچنان به متقاضیان بیشتر آب در مناطق پر جمعیت خوش‌آمد گویی می‌شود و افراد بیشتری در این مناطق ساکن می‌شوند کما این که اطراف تهران، مشهد و اصفهان این اتفاق دارد می‌افتد. تا زمانی که این روال و سیاست باشد این فروشنست‌ها ادامه خواهد داشت و وضعیت بدتر هم می‌شود.

بنابراین الان نمی‌شود برای این فروشنست‌ها کاری انجام داد؟ فروشنست عملاً پدیده‌ای است که وقتی اتفاق افتاد برگشت ناپذیر است. البته به‌طور موردی و نقطه‌ای اگر کسی بخواهد فروشنست را برگرداند یا کنترل کند اقدامی بسیار پر هزینه است که می‌شود انجام داد، مانند کاری که برای برج کج پیزا در ایتالیا انجام می‌شود. اما آن‌جا فقط یک نقطه برای یک برج تاریخی است که متخصصان تلاش کردند فروشنست را مدیریت کنند و روش‌های فنی مختلف را آن‌جا اجرا کردند. اما باید یادمان باشد کنترل کردن فروشنست در ماجرای برج پیزا به‌دلیل کج بودن آن برج یک جذابیت توریستی و گردشگری دارد، لذا هزینه کردن چنین کاری برای آن نقطه ارزش دارد چرا که آن

هزینه‌ها برمی‌گردد. اما وقتی فرونشست در یک دشت یا یک شهر باشد عملاً پدیده غیرقابل بازگشتی است. بنابراین باید از قبل مدیریت می‌شد، وقتی فرونشست اتفاق می‌افتد دیگر آن قسمتی که این پدیده رخ داده عملاً بدون بازگشت است.

این فرونشست‌ها چه آسیبی به محیط زیست و زندگی آدم‌ها وارد می‌کند؟ این فرونشست‌ها با تخریب شریان‌های حیاتی و احتمال آسیب زدن به خانه‌های مردم زندگی انسان‌ها را مختل می‌کند. از طرفی با از بین رفتن سفره‌های آب زیرزمینی محیط زیست را تحت تاثیر قرار می‌دهد، وقتی منابع آب از میان برود عملاً حیات در آن مناطق مورد تهدیدهای جدی قرار می‌گیرد. متأسفانه این اتفاقی است که با سرعت دارد می‌افتد، مخصوصاً در مناطق جنوب، جنوب غرب و جنوب شرق تهران، در اطراف اصفهان نزدیک به فرودگاه اصفهان و در دشت طوس در نزدیکی مشهد دارد اتفاق می‌افتد که از نمونه‌های بارز فرونشست زمین هستند.

مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور: آب پشت سدها فقط کفاف فصل پاییز را می‌دهد - خبرگزاری خبر فوری مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۸

با توجه به کاهش بارندگی در سال جاری مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور خبر داده است که حجم آب قابل استفاده از سدها تنها ۹,۵ میلیارد مترمکعب است.

کم بارشی، کاهش میزان آب سفره‌های زیرزمینی، قرار گرفتن در اقلیم خشک و نیمه خشک و عوامل انسانی از جمله سو مدیریت ها و کشاورزی سنتی سبب خشک سالی و کاهش آب ورودی سدها طی سالیان اخیر در کشور شده است.

قاسم زاده، مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور و هوشنگ جزی، مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک کشور در گفت‌وگویی تلویزیونی توضیحاتی را در رابطه با موضوع کاهش ذخایر آبی ارائه کردند.

قاسم‌زاده گفت: با توجه به اینکه کشورمان در اقلیم خشک و نیمه خشک قرار دارد، همواره با بحران‌های آبی روبه‌رو هستیم.

به گفته مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور در سال آبی گذشته (از مهر ماه ۹۹ تا شهریور ۱۴۰۰) پس از ۲ سال پر بارش، دچار کم بارشی شدیم و میزان بارندگی نسبت به سال گذشته ۳۷ درصد کاهش داشته است. بنابراین در حال حاضر فقط ۳۹ درصد از مخازن سدهای ما در سراسر کشور پر هستند.

مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور با اشاره به اینکه تمام آبی که می‌توانیم در سدهای کشور ذخیره کنیم، ۵۰ میلیارد متر مکعب است، گفت: با توجه به کمی بارش در دو سال گذشته در حال حاضر حجم آب ذخیره شده در سدهای کشور ۱۹ میلیارد متر مکعب است.

به گفته قاسم‌زاده نصف این مقدار اشاره شده به دلیل اینکه زیر تراز پایداری است و شرایط کیفی مناسبی ندارد در دسترس نیست و از میزان آب فقط ۹,۵ میلیارد مترمکعب قابل استفاده است که این میزان آب، تنها اندازه مصرف فصل پاییز است.

مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آبی کشور اعلام کرد: با توجه به پیش‌بینی کم‌بارشی بی‌سابقه در پاییز جاری این میزان ذخیره آب می‌تواند نگران‌کننده باشد که البته وزارت نیرو تمهیدات لازم برای تامین آب شرب و مقابله با شرایط بحرانی را پیش‌بینی کرده است.

در ادامه این برنامه تلویزیونی هوشنگ جزی مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک کشور در رابطه با عدم مدیریت کارآمد گفت: در سال‌های اخیر مدیریت منابع فقط به بستن رودخانه‌ها و جمع کردن آب محدود شده است در حالی که در همین سدسازی‌ها عدم توجه به حوزه‌های بالادستی سبب خشک شدن رودخانه‌ها و تالاب‌ها و ورود خاک به مخزن سدها و غیر قابل استفاده شدن آن‌ها شده است به طوری که ۲۵۰ میلیون متر مکعب خاک وارد مخازن سدهای ما شده است.

جزی گفت: ما در سال‌های پر بارش به دلیل سیل و عدم ذخیره آب، ضرر می‌بینیم و در سال‌های کم بارش به دلیل خشکسالی دچار مشکل می‌شویم که این مشکلات تا حد زیادی به دلیل عدم اقدام به موقع و ایرادات مدیریتی و نظارتی است.

منبع: تسنیم

تهرانی‌ها، مراقب آب باشید - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۸

آمار و ارقام موجود در حوزه منابع آبی شرایط بحرانی را برای تهران به تصویر کشیده، تا جایی که کارشناسان نسبت به آن هشدار دادند و اعلام کردند که اگر مدیریت مصرف صورت نگیرد، آینده خوبی در انتظار پایتخت نشینان نخواهد بود.

به گزارش ایسنا، تهران در شرایطی به فصل پاییز و شروع سال آبی جدید وارد شده که با کسری ۳۱۴ میلیون مترمکعبی نسبت به سال گذشته مواجه است و کارنامه سال آبی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ را در حالی می‌بندیم که میزان بارش‌های کشور در مقایسه با متوسط بلندمدت با کاهش ۵۰ درصدی مواجه بوده است؛ به طوری که ورودی سدهای تامین‌کننده آب تهران کاهش ۴۰ درصدی داشته است.

این در حالی است که مطابق پیش‌بینی‌ها امسال پاییزی کم‌بارش داریم و پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی نیز از بارش‌های کمتر از نرمال در پاییز و افزایش نیم تا دو درجه‌ای دما در مقایسه با آمار بلندمدت در فصل پاییز حکایت دارد. از سوی دیگر بارش‌های احتمالی صرفاً در ارتفاعات صورت خواهد گرفت.

در چنین شرایطی متوسط مصرف آب در تهران سه میلیارد و ۳۰۰ میلیون لیتر (معادل سه میلیون و ۳۰۰ هزار متر مکعب) است که با در نظر گرفتن این رقم، می‌توان گفت تهران به میزان ۱۰۰ روز مصرف شهروندانش نسبت به سال گذشته با کمبود آب روبروست.

در این راستا تورج کشاورز - کارشناس ارشد حوزه منابع آبی - ضمن هشدار به کلان‌شهرها درباره کمبود منابع آبی به ایسنا گفت: کلان‌شهرهایی همچون تهران، شیراز و اصفهان می‌بایست توجه زیادی به حفظ این مایه حیات داشته باشند چرا در غیر این صورت در آینده‌ای نه چندان دور با مشکلات زیادی مواجه می‌شوند.

وی با بیان اینکه عمده کلان‌شهرها چندین سال است که با معطل تامین آب شرب مواجه هستند اما با

توجه به شرایط خشکسالی اخیر و رشد جمعیت این موضوع هر سال تشدید می شود، اظهار کرد: هرچند اولویت تامین منابع آب در ابتدا شرب، صنعت و بعد از آن کشاورزی است اما به دلیل رشد جمعیت، اضافه برداشت و خشکسالی منابع آبی پاسخگو نیست.

این کارشناس ارشد حوزه منابع آبی با بیان اینکه اقدامات جدی برای مقابله با اضافه برداشت صورت نمی گیرد، گفت: هرچند که برنامه ریزی هایی صورت گرفته اما آنطور که باید به این مهم توجه نمی شود، طرح تعادل بخشی آب های زیرزمینی چندین سال است که تعریف شده و در دست اجرا قرار گرفته است اما به دلیل کمبود بودجه یا ملاحظات مدیریتی جدیت کافی برای اجرای این طرح وجود ندارد. به گفته کشاورز دستور العمل یک و دو طرح تعادل بخشی فرهنگسازی است موضوعی که در این برهه اهمیت زیادی دارد و باید نحوه مصرف اصلاح شود، بهترین راه حل در شرایط فعلی این است که الگوی مصرف اصلاح شود.

وی با تاکید بر اینکه تا زمانی که میزان مصرف اصلاح نشود، مشکلات منابع آبی برطرف نخواهد شد، تصریح کرد: در شرایط فعلی هرچه راه های تامین آب را افزایش دهیم به همان میزان مصرف نیز افزایش می یابد لذا لازم است در مرحله اول اصلاح مدیریت مصرف صورت بگیرد.

به گفته این کارشناس ارشد حوزه منابع آبی در حال حاضر میزان مصرف آب شرب شهری در ایران با میزان بارش ۲۴۰ میلیمتر در سال بسیار بیشتر از شهرهای اروپایی بوده که حتی بیش از ۶۰۰ میلیمتر بارندگی سالانه دارند و مهم ترین مساله در شرایط فعلی نیز توجه به همین موضوع است.

کشاورز ادامه داد: درست است که دشت ها کم آب شدند و بحران خشکسالی در کشور وجود دارد اما تا زمانی که فرهنگ مصرف اصلاح نشود به نتیجه نخواهیم رسید بنابر این باید این موضوع از حالت شعاری خارج شود و اقدامات فرهنگسازی در این حوزه صورت بگیرد.

وی اظهار کرد: با بالا بردن نرخ آب، اعمال جریمه و یا هر اقدامی که میتواند در این حوزه راهگشا باشد،

باید برنامه ریزی صورت بگیرد و راهکار اجرایی آن اعمال شود، متأسفانه بسیاری از دستورالعمل‌هایی که مصوب می‌شود در عرصه قابلیت اجرایی ندارد.

این کارشناس ارشد حوزه منابع آبی با بیان اینکه توجه به مساله فرسوده بودن شبکه توزیع آب شهری نیز که در برخی شهرها باعث هدررفت تا حدود ۳۰ درصد از آب ورودی به شبکه می‌شود نیز از اهمیت زیادی برخوردار است، گفت: لازم است که بازسازی شبکه توزیع در اولویت کارهای وزارت نیرو قرار گیرد.

زنگ خطر برای ایران زمین! رد پای خشکسالی در سد امیرکبیر - خبرگزاری ایسنا مورخ

۱۴۰۰/۰۷/۱۸

سد امیرکبیر که به نام سد کرج هم شناخته می‌شود، یکی از پنج سد اصلی تامین کننده منابع آبی استان تهران است. با توجه به خشکسالی شدید در کشور که در ۵۰ سال گذشته بی‌سابقه بوده است، در حال حاضر ۹۷ میلیون متر مکعب از ظرفیت ۱۸۰ میلیون متر مکعبی سد کرج پر است و با این آمار می‌توان گفت ظرفیت این سد ۲۵ درصد منفی است. در شش ماه اول امسال ورودی سد کرج ۵۰ درصد کاهش داشته است؛ این در حالی است که امسال میزان بارش‌ها در استان البرز ۳۰ درصد کمتر از حد نرمال است و پاییز خشک و بی‌آبی در انتظار سدهای استان البرز است.

کدام استان‌ها بیشترین شهرهای دارای تنش آبی را دارند؟ - خبرگزاری تابناک مورخ

۱۴۰۰/۰۷/۱۸

آب پشت سدها فقط کفاف پاییز را می‌دهد - روزنامه دنیای اقتصاد مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۹

دنیای اقتصاد: با توجه به کاهش بارندگی در سال جاری مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور خبر داده است حجم آب قابل استفاده از سدها تنها ۵/۹ میلیارد مترمکعب است. به گزارش خبرگزاری تسنیم، قاسم‌زاده، مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور و هوشنگ جزی، مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک کشور در گفت‌وگویی تلویزیونی توضیحاتی را در رابطه با موضوع کاهش ذخایر آبی ارائه کردند. قاسم‌زاده گفت: با توجه به اینکه کشورمان در اقلیم خشک و نیمه خشک قرار دارد همواره با بحران‌های آبی روبه‌رو هستیم.

به گفته وی در سال آبی گذشته (از مهر ماه ۹۹ تا شهریور ۱۴۰۰) پس از ۲ سال پربارش، دچار کم‌بارشی شدیم و میزان بارندگی نسبت به سال گذشته ۳۷ درصد کاهش داشته است. بنابراین در حال حاضر فقط ۳۹ درصد از مخازن سدهای ما در سراسر کشور پر هستند. مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور با اشاره به اینکه تمام آبی که می‌توانیم در سدهای کشور ذخیره کنیم، ۵۰ میلیارد مترمکعب است، گفت: با توجه به کمی بارش در دو سال گذشته در حال حاضر حجم آب ذخیره شده در سدهای کشور ۱۹ میلیارد مترمکعب است. به گفته قاسم‌زاده نصف این مقدار اشاره شده به دلیل اینکه زیر تراز پایداری است و شرایط کیفی مناسبی ندارد در دسترس نیست و از میزان آب فقط ۵/۹ میلیارد مترمکعب قابل استفاده است که این میزان آب، تنها اندازه مصرف فصل پاییز است. وی اعلام کرد: با توجه به پیش‌بینی کم‌بارشی بی‌سابقه در پاییز جاری این میزان ذخیره آب می‌تواند نگران‌کننده باشد که البته وزارت نیرو تمهیدات لازم برای تامین آب شرب و مقابله با شرایط بحرانی را پیش‌بینی کرده است. در ادامه این برنامه تلویزیونی هوشنگ جزی، مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک کشور در رابطه با عدم مدیریت کارآمد گفت: در سال‌های اخیر مدیریت منابع فقط به بستن رودخانه‌ها و جمع کردن آب محدود شده است در حالی که در همین سدسازی‌ها عدم توجه به حوزه‌های بالادستی سبب خشک شدن رودخانه‌ها و تالاب‌ها و ورود خاک به مخزن سدها و غیرقابل استفاده شدن آنها شده است به طوری که ۲۵۰ میلیون مترمکعب خاک وارد مخازن سدهای ما شده است.

مدیر عامل آب و فاضلاب استان تهران: مخازن سدهای تهران وضعیت خوبی ندارند -

خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۰

به گزارش ایسنا، محمدرضا بختیاری در پانزدهمین جلسه علنی شورای اسلامی شهر تهران به عنوان میهمان در صحبت‌های خود آماری از وضعیت آبی استان تهران مطرح کرد و گفت: بیش از ۱۵۰ میلیارد مترمکعب بیش از میزان مجاز از منابع آب زیرزمینی تهران برداشت می‌کنیم. سال آبی گذشته بدترین سال در ۵۰ سال اخیر بود و در تهران ۳۷ درصد کاهش بارندگی و ۳۰۰ میلیون مترمکعب کمبود در مخازن داشتیم.

وی افزود: از ابتدای سال آبی جاری نیز تنها ۴ میلی‌متر بارندگی داشتیم و در حال حاضر مخازن شهر تهران ۴۵۲ میلیون مترمکعب آب دارد که در سال گذشته این رقم ۷۵۱ میلیون مترمکعب بوده و ۳۰۰ میلیون کسری مخازن را داریم. مخازن سدهای تهران وضعیت خوبی ندارند.

وی ادامه داد: به رقم کاهش نزولات و افزایش دما اما برای اولین بار در تاریخ آب شهر تهران به دلیل فرهنگ‌سازی شاهد کاهش ۳ دهم درصدی مصرف آب شرب شهروندان تهرانی. بودیم که بی‌سابقه است چرا که هر ساله این رقم افزایش می‌یافت.

مدیر عامل آب و فاضلاب استان تهران گفت: از ابتدای سال جاری تاکنون ۶۹۰ میلیون متر مکعب مصرف آب سال جاری بوده که در سال گذشته این رقم ۶۹۲ میلیون مترمکعب بوده است. امسال حتی یک ساعت هم قطعی آب ناشی از نبود آب نداشتیم و به رقم افزایش دما با کوچکترین مشکلی در زمینه کم آبی روبرو نشدیم.

بختیاری تاکید کرد: برنامه‌ریزی‌ها را به گونه‌ای پیش می‌بریم که تا پایان سال تهران با مشکل کمبود آب روبرو نشود.

بختیاری به وضعیت مخازن سدهای تامین کننده آب شرب شهر تهران اشاره کرد و افزود: ۴۵۲ میلیون متر

مکعب حجم این سدهاست که سال گذشته در چنین روزی حجم آنها به ۷۵۱ میلیون متر مکعب می‌رسید. امسال به دلیل کاهش بارندگی‌ها، با وجود افزایش چند درجه حرارت دما و شیوع کرونا، برای نخستین بار در تاریخ مصرف آب شهر تهران، به دلیل فرهنگسازی و کارهای خوب شرکت آبفا نه فقط افزایش مصرف را نداشتیم که شاهد کاهش ۰,۳ درصدی مصرف آب بودیم که این رویداد بی سابقه است در حالی که هر ساله با توجه به رشد جمعیت این استان، ۲,۵ درصد افزایش مصرف ثبت می‌شد. وی افزود: امسال در شهر تهران با وجود همه مشکلات، افزایش دمای حدود سه درجه ای، حتی یک ساعت قطعی آب به دلیل کمبود آب ثبت نشد؛ در تلاش هستیم به گونه ای برنامه ریزی کنیم که شهروندان در مصرف آب شرب دچار مشکل نشوند. میزان مصرف آب شرب در شهر تهران سالانه به حدود یک میلیارد و ۱۰۰ میلیون متر مکعب می‌رسد که توسط ۵۴۰ حلقه چاه در شهر تهران و مابقی از سدها تامین می‌شود. وی ادامه داد: در شرایط معمولی ۷۰ درصد آب شرب شهر تهران از منابع آب زیر زمینی و ۳۰ درصد از آب های سطحی تامین می‌شود که این میزان مصرف از منابع آب سطحی متناسب با بارندگی‌ها متغیر است. اکنون وضعیت منابع آب زیر زمینی استان تهران با ۱۵۰ میلیون متر مکعب بیلان منفی سالانه در شرایط مناسبی قرار ندارد و این موضوع به خصوص در جنوب تهران و به ویژه دشت ورامین که از مناطق ممنوعه و بحرانی کشور است، وضعیت حادثتری دارد. مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران تاکید کرد: در سال ۸۹ ما حدود ۱۰ سانتی متر فرونشست را داشتیم که این رقم در سال ۹۷ از ۵ سانتی متر تا ۳۰ سانتی متر فرونشست ثبت شد که این نشان می‌دهد که وضعیت منابع زیر زمینی تهران و البرز بسیار نامناسب است و با توجه به بارگزاری بالای جمعیت باید فکری عاجل برای مدیریت منابع آبی انجام داد. وی ادامه داد: شهروندان تهرانی حدود ۱۷ درصد آب کشور را مصرف می‌کنند که رقمی در حدود یک میلیارد و ۱۰۰ میلیون متر مکعب است و این رقم برای کشور به ۶ میلیارد متر مکعب می‌رسد.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران در خصوص آخرین وضعیت تصفیه خانه هفتم پایتخت نیز گفت: طی سال‌های اخیر، کار بزرگی که در تهران به ویژه مناطق جنوبی انجام شد، احداث تصفیه خانه هفتم بود که در پاسخ به پرسش و توقع همیشگی شهروندان مبنی بر چرایی استفاده مناطق برخوردار از منابع آبهای سطحی و جنوبی از منابع زیر زمینی ایجاد شد.

وی با بیان اینکه مدول اول تصفیه خانه هفتم در سال ۹۴ و مدول دوم در سال ۹۸ به بهره برداری رسید، افزود: با این اقدام، برای اولین بار آب سطحی تهران به مناطق جنوبی شهر تهران که حدود ۲ میلیون نفر در آن ساکن هستند، منتقل و موجب شد که کیفیت منابع آب آشامیدنی پایتخت افزایش و آبهای سطحی به مناطق جنوبی انتقال یابد.

وی افزود: در حال حاضر حدود ۵۰۰۰ لیتر بر ثانیه آب وارد شبکه توزیع آب مناطق جنوب تهران و همه آن جایگزین منابع آب زیر زمینی می شود.

بختیاری در خصوص آخرین وضعیت رینگ پیرامونی آبرسانی شهر تهران گفت: تاکنون نزدیک به حدود ۶۵ درصد این طرح اجرا شده است. تاکنون این رینگ در مناطق بحرانی و مشکل دار پایتخت اجرا شده است. باقی اجرای طرح اغلب در مناطق شمالی باقی مانده که عملیات اجرایی آن هم در دست قرارگاه خاتم الانبیاست که با جدیت کار را ادامه می دهد و با اجرای آن جانمایی مخازن، انتقال ثقلی منابع و تعادل بخشی کیفی به آب آشامیدنی تهران تامین می شود.

وی به طرح آبرسانی اضطراری شهر تهران اشاره و افزود: در پایتخت حدود ۹ هزار کیلومتر خط لوله و آبرسانی داریم که ۴۰ درصد آنها عمر بالای ۵۰ سال دارند و فرسوده محسوب می شوند و بسیاری از هدر رفتی که رخ می دهد مربوط به همین بخش است و در صورت وقوع زلزله این بخش از شبکه آبرسانی از دست خواهد رفت.

وضع بحرانی ذخایر آب برخی استان‌ها/ آیا صرفه‌جویی مردم تنها راه است؟ - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۲

خشکسالی و کمبود منابع آب واژه‌هایی است که طی یک سال گذشته بارها و بارها به گوشمان خورده و نسبت به آن هشدار داده شده است اما با پایان یافتن فصل گرم تابستان و پیش‌بینی پاییز کم‌بارش همچنان نسبت به آن ابراز نگرانی می‌شود؛ نگرانی‌هایی جدی که می‌تواند حیات ما و تمام موجودات و اکوسیستم‌ها را تحت تاثیر قرار دهد. در این شرایط آیا تنها راه چاره صرفه‌جویی مردم است یا در کنار این راهکار مهم، مسوولان هم وظایفی دارند؟

به گزارش ایسنا، ایران کشوری است که به لحاظ جغرافیایی در کمربند خشک و نیمه خشک جهان قرار دارد و همین امر طبیعی باعث شده که ما یک سوم میانگین جهانی بارش و سه برابر میانگین جهانی تبخیر داشته باشیم اما مساله کم‌آبی یا بهتر است بگوییم بحران و تنش آبی از سال گذشته و همزمان با کاهش بارندگی‌ها در سطح کشور بیش از پیش جدی شد و مورد توجه قرار گرفت. بسیاری از مردم و حتی کشاورزان در استان‌ها، شهرها و روستاهای مختلف کشور به‌ویژه در استان خوزستان درگیر این تنش آبی شدند.

با این حال ورود به فصل پاییز نیز بارندگی مناسبی را به ارمغان نیاورده و آن‌طور که سازمان هواشناسی پیش‌بینی کرده است، بارندگی‌ها در این فصل با تاخیر اتفاق خواهد افتاد و مقدار بارندگی در فصل پاییز امسال نیز به احتمال زیاد کمتر از حد نرمال خواهد بود اما نکته مهم این است که با توجه به اینکه از فصل خشک و سال آبی کم بارشی - که بسیاری از نقاط کشور در تنش آبی بوده‌اند - وارد پاییز می‌شویم، تداوم کم بارشی می‌تواند شرایط تنش آبی و مشکل تامین آب شرب برای برخی شهرها و روستاها را بغرنج‌تر کند.

پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی حالا با هشدارها نسبت به وضعیت مخازن سدهای شهرهای مختلف از جمله تهران ملموس‌تر شده است. محمدرضا بختیاری - مدیر عامل آب و فاضلاب استان تهران - ضمن بیان اینکه سال آبی گذشته بدترین سال در ۵۰ سال اخیر بود و در تهران ۳۷ درصد کاهش بارندگی و ۳۰۰ میلیون مترمکعب کمبود در مخازن داشتیم، گفته بود: مخازن سدهای تهران وضعیت خوبی ندارند. اما چه باید کرد؟ این سوال برای ساکنان ایران زمین سوال امروز و فردا نیست. پرسشی نیست که مردم و مسئولان با بارش‌های خوب طی یک سال آبی به دست فراموشی بسپارند. نباید فراموش کنیم که ایرانیان حتی پیش از رشد میلیونی جمعیت و توسعه سدهای نیز درگیر مساله آب بوده‌اند و صدها سال است که به دنبال روش‌های استحصال و ذخیره آب بوده‌اند و ابداع قنات توسط ایرانیان از همین مساله آب نشأت گرفته است.

درشرایطی که کشور اکنون با خشکسالی شدید دست و پنجه نرم می‌کند، طی روزهای اخیر بارها شبکه‌های تلویزیونی با پخش زیرنویس از ساکنان استان تهران خواسته‌اند که در مصرف آب صرفه‌جویی کنند. همین امر ضرورت مدیریت مصرف آب را از سوی تهرانی‌ها دو چندان می‌کند.

بختیاری به اتفاق بی‌سابقه‌ای که سال گذشته در این زمینه افتاده بود، اشاره می‌کند و می‌گوید: سال گذشته به‌رغم کاهش نزولات و افزایش دما برای اولین بار در تاریخ آب شهر تهران به دلیل فرهنگ‌سازی شاهد کاهش ۳۰ درصدی مصرف آب شرب شهروندان تهرانی بودیم که بی‌سابقه است چراکه هر ساله این رقم افزایش می‌یافت.

اما در شهری مانند تهران موضوع دیگری نیز به اندازه صرفه‌جویی شهروندان در مصرف آب اهمیت دارد و آن هدررفت آب از طریق شبکه‌های انتقال فرسوده و قدیمی است. به گفته مدیر عامل آب و فاضلاب استان تهران در پایتخت حدود ۹۰۰۰ کیلومتر خط لوله و آبرسانی داریم که ۴۰ درصد آن‌ها عمر بالای ۵۰ سال دارند و فرسوده محسوب می‌شوند و بسیاری از هدر رفت آب مربوط به همین بخش است و در

صورت وقوع زلزله این بخش از شبکه آبرسانی از دست خواهد رفت.

حسین رفیع - فعال حوزه آب - نیز ضمن تاکید بر ضرورت توجه مردم به نحوه مصرف آب به شبکه فرسوده انتقال آب درون شهری و هدررفت آب از طریق آن اشاره کرد و گفت: راهکارهای مقابله با خشکسالی از جمله صرفه‌جویی در مصرف آب در استان‌های مختلف، متفاوت است چراکه در استانی مانند تهران میزان مصرف آب شهری در آن بالا است اما در برخی استان‌های دیگر بخش عمده آب در بخش کشاورزی یا صنعت مصرف می‌شود و لازم است در این بخش‌ها آب صرفه‌جویی شود بنابراین نمی‌توان برای تمام مناطق کشور یک نسخه واحد برای مقابله با خشکسالی پیچید.

به گفته وی، هدر رفت آب در سیستم انتقال آب درون شهری به گونه‌ای است که به اندازه چندین سد بزرگ در شبکه‌های انتقال آب زیر زمین شهر تهران از دست می‌دهیم اما وزارت نیرو می‌تواند با مدیریت و برنامه‌ریزی درست هدر رفت آب را کنترل کند یا کاهش دهد تا حجم زیادی از آب صرفه‌جویی شود. این کارشناس آب همچنین معتقد است که بخش عمده آبی که ادعا می‌شود در بخش کشاورزی مورد مصرف قرار می‌گیرد نیز به علت اشکالات متعدد در سیستم‌های انتقال آب پیش از اینکه به کشاورزان برسد در مکانی دیگر هدر می‌رود.

به گزارش ایسنا، مدیریت مصرف آب که امری ضروری برای حیات انسان، اکوسیستم‌ها و تنوع زیستی است نیازمند تعامل، همکاری و احساس مسئولیت مردم و مسئولان است. حفظ ذخایر آب اگر با کمک و همکاری آحاد جامعه صورت نگیرد به مشکلی غیرقابل جبران و بازگشت ناپذیر تبدیل خواهد شد که خود چالش‌ها و بحران‌های دیگری از جمله گردوغبار، فرونشست زمین و ... را در پی دارد که اکنون نیز بسیاری از مناطق کشور را درگیر کرده است.

سرپرست معاونت حفاظت و بهره برداری شرکت آب منطقه‌ای استان اصفهان: ۸۶ درصد

از سد زاینده رود خالی است - خبرگزاری خبر فوری مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۳

سرپرست معاونت حفاظت و بهره برداری شرکت آب منطقه‌ای استان اصفهان گفت: میزان ذخیره سد زاینده رود بعنوان منبع اصلی تامین آب استان اصفهان با کاهش چشمگیری روبروست و حدود ۸۶ درصد آن خالیست.

محمود چیتیان مقدار ذخیره فعلی سد زاینده‌رود را ۱۹۶ میلیون مترمکعب اعلام کرد و افزود: این رقم نشان می‌دهد که بخش قابل توجه از حجم این مخزن خالی است و با توجه به نیاز استان به آب، راهی جز کاهش خروجی سد نخواهیم داشت.

وی ادامه داد: مقدار ورودی و خروجی از سد به ترتیب پنج و ۱۹ مترمکعب بر ثانیه است و مقدار ذخیره کنونی نسبت به میانگین بلندمدت دستکم ۵۰ درصد کاهش دارد.

سرپرست معاونت حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای اصفهان با اشاره به اینکه مقدار بارش‌های ابتدای سال آبی جاری (مهر ۱۴۰۰) تاکنون در سرشاخه‌های زاینده‌رود صفر میلی‌متر بوده است اظهار داشت: بر اساس پیش‌بینی‌های هواشناسی بارندگی پاییز امسال نسبت به گذشته بسیار کمتر خواهد بود.

چیتیان بایان اینکه وضعیت ذخیره آب در استان مناسب نیست تصریح کرد: گذر از این شرایط نامطلوب با مشارکت مردم و تمامی مصرف‌کنندگان میسر می‌شود.

وی گفت: هم استانی‌ها مصرف بهینه در پاییز امسال را جدی بگیرند، این به معنای مصرف نکردن نیست بلکه جلوگیری از اقدامات غیرضروری مانند شستشوی حیاط و خودرو، کاهش زمان استحمام و یا هر فعالیت دیگر برای برون‌رفت از این شرایط ضروری است.

استان اصفهان یکی از بدترین دوران خود را از حیث کمبود منابع آبی پشت سر می‌گذارد، زاینده‌رود

ماه‌هاست که خشک‌شده و همین امر معضلات جدی همچون خشکی تالاب بین‌المللی گاوخونی، تخریب آثار تاریخی، انتشار ریزگرد، فرونشست زمین، توقف کشت و کار کشاورزی، مرگ درختان و کمبود آب آشامیدنی را به وجود آورده است.

سد زاینده‌رود به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین سدهای مرکز کشور و تامین‌کننده آب شرب، محیط‌زیست، کشاورزی و صنعت در منطقه مرکزی ایران، در سال ۱۳۴۹ با ظرفیت ۱,۴ میلیارد مترمکعب بهره‌برداری شد، این سد قوسی شکل در ۱۱۰ کیلومتری غرب اصفهان در شهرستان چادگان قرار دارد.

منبع: ایرنا

معاون برنامه‌ریزی شرکت آب منطقه ای اصفهان مطرح کرد؛ نبود تعادل بین منابع و مصارف چالش اصلی حوضه زاینده رود - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۴

اصفهان- معاون برنامه‌ریزی شرکت آب منطقه ای اصفهان گفت: نبود تعادل بین منابع و مصارف چالش اصلی آب در کشور و حوضه زاینده رود است که ناشی از عوامل طبیعی و مردم زاد بوده و پیامدهای مختلفی دارد.

به گزارش خبرنگار مهر، بابک ابراهیمی عصر امروز در نخستین جلسه از سلسله نشست‌های تخصصی حل مساله که با موضوع «پدیده خشکسالی و فرونشست زمین در حوضه آبریز زاینده‌رود» با اشاره به اینکه ایران جزو کشورهایی است که بیشترین میزان بهره‌برداری را از منابع آب زیرزمینی دارد، اظهار داشت: به لحاظ حجمی و تخلیه سرانه‌ای که از منابع آب زیرزمینی برداشت می‌شود، ایران در منطقه رکورد دار است و نتیجه برداشت بی‌محابا این است که منابع آب زیرزمینی در همه دشت‌ها تقریباً بحرانی است یا در همه این‌ها در مقادیر مختلفی کسری حجم مخزن مشاهده می‌شود.

وی با بیان اینکه از ۶۰۹ محدوده مطالعاتی (دشت) ۳۵۷ دشت به طور کامل ممنوعه یا ممنوعه بحرانی است، افزود: براساس آمار وزارت نیرو، کشورمان سالیانه ۶ میلیارد مترمکعب کسری مخازن آب زیرزمینی دارد که این میزان آب اضافه برداشت می‌شود.

معاون برنامه ریزی و عضو هیأت مدیره شرکت آب منطقه‌ای اصفهان با اشاره به اینکه از ۳۵ دشت این استان هشت دشت آزاد است، ادامه داد: دشتهایی مانند چوپانان و بیاضه آبی ندارند و ۱۷ دشت ممنوعه و ۱۰ دشت دیگر نیز ممنوعه بحرانی است.

ابراهیمی، نبود تعادل بین منابع و مصارف را چالش بزرگ در حوزه آب کشور دانست و ابراز داشت: این معضل ناشی از مجموع عوامل طبیعی مردم زاد است که پیامدهای مختلفی دارد.

وی با اشاره به اینکه در حوضه زاینده رود میزان بارندگی کاهش و الگوی بارش تغییر یافته است، خاطرنشان کرد: افزایش دمای متوسط در فصول سرد و بالا رفتن میزان تبخیر از دیگر عوامل طبیعی در حوضه است درحالی که از سوی دیگر افزایش جمعیت و کاهش سرانه آب تجدید پذیر را شاهد هستیم.

وضعیت سد زاینده رود بحرانی است

معاون برنامه‌ریزی و عضو هیأت مدیره شرکت آب منطقه‌ای اصفهان، فعالیت‌های مهندسی که حساب شده یا حساب نشده تاکنون انجام شده، توسعه کشاورزی، موضوع خودکفایی و نبود توجه به آب مجازی و آمایش سرزمینی، ساختار نامناسب حکمرانی و مشکلات قانونی را از دیگر عوامل نبود تعادل بین منابع و مصارف برشمرد و تصریح کرد: اینکه تالاب بین‌المللی گاوخونی و بخش عظیمی از رودخانه زاینده رود در مسیر خشک شده است و کاهش شدید ذخیره مخازن آب سطحی در سد زاینده رود را شاهد هستیم، از تبعات نبود تعادل بین منابع و مصارف است.

ابراهیمی وضعیت سد زاینده رود را بسیار بحرانی توصیف کرد و گفت: هم اکنون آب بسیار اندکی در سد وجود دارد؛ دستکم در ۱۵ سال اخیر به یاد نمی‌آورم که سد زاینده رود پر شده باشد در صورتی که

این سد طراحی شده بود که بتواند تمام منابع آب حوضه را کنترل کند.

وی، کاهش آبدهی چاه‌ها، کیفیت منابع آب زیرزمینی، تنش‌های درون استانی و بالادست حوضه، بروز مشکلات زیست محیطی و آثار بر سلامت و بهداشت عمومی را از دیگر پیامدهای نبود تعادل بین منابع و مصارف دانست و اضافه کرد: اگر پیش‌تر در حوزه محیط زیست و کشاورزی برای تأمین آب مشکل داشتیم اکنون در حوزه شرب است و حالا در کنار همه این تبعات، فرونشست زمین و پیامدهای آن است که در عمده دشت‌های حوضه زاینده رود گزارش شده است.

معاون برنامه‌ریزی و عضو هیأت مدیره شرکت آب منطقه‌ای اصفهان با اشاره به اینکه درباره شکاف‌های مهیار شمالی و جنوبی از دهه ۶۰ تاکنون هشدار داده شده است، گفت: از فرونشست در یک دهه اخیر با عنوان زلزله خاموش یاد می‌شود و هشدارها داده شده که اگر درمورد روند فعلی برداشت آب از منابع زیرزمینی چاره اندیشی نشود باید منتظر تبعات آن باشیم.

ابراهیمی با اشاره به اینکه در حوضه زاینده رود از دشت نجف آباد، فلاورجان، دشت اصفهان-برخوار و دشت کوهپایه و سگری تراکم چاه‌های آب وجود دارد، خاطرنشان کرد: تراکم چاه‌های حفر شده در دشت نجف آباد بسیار زیاد است درحالی‌که ضخامت آبرفت در این دشت تا ۱۵۰ متر، در دشت اصفهان-برخوار تا ۲۹۰ متر و کوهپایه-سگری حتی تا ۳۵۰ متر است، از سوی دیگر توده متخلخل خوبی وجود دارد که با توجه به چاه زیادی که حفر شده و سطح آبخوان در این مناطق فرونشست اتفاق می‌افتد.

وی با بیان اینکه سطح آب زیرزمینی در آبخوان نجف آباد بین ۷۰ تا ۸۰ متر و در برخی نقاط آن تا ۱۰۰ متر کاهش یافته است، افزود: تراکم چاه‌های حفر شده در دشت دامنه-داران نیز زیاد است و افت سطح آب زیرزمینی در برخی نقاط این دشت دامنه تا ۷۰ متر است که از دهه ۶۰ و ۷۰ درصد می‌شده است.

کاهش سطح آبخوان‌ها برغم مسدود کردن چاه‌ها ادامه دارد

معاون برنامه‌ریزی و عضو هیأت مدیره شرکت آب منطقه‌ای اصفهان با بیان اینکه سطح آبخوان دشت‌های

کوهپایه-سگری، میمه، علویجه و دامنه-داران، گلپایگان و کاشان روند نزولی داشته است، افزود: برغم مسدود کردن چاه‌ها و انجام روش‌های پلیسی اما روندها همچنان رو به پایین است.

ابراهیمی با اشاره به اینکه تاکنون به طور تجمعی و انباشته ۱۱ میلیارد مترمکعب از منابع آب تجدیدناپذیر استان اصفهان برداشت شده است، اضافه کرد: سالانه به طور میانگین ۳۶۰ میلیون مترمکعب نیز از منابع آب زیرزمینی اصفهان برداشت می‌شود.

وی خاطرنشان کرد: دشت‌های نجف آباد، اصفهان-برخوار و کوهپایه-سگری بارندگی چندانی ندارند و حیات و ممات آنها وابسته به آب رودخانه است و منابع آب زیرزمینی در تعامل با رودخانه در طول سالیان تغذیه شدند و وقتی آبدهی رودخانه کاهش یابد تأثیر دوچندان بر تغذیه آبخوان‌ها می‌گذارد.

معاون برنامه‌ریزی و عضو هیأت مدیره شرکت آب منطقه‌ای اصفهان با اشاره به اینکه سطح زیرکشت در بالادست حوضه در استان‌های اصفهان و چهارمحال و بختیاری بین سال‌های ۱۳۵۹ تا ۱۳۹۴ افزایش داشته است، گفت: طبق داده‌های وزارت نیرو که دوسال پیش منتشر شد اراضی کشاورزی بالادست و پایین دست سد زاینده رود قبل از ورود رودخانه به اصفهان نزدیک به ۱۱۳ هزار هکتار رسیده است و از این رو کشاورز پایین دست سراغ آب زیرزمینی و حفر چاه رفتند درحالی که آنها نیز باید از رودخانه زاینده رود تغذیه شود که آبخوان آب کافی دریافت نمی‌کند و در نتیجه روند قهقرایی و افت آب زیرزمینی را در این مناطق داریم.

ابراهیمی با تأکید بر اینکه فرونشست موضوع جدیدی نیست و سال‌ها درمورد آن صحبت شده است، ابراز داشت: فرودگاه، دشت نجف آباد، دشت مهیار، گلپایگان و شاهین شهر درگیر فرونشست هستند و این پدیده در دشت کاشان ابعاد وسیعی دارد، اراضی کشاورزی در دشت دامنه-داران با تراکم زیاد چاه آبیاری می‌شود درحالی که سال‌ها پیش این دشت مردابی بود و اکنون با پدیده لوله زایی بر اثر برداشت بی رویه آب زیرزمینی و فرونشست شاهد هستیم.

معاون برنامه‌ریزی و عضو هیأت مدیره شرکت آب منطقه‌ای اصفهان با بیان اینکه در مناطقی که بیشترین میزان افت سطح آب زیرزمینی وجود دارد بیشترین میزان فرونشست اتفاق می‌افتد، ادامه داد: طبق مطالعات انجام شده میزان فرونشست در دشت نکوآباد زیر حوضه آبریز زاینده‌رود ۶۷ میلیمتر در سال بوده است.

ابراهیمی با اشاره به اینکه درباره فرونشست در ۴۰ سال گذشته مدام تذکر داده شده است، خاطرنشان کرد: سال ۱۳۹۸ سازمان نقشه برداری اطلس فرونشست اصفهان فرونشست را مناصر کرد که وضعیت نجف آباد، خمینی شهر دشت اصفهان و آبشار را نشان می‌داد که میزان فرونشست شهر اصفهان بین ۱۲ تا ۱۳ سانتیمتر و ۸۰ تا ۹۰ میلی‌متر افت بود، میزان فرونشست در میدان نقش جهان کمتر از ۱۰ میلیمتر در سال است درحالی که در روستای راران تا ۱۳ سانتیمتر رسیده و میدان شهدا تا ۲۰ میلیمتر در سال، رهنان تا ۸۰-۹۰ میلیمتر در سال و حوالی روستای شروان تا بالای ۱۰ سانتیمتر و نجف آباد در روستای جلال آباد و زازران تا ۱۰۰ میلیمتر در سال بوده است.

هر شکافی فرونشست نیست

وی با بیان اینکه هر شکافی ناشی از فرونشست نیست، اظهار داشت: برخی از این شکاف‌ها در سطح زمین یا سازه ناشی از زیرسازی نامناسب ساختمان و جاده است و نباید به فرونشست ربط داد؛ به تازگی در فضای مجازی تصویری منتشر شد که در سپاهان شهر دچار فرونشست شده در خالی که این شکاف عمیق ابراهه‌ای بود که پایین دست آن ماندابی از لوله پساب پادگان ایجاد شده بود و فرسایش خندقی بوجود آمده بود و ارتباطی به فرونشست نداشت. از سوی دیگر در سپاهان شهر چاه زیادی وجود ندارد.

معاون برنامه‌ریزی و عضو هیأت مدیره شرکت آب منطقه‌ای اصفهان با بیان اینکه باید از اضافه برداشت‌ها جلوگیری شود، گفت: آب منطقه‌ای و وزارت نیرو طرح احیا و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی را از

سال ۱۳۸۴ دنبال می‌کند که براساس آن باید چاه‌های غیرمجاز منطقه پر و مسلوب‌المنفعه شده، نرخ حفر چاه کاهش یافته و از اضافه برداشت‌ها جلوگیری شود.

وی با اشاره به کمبود اعتبارات برای اجرتی این طرح، خاطرنشان کرد: هم اکنون ۶۰ گروه گشت و بازرسی فعال در استان وجود دارد و از سال ۱۳۹۲ تاکنون ۳۵۴۳ دستگاه حفاری جمع‌آوری شده ضمن اینکه بستن چاه‌های غیرمجاز پروسه قضائی دارد که باید طی شود.

ابراهیمی با تاکید بر اینکه چالش اصلی نبود تعادل بین منابع و مصارف است، گفت: باید تعادل شکل بگیرد، مصارف را کاهش داده یا منابع را افزایش دهیم ضمن اینکه در زمینه سازگاری با کم آبی سال گذشته سندی تدوین شد که سهم همه بخش‌ها از جمله صنایع و کشاورزی را مشخص می‌کرد و به عنوان سند بالادستی تصویب شده که امیدواریم فارغ از مشکلات و مخالفت‌های اجتماعی شدیدی که در خصوص انتقال آب در فضای مجازی وجود دارد، یاد بگیریم با آنچه داریم بسازیم.

جریان زاینده رود راهکار اصلی کنترل فرونشست در اصفهان است

در ادامه محمد کوشافر عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی و فعال محیط‌زیست اظهار داشت: براساس مطالعاتی که انجام شده فرونشست اصفهان دیگر یک فرضیه و استنباط نیست بلکه اثبات شده است.

وی با بیان اینکه فرونشست زمین پدیده‌ای غیرقابل بازگشت و در حوضه شهری و برون شهری، بناهای تاریخی، کشاورزی، صنعت و تأسیسات خسارت آور است، افزود: آنچه که فرونشست در اصفهان را حائز اهمیت می‌سازد شدت، وسعت و جمعیت درگیر با خطر و سرمایه‌ها است و امروز تک تک مردم اصفهان نگران فرونشست‌ها هستند.

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی خاطرنشان کرد: اگر خاک نشست کرد دیگر قابل جبران نیست و

اگر آبخوان مسدود شد دیگر تغذیه نمی‌شود خطر وجود دارد و فرصت کم است؛ پل خواجه، سی و سه پل و میدان نقش جهان همه درگیر اند و خشکی زاینده رود شدت فرونشست را بیشتر کرده است. کوشاگر با اشاره به اینکه آبخوان اصفهان- برخوار از جریان زاینده رود تغذیه می‌کند، ابراز داشت: جریانات سطحی و زیرسطحی ارتباط مشخص و واضحی با فرونشست زمین دارند؛ زاینده رود باید احیا و پایدار شود همانطور که خدا آن را آفریده و باید به قوانین حاکم بر طبیعت احترام گذاشت و زاینده رود را به شکل اول بازگردانیم.

این فعال محیط‌زیست با بیان اینکه راهکار اصلی کنترل فرونشست اصفهان جریان زاینده رود است، تصریح کرد: دلیل اصلی خشکی زاینده رود انسان است هرچند انواع خشکسالی نیز می‌تواند بر این پدیده اثرگذار باشد اما این ما هستیم که برنامه‌های توسعه را باید با ویژگی‌های موجود تطبیق داده و با محیط سازگار کنیم.

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی با بیان اینکه باید از روش‌های توسعه خودداری کرده و هر دو استان برای حل مشکل اشتباهات خود را بپذیرند و از بحث‌های حاشیه‌ای پرهیز شود، خاطرنشان کرد: جاری شدن زاینده رود و کنترل شدن برداشت‌ها راه حل بازگشت به شرایط اولیه رودخانه است.

استفاده از پساب فاضلاب شهری برای تغذیه آبخوان

همچنین عباس سلیمانی کارشناس ارشد طرح‌های انتقال آب در این نشست با تأکید بر لزوم اصلاح الگوی کشت در کشور و حوضه زاینده رود، اظهار داشت: استفاده از پساب فاضلاب شهری با توجه به تعداد تصفیه‌خانه‌ای که در شهر اصفهان وجود دارد، می‌تواند یکی از راهکارها برای تغذیه آبخوان‌ها باشد و سیاستگذاری‌ها به گونه‌ای بود که پساب آب شرب در حوضه زاینده رود به آبخوان باز می‌گشت اما متأسفانه پساب فاضلاب منبع درآمدی برای آب منطقه‌ای‌های کشور شده است.

وی ادامه داد: سالانه ۳۶۰ میلیون مترمکعب از منابع آب زیرزمینی استان برداشت می‌شود درحالی که ۴۰۰

میلیون مترمکعب در ۱۴ شهرستان اصفهان نیاز شرب است وقتی این به فاضلاب و پساب تبدیل می‌شود اگر ۳۰۰ میلیون آب را به ابخوان بازگردانیم تا حدی به حل مشکل فرونشست کمک کرده و از کور شدن آبخوان جلوگیری می‌کند.

اصلاح الگوی کشت و احیای قنات‌ها ضروری است

سلیمانی با بیان اینکه شهر اصفهان خالی از سکنه شود بی راه نیست، تاکید کرد: الگوی کشت باید رعایت شود و به پلیس آب نیاز است، در زمینه انتقال آب نیز، مشکل استان اصفهان با ۸۰۰ تا یک میلیارد متر مکعب آب مشکل حل می‌شود، انتقال آب بین حوضه‌ای می‌تواند کمک کند، حوضه کارون بزرگ شاید پنج تا ۶ میلیارد مترمکعب آب دارد که ۷۰۰ میلیون مترمکعب عددی نیست اما باید از توسعه کشاورزی و طرح ۱۵۰ هزار هکتار خوزستان باید جلوگیری شود، طرحی که تاکنون نیمی از آن انجام شده و آب باید ملی دیده شود.

کارشناس ارشد طرح‌های انتقال آب با اشاره به اجرای طرح‌های انتقال آب در کشورهایی مثل استرالیا، افزود: در این کشورها الگوی کشت نیز رعایت می‌شود؛ از سوی دیگر اگر آبیاری تحت فشار قطره‌ای اگر در کشور انجام نمی‌شد بهتر بود زیرا آبیاری غرقابی باعث می‌شد که بخشی از آب در لایه‌های زمین فرو رود و اگر چه آبیاری قطره‌ای راندمان را بالا می‌برد اما موجب افزایش سطح کشت می‌شود.

سلیمانی با اشاره به اینکه با آبیاری قطره‌ای مشکلی را حل نکردیم، اضافه کرد: ۹۰ درصد آب در حوزه کشاورزی مصرف می‌شود که باید به سمت الگوی کشت و احیای قنات برای آب کشاورزی توجه شود زیرا در زمانی که پمپ نبود هر وقت ترسالی بوده و از قنات آب زیادی خارج می‌شده و هر چندسالی که آب کم بوده قنات آبدهی کم می‌شده و کشاورزان میزان کشت را رعایت می‌کردند اما از زمانی که پمپ وارد کشاورزی و برداشت شد این مشکلات شدید شدند.

کاهش ۲۸ درصدی حجم مخازن سدهای کشور - خبرگزاری ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۵

براساس آمار بهره‌برداری از سدهای مخزنی کشور تا پایان ۲۳ مهرماه حجم آب موجود در مخازن سدها ۲۸ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش یافته است. به گزارش ایسنا، ظرفیت کل مخازن سدهای کشور ۵۰,۵ میلیارد مترمکعب بوده و درصد پرشدگی سدها نیز در حال حاضر ۳۷ درصد ثبت شده، همچنین ورودی سدها در هفته جاری ۰,۲۵ میلیارد مترمکعب و در مدت مشابه سال آبی گذشته ۰,۴۱ میلیارد مترمکعب بوده است.

آمار بهره‌برداری از سدهای مخزنی کشور تا پایان ۲۳ مهرماه سال آبی ۱۴۰۰-۹۹ (میلیارد متر مکعب)

حجم آب موجود مخازن			کل خروجی			کل ورودی			
			ابتدای سال آبی تاکنون			ابتدای سال آبی تاکنون			
درصد تغییرات	سال گذشته	سال جاری	درصد تغییرات	سال گذشته	سال جاری	درصد تغییرات	سال گذشته	سال جاری	
-۲۸	۲۵.۵۸	۱۸.۳۸	-۳۹	۲.۷۸	۱.۶۹	-۲۸	۱.۱۹	۰.۸۶	مخازن کل کشور
ظرفیت کل مخازن سدها ۵۰.۵ میلیارد متر مکعب است و درصد پر شدگی سدها در حال حاضر ۳۷ درصد می باشد ورودی سدها در هفته جاری ۰.۲۵ میلیارد مترمکعب و در مدت مشابه سال آبی گذشته ۰.۴۱ میلیارد متر مکعب بوده است. خروجی سدها در هفته جاری ۰.۴۹ میلیارد مترمکعب و در مدت مشابه سال آبی گذشته ۰.۹۴ میلیارد متر مکعب بوده است.									

خروجی سدها در هفته جاری ۰,۴۹ میلیارد مترمکعب و در مدت مشابه سال آبی گذشته ۰,۹۴ میلیارد مترمکعب بوده و این در حالی است که از ابتدای سال آبی تا پایان روز ۲۳ مهرماه کل ورودی مخازن سدهای کشور ۰,۸۶ میلیارد مترمکعب ثبت شده که این عدد در سال قبل ۱,۱۹ میلیارد مترمکعب بوده و گویای کاهش ۲۸ درصدی است.

در زمان مذکور کل خروجی مخازن کل کشور در سال جاری ۱,۶۹ میلیارد مترمکعب بوده که این عدد در سال گذشته ۲,۷۸ میلیارد مترمکعب ثبت شده که بیانگر ۳۹ درصد کاهش کل خروجی مخازن سدهای کشور است.

حجم آب موجود مخازن در سال جاری ۱۸,۳۸ میلیارد مترمکعب ثبت شده که در سال قبل ۲۵,۵۸ میلیارد مترمکعب بوده و بیانگر کاهش ۲۸ درصدی است.

حذف تدریجی بیرگان از نقشه کشور/ مشکلات مردم منطقه تمامی ندارد - خبرگزاری

ایسنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۵

ایسنا/ چهارمحال و بختیاری منطقه بیرگان در فاصله ۲۰ کیلومتری چلگرد، مرکز شهرستان کوهرنگ در چهارمحال و بختیاری قرار دارد و دارای ۲۶ روستا است، تونل بیرگان به‌عنوان سومین طرح انتقال آب از سرشاخه‌های کارون به سمت استان مجاور برای تامین آب در راستای توسعه صنعت و کشاورزی این استان در حال احداث بوده که مردم این منطقه را با مشکلات بسیاری مواجه کرده است.

به گزارش ایسنا، از زمان آغاز اجرای پروژه سد بیرگان، مسئولان برای حل مشکل آب مردم منطقه، اقدام به پمپاژ آب از چشمه‌های منطقه کردند که نتیجه این اقدام، خشکیدگی منابع آب چشمه‌ها و کاهش دبی آب رودخانه‌ها بوده است، همچنین شرکت آب منطقه‌ای استان مجاور به‌علت همجواری اراضی روستاهای منطقه با سد و تونل بیرگان، اجازه هیچ‌گونه اقدامی را در این منطقه به مردم نمی‌دهد و در حقیقت مشکلات همانند استخوان در گلو مانده مردم مظلوم این منطقه را آزار می‌دهد، به‌علاوه شرکت آب منطقه‌ای اصفهان هنوز بهای اراضی تصرف شده کشاورزان روستاهای این منطقه را پرداخت نکرده و مردم در برابر مطالبات خود با انواع وعده و وعید روبرو می‌شوند.

از سال ۱۳۷۰ تاکنون اراضی کشاورزی و ملکی مردم منطقه بیرگان در شهرستان کوهرنگ در محدوده سد بیرگان قرار گرفته، این طرح ملی بوده و سازمان آب منطقه‌ای استان مجاور، مسئولیت تعیین تکلیف اراضی مردم این منطقه را بر عهده داشته است، بنابراین آب منطقه‌ای باید این اراضی را تعیین تکلیف و تملک کند، اما اینک پس از گذشت سه دهه، نه تنها این مشکل مرتفع نشده، بلکه مشکلات دیگر که دقیقاً ناشی از سپردن مسئولیت‌ها به آب منطقه‌ای استان مجاور بوده، مشکلات شدیدی را برای مردم به‌جود آورده و روز به‌روز نیز تشدید می‌شود.

خبرنگار ایسنا، برای بررسی بیشتر مشکلات مردم منطقه بیرگان، بازدیدی از این منطقه داشت تا بتواند بیشتر در جریان مسائل مردم منطقه بیرگان قرار بگیرد، درد و دل و صحبت‌های مردم منطقه بیرگان تمامی ندارد، مردم این منطقه همانند بسیاری دیگر از مردمان سرزمینمان حق زندگی کردن دارند، برای بسیاری از آنان این امکان فراهم نیست که از منطقه خارج شوند و تقاضای این مردم رسیدگی و توجه دولت است، برای خواندن مطلب در ادامه همراه باشید.

خشک شدن بیش از ۴۰ چشمه در منطقه بیرگان در پی اجرای پروژه سدسازی آقای امانی یکی از اهالی منطقه بیرگان در خصوص مشکلات این منطقه به خبرنگار ایسنا، گفت: در گذشته، کار کشاورزی در این منطقه رونق داشت، اما زمانیکه آب این منطقه تحت نظر سازمان آب منطقه‌ای استان مجاور قرار گرفت، شرایط زندگی در منطقه دشوار شد و هم‌اکنون تامین آب آشامیدنی و آب کشاورزی با مشکلات زیادی مواجه شده است، حدود ۴۰ چشمه در این منطقه وجود داشت که به دلیل این تملک تقریباً همه خشک شده‌اند، از دیگر نتایج آن متوقف شدن کشت و کار و از بین رفتن باغات بوده است، چشمه‌هایی مانند مروارید، موردل، حاج‌علی و ... به‌طور کامل خشک شده و در حال حاضر این چشمه‌ها لانه پرنده‌های وحشی شده‌اند.

وی ادامه داد: هرچه فرمانداران و بخشداران جلسه تشکیل می‌دهند، سودی ندارد، به‌طوری‌که دو مرتبه در این ماه و ماه قبل برای کم‌آبی جلسه برگزار شده است، محرومیت‌های منطقه و مشکلات موجود، موجب مهاجرت بسیاری از خانواده‌ها به شهرها و استان‌های دیگر شده است، پاسکاری برای حل مشکلات منطقه میان آب منطقه‌ای و جهاد کشاورزی همواره وجود دارد.

این ساکن منطقه بیرگان تصریح کرد: از زمانیکه عملیات اجرایی تونل سوم کوه‌رنگ در این منطقه آغاز شد، تقریباً می‌توان گفت تمامی منابع آبی نشست کرده و خشک شدند، پس از آن آب منطقه‌ای استان مجاور که مسئول این منطقه بود، متعهد شد با فراهم آوردن امکاناتی مانند احداث جاده، مدرسه، گاز و

امکانات شهری به مردم این منطقه کمک کند، اما متأسفانه کاری جز چرخاندن مردم در میان ادارات ندارد، آخرین تعهد آب منطقه‌ای استان مجاور این بوده است که تا اواخر سال ۹۹، خسارت‌های وارده به مردم جبران شود، اما به هیچ کدام عمل نشده است.

امانی با اشاره به دیگر مشکلات مردم منطقه بیرگان، توضیح داد: مردم منطقه از نعمت گاز بی بهره هستند و خرید یک کپسول گاز هزینه زیادی را به مردم تحمیل می‌کند، سلامتی مردم بستگی به آب سالم دارد و تحت تاثیر این بی‌تدبیری‌ها، آب منطقه نیز آلوده شده، حتی بررسی‌هایی نیز صورت گرفته و بیماری‌زایی آن نیز ثابت شده است، مجموع این مشکلات و کاستی‌ها بیکاری جوانان، بیکاری دامداران، بی‌آب شدن زمین‌های کشاورزی، خشکیدگی درختان را در پی داشته داشت.

این ساکن منطقه بیرگان با بیان اینکه مردم درخواستی جز رسیدن به حق و حقوق قانونی خود ندارند، تاکید کرد: حق و حقوق آبی مردم این منطقه باید پرداخت شود، حتی در زمانی مردم به شدت معترض بودند اما دولتمردان به خواسته‌های آن‌ها بی‌توجه هستند، چرا باید فرزندان این خطه بی‌سواد باشند و اگر هم برای درس خواندن به شهر مهاجرت می‌کنند با هزاران مشکل روبرو شوند؟ آیا مردم بیرگان حق زندگی ندارند، اگر قصدشان خارج کردن مردم از منطقه است به صورت شفاف آن را به ساکنان بگویند.

وی با بیان اینکه مسئولان استانی باید از جنس مردم باشند، توضیح داد: این مورد باعث می‌شود تا ریشه مشکلات را بسیار بهتر بدانند، ۲۶ روستا در منطقه بیرگان وجود دارد، جمعیت ثابت منطقه حدوداً ۴۰۰۰ نفر است و جمعیت غیر ثابت ۱۴ هزار نفر بوده که به بیرون از استان برای کار مراجعه می‌کنند و شما متوجه خواهید شد که چه میزان نیرو از منطقه سالیانه خارج می‌شود.

مردم بیرگان از حق و حقوق خود بی‌اطلاع هستند / بی‌توجهی مسئولان به مردم این منطقه
مهراب فرجی یکی از اعضای شورای منطقه بیرگان به خبرنگار ایسنا گفت: در ۲۶ روستای منطقه بیرگان، تنها چهار روستا دهیاری دارند و در بقیه روستاها نمی‌توان یک متر لوله‌کشی آب شرب را حتی مشاهده کرد، به وضوح می‌توان دریافت که قدرت سازمان آب منطقه‌ای بر ادارات شهرستان برتری دارد، در این بین نیز چون مردم از حق و حقوق خود در بسیاری از موارد خبر ندارند، حق آنان بسیار تضییع می‌شود.
وی افزود: حتی برف‌روبی منطقه بیرگان نیز بر عهده استان نیست و باید استان مجاور در این مسئله دخالت کند، تا کی می‌توان منتظر ماند؟ وقتی جاده درستی در منطقه وجود ندارد، عملاً راه ارتباطی روستاها در زمستان مسدود می‌شود و اگر ماشینی در منطقه در پشت برف بماند باید منتظر باشد تا جرثقیل آن را خارج کند، برخی اوقات برق چند ساعت قطع می‌شود، مدرسه‌ای وجود ندارد و اگر هم باشد برخی از معلمان حاضر نیستند خود را به سختی بیندازند.

این عضو شورای منطقه بیرگان یادآور شد: بسیاری از ادارات شهرستان کوه‌رنگ نسبت به وظایف خود کوتاهی می‌کنند، برخی از مردم نیز از حق و حقوق خود اطلاعی ندارند و همین مسئله سبب سوءاستفاده‌های زیادی شده است، سازمان آب منطقه‌ای ارگانی نیمه‌دولتی بوده و وظیفه عمده بر عهده دولت است تا به مشکلات مردم منطقه توجه کند، چون تاکنون مسئولان بی‌توجهی خود را نشان داده‌اند، بنابراین جلسه‌ای باید با حضور مسئول آب منطقه‌ای، مردم و مسئولان استانی برگزار شود.

نقش تالاب‌های گرمسیری در کاهش اثرات مخرب طوفان - خبرگزاری ایسنا مورخ

۱۴۰۰/۰۷/۲۵

بررسیها نشان می‌دهد: تالاب‌های گرمسیری تاثیرات مخرب طوفان را کاهش، زندگی هزاران نفر را نجات داده و سالانه به صرفه جویی ۶۰۰ میلیارد دلار منجر میشود.

به گزارش ایسنا، کارشناسان استرالیایی اظهار داشتند: تالابهای گرمسیری در برابر تاثیرات طوفان مصونیت ایجاد کرده که میتواند سالانه جان هزاران نفر را نجات داده و بیش از ۶۰۰ میلیارد دلار در سال صرفه‌جویی کند.

محققان تاکید کردند: حفظ تالابهای گرمسیری از اهمیت حیاتی برخوردار است زیرا در سراسر جهان مساحت تحت پوشش تالاب‌ها رو به کاهش است و در صورتیکه روند تخریب تالاب‌ها ادامه داشته باشد، افراد بیشتری در معرض خطر قرار میگیرند.

در این بررسی محققان به مطالعه بیش از ۱۰۰۰ مورد طوفان مرگبار و مخرب از سال ۱۹۰۲ پرداختند. نتایج نشان داد که تالاب‌ها با کاهش سرعت و تلاطم طوفان‌های شدید و ایجاد موانع طبیعی در هنگام وقوع طوفان، مصونیت قابل توجهی ایجاد میکنند.

پیش از این مطالعات مشابهی در استرالیا، ایالات متحده و چین انجام شده اما این اولین بار است که دانشمندان نقش حفاظتی تالاب‌ها را در سطح جهانی بررسی کرده‌اند.

محققان دریافته‌اند: ۴۰ میلیون هکتار از پوشش تالابهای گرمسیری در مناطق مستعد طوفان در جهان میتواند سالانه جان حدود ۴۶۲۰ نفر را حفظ کرده و از وقوع خسارت ۶۰۳ میلیارد دلار جلوگیری کند.

به گزارش ایسنا به نقل از روزنامه گاردین، بررسی‌ها نشان میدهد: از سال ۱۹۰۰ حدود نیمی از تمامی تالابهای جهان از بین رفته‌اند.

برای ۶ ماه نخست امسال صورت گرفت؛ پایش ماهواره‌ای تغییرات مساحت آبی دریاچه‌های کشور - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۵

سازمان فضایی ایران با استفاده از فناوری سنجش از دور و تصاویر ماهواره‌ای روند تغییرات مساحت آبی ۴۰ دریاچه کشور را در ۶ ماهه نخست امسال پایش و رصد کرده است.

به گزارش خبرنگار مهر، تغییرات مساحت دریاچه‌های ۴۰ سد کشور با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای در شش ماهه نخست سال ۱۴۰۰ برآورد شده است.

اداره کل سنجش از دور سازمان فضایی ایران با استفاده از فناوری سنجش از دور و با استفاده از سری‌های زمانی تصاویر ماهواره‌ای به مطالعه تغییرات سطح آب دریاچه‌های ۴۰ سد بزرگ کشور در نیمه اول امسال پرداخته است.

پایش صورت گرفته از کاهش مساحت آبی این دریاچه‌ها بین ۱۰ تا ۷۰ درصد حکایت دارد.

این مطالعه نشان می‌دهد که سطوح آبی دریاچه‌های ارس، گلپایگان، کبودال، شهید رجایی، سبلان و سفیدرود در شش ماهه نخست سال بین ۵۰ تا ۷۰ درصد کاهش یافته است.

سدهای لار، شیروان، شهید قنبری، کارده، شهید کاظمی و مهاباد نیز بین ۴۰ تا ۵۰ درصد از مساحت دریاچه خود را از دست داده‌اند.

کاهش سطح آب در سایر دریاچه‌های سدها نیز بین ۱۰ تا ۴۰ درصد تخمین زده می‌شود.

جدول زیر میزان تغییرات مساحت آبی دریاچه‌های ۴۰ سد کشور را با تصاویر ماهواره‌ای نشان می‌دهد.

پایش ماهواره‌ای تغییرات مساحت آبی دریاچه‌های کشور

ردیف	نام سد	پیشینه سطح آب دریاچه سد (بهار ۱۴۰۰)	کمینه سطح آب دریاچه سد (شهریور ۱۴۰۰)	میزان کاهش سطح آب دریاچه سد در شش ماهه نخست ۱۴۰۰
		(کیلومتر مربع)	(کیلومتر مربع)	درصد
۱	امیرکبیر	۳.۲۹	۲.۶۶	-۰.۶۳
۲	نمرود	۱.۵۷	۱.۳۴	-۰.۲۳
۳	نسا	۴.۳۱	۳.۱۲	-۱.۱۹
۴	زاینده رود	۲۰.۹۴	۱۴.۴۱	-۶.۵۳
۵	علاصدرا	۱۵.۱۷	۱۳.۷۵	-۱.۴۲
۶	ماملو	۵.۲۹	۳.۷۱	-۱.۵۸
۷	لتیان	۲.۷۳	۱.۶۹	-۱.۰۴
۸	لار	۷.۹۹	۴.۱۷	-۳.۸۲
۹	ارس	۱۰.۹۳	۳۵.۶۱	۷۳.۶۹
۱۰	آزادی	۳.۴۹	۲.۸۷	-۰.۶۲
۱۱	دز	۴۲.۲۵	۲۹.۱	-۱۳.۱۵
۱۲	پانزده خرداد	۸.۸۷	۷.۱۶	-۱.۷۱
۱۳	شهید عباسپور	۴۳.۲۱	۲۷.۷۶	-۱۵.۴۵
۱۴	دامغان	۱.۴۹	۱.۲۵	-۰.۲۴
۱۵	دوستی	۲۴.۰۶	۱۹.۴۵	-۴.۶۱

۱۶	دروذن	۳۸.۲۲	۳۳.۰۶	-۵.۱۶
۱۷	طرق	۱.۳	۱.۰۳	-۰.۲۷
۱۸	شیروان	۲.۶۴	۱.۴۶	-۱.۱۸
۱۹	شهید قنبری	۲.۱۵	۱.۰۹	-۱.۰۶
۲۰	گلپایگان	۲.۵	-۰.۷۶	-۱.۷۴
۲۱	کبودوال	۱.۲۴	-۰.۵۷	-۰.۶۷
۲۲	کلان	۳.۰۳	۲.۸۴	-۰.۱۹
۲۳	کارده	۱.۱	-۰.۶۵	-۰.۴۵
۲۴	کرخه	۹۶.۹۹	۶۵.۹۱	-۳۱.۰۸
۲۵	کارون ۳	۳۶.۳۷	۲۳.۵۳	-۱۲.۸۴
۲۶	کارون ۴	۱۸.۴۷	۱۵.۷۳	-۲.۷۴
۲۷	شهید کاظمی	۴۱.۲۵	۲۳.۰۸	-۱۸.۱۷
۲۸	مهاباد	۹.۴۹	۵.۰۸	-۴.۴۱
۲۹	ماشکد	۸.۷۶	۷.۸۲	-۰.۹۴
۳۰	میناب	۱۲.۲۶	۹.۴۳	-۲.۸۳
۳۱	شهید رجایی	۳.۲۳	۱.۵۷	-۱.۶۶
۳۲	سیلان	۳.۰۹	۱.۳۲	-۱.۷۷
۳۳	سلمان فارسی	۳۳.۴۴	۳۰.۹۹	-۲.۴۵
۳۴	سفیدرود	۴۲.۸۱	۱۳.۸۲	-۲۸.۹۹
۳۵	ستارخان	۴.۳۸	۲.۸۱	-۱.۵۷

پایش ماهواره‌ای تغییرات مساحت آبی دریاچه‌های کشور

۱۴.۸۳	۲.۷۴	۱۵.۷۳	۱۸.۴۷	کارون 4	۲۶
۴۴.۰۵	۱۸.۱۷	۲۳.۰۸	۴۱.۲۵	شهید کاظمی	۲۷
۴۶.۴۷	۴.۴۱	۵۰.۰۸	۹.۴۹	مهاباد	۲۸
۱۰.۷۳	۰.۹۴	۷.۸۲	۸.۷۶	ماشکید	۲۹
۲۳.۰۸	۲.۸۳	۹.۴۳	۱۲.۲۶	میناب	۳۰
۵۱.۳۹	۱.۶۶	۱.۵۷	۳.۲۳	شهید رجایی	۳۱
۵۷.۲۸	۱.۷۷	۱.۳۲	۳.۰۹	سبلان	۳۲
۷.۳۳	۲.۴۵	۳۰.۹۹	۳۳.۴۴	سلمان فارسی	۳۳
۶۷.۷۲	۲۸.۹۹	۱۳.۸۲	۴۲.۸۱	سفیدرود	۳۴
۳۵.۸۴	۱.۵۷	۲.۸۱	۴.۳۸	ستارخان	۳۵
۳.۷۵	۱.۲۳	۳۱.۵۳	۳۲.۷۶	سیمره	۳۶
۲۶.۴۸	۰.۸۵	۲.۳۶	۳.۲۱	شیرین دره	۳۷
۱۱.۵۶	۰.۲۳	۱.۷۶	۱.۹۹	شورابیل	۳۸
۲۶.۹۳	۲.۶۹	۷.۳	۹.۹۹	طالقان	۳۹
۳۷.۰۲	۰.۶۷	۱.۱۴	۱.۸۱	شهید یعقوبی	۴۰

در بیست و سه روز اخیر اتفاق افتاد؛ کاهش بیش از یک میلیارد مترمکعبی آب سدهای کشور در مهرماه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۵

تهران - ایرنا - حجم خروجی آب از سدهای کشور از ابتدای سال آبی جدید (ابتدای مهرماه ۱۴۰۰) تا روز بیست و سوم مهر به یک میلیارد و ۶۹ میلیون متر مکعب رسیده که این امر ضرورت توجه جدی‌تر به مدیریت مصرف را دوچندان کرده است.

به گزارش روز یکشنبه خبرنگار اقتصادی ایرنا، سال آبی امسال از ابتدای مهرماه ۱۴۰۰ در حالی آغاز شد که وضعیت بارشی کشور نسبت به دو سال قبل با کاهش چشمگیری همراه شده است به گونه‌ای که بر اساس پیش‌بینی قبلی موسسه تحقیقات آب وزارت نیرو، پاییز امسال بارش کمتری در کشور خواهیم داشت.

این وضعیت بارشی فوری‌ترین اثر خود را بر روی موجودی آب سدهای کشور که عمده‌ترین منبع تامین آب مورد نیاز بخش‌های صنعت، کشاورزی و شرب هستند به نمایش گذاشته است.

تازه‌ترین گزارش شرکت مدیریت منابع آب ایران بیانگر آن است که حجم آب موجود در مخازن سدهای کشور در بیست و سومین روز از سال آبی جدید (ابتدای مهر ۱۴۰۰ تا آخر شهریور ۱۴۰۱) ۱۸ میلیارد و ۳۸ میلیون مترمکعب شده که در مقایسه با مدت مشابه سال آبی گذشته که موجودی آب ۲۵ میلیارد و ۵۸ میلیون مترمکعب بوده کسری ۲۸ درصدی را نشان می‌دهد.

از ابتدای مهرماه تا بیست و سومین روز آن ورودی آب به مخازن سدها ۸۶ میلیون متر مکعب گزارش شده که در مقایسه با زمان مشابه در سال آبی تازه گذشته که یک میلیارد و ۱۹ میلیون متر مکعب بوده کاهش ۲۸ درصدی دارد به این معنا که وضعیت ورودی آب به مخازن سدها طی بیست و سه روز اخیر بسیار نگران‌کننده است و باید توجه داشت که این وضعیت احتمال دارد در فصول بعد تداوم داشته باشد.

وضعیت خروج آب از سدهای کشور نیز نسبت به سال آبی گذشته (مهر ۱۳۹۹ تا آخر شهریور ۱۴۰۰) به این قرار است که از ابتدای مهرماه تا بیست و سومین روز آن یک میلیارد و ۶۹ میلیون متر مکعب خروجی آب از سدها بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال آبی پارسال که ۲ میلیارد و ۷۸ میلیون مترمکعب بوده ۳۹ درصد کاهش یافته است.

اکنون درصد پرشدگی سدهای کشور به ۳۷ درصد رسیده و حجم کلی سدهای کشور ۵۰ میلیارد و ۵۰۰ میلیون متر مکعب است.

این وضعیت در استان تهران بسیار نگران کننده تر از کل کشور است به گونه‌ای که در روزهای اخیر مدیر عامل آب و فاضلاب استان تهران گفت: مخازن سدهای تهران وضعیت خوبی ندارند.

«محمدرضا بختیاری» افزود: بیش از ۱۵۰ میلیارد مترمکعب بیش از میزان مجاز از منابع آب زیرزمینی تهران برداشت می‌شود. سال آبی گذشته بدترین سال در ۵۰ سال اخیر بود و در تهران ۳۷ درصد کاهش بارندگی و ۳۰۰ میلیون مترمکعب کمبود در مخازن داشتیم.

وی افزود: از ابتدای سال آبی جاری نیز تنها ۴ میلی‌متر بارندگی داشتیم و در حال حاضر مخازن شهر تهران ۴۵۲ میلیون مترمکعب آب دارد که در سال گذشته این رقم ۷۵۱ میلیون مترمکعب بوده و ۳۰۰ میلیون کسری مخازن را داریم. مخازن سدهای تهران وضعیت خوبی ندارند.

این وضعیت نگران کننده ضرورت توجه جدی تر به مسئله مدیریت مصرف را دوجندان می‌سازد.

معاون آب و آbfای وزیر نیرو؛ سالانه ۵۵۶ میلیون متر مکعب آب به دریاچه ارومیه منتقل می‌شود - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶

تهران - ایرنا - معاون آب و آbfای وزیر نیرو گفت: سالانه ۵۵۶ میلیون متر مکعب آب توسط تونل زاب از سدکانی سیب به دریاچه ارومیه منتقل خواهد شد.

به گزارش روز دوشنبه خبرنگار اقتصادی ایرنا، «قاسم تقی زاده خامسی» در صفحه اینستاگرام خود نوشت: در جلسه کار گروه ملی احیای دریاچه ارومیه که به ریاست معاون اول رئیس جمهوری برگزار شد دستگاه‌های اجرایی موظف شدند تا پایان سال جاری کارهای باقیمانده را به نتیجه برسانند. وی ادامه داد: اجرای طرح‌های تونل زاب، تصفیه خانه‌های شهرهای ارومیه و تبریز به عهده وزارت نیرو است.

معاون وزیر نیرو نوشت: از تونل ۳۶ کیلومتری زاب که بلندترین تونل آبرسانی کشور است فقط ۲۱۰ متر دیگر باقی مانده است که با روند فعلی پیشرفت دستگاه حفار حداکثر ظرف ۲ ماه آینده به پایان خواهد رسید.

تقی زاده خامسی افزود: دو ماه فرصت لازم است که دستگاه و ریل‌ها جمع‌آوری شوند بنابراین به احتمال زیاد تا اسفندماه کار انتقال آب به دریاچه ارومیه از سدکانی سیب آغاز خواهد شد.

وی نوشت: قرار است از این تونل سالانه ۵۵۶ میلیون متر مکعب آب به دریاچه ارومیه منتقل شود. معاون وزیر نیرو ادامه داد: تصفیه خانه شهرهای ارومیه و تبریز هم بیش از ۹۰ درصد پیشرفت کار دارند و از این تصفیه خانه‌ها حدود ۱۱۴ میلیون متر مکعب پساب به دریاچه ارومیه منتقل خواهد شد.

تقی زاده خامسی افزود: در مجموع از این سه طرح سالانه ۶۷۰ میلیون متر مکعب آب و پساب به دریاچه ارومیه منتقل خواهد شد.

وی نوشت: برای احیای دریاچه ارومیه تاکنون ۵ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان هزینه شده است که ۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان آن برای سد و تونل هزینه شده است و یک هزار و پانصد میلیارد تومان دیگر برای کامل شدن طرح‌ها نیاز است.

به گزارش ایرنا، سد کانی سیب از نوع خاکی با هسته رسی با ارتفاع ۵۸ متر و طول تاج (با احتساب دایک آن) ۸۴۸ متر و حجم مخزن ۲۲۱ میلیون مترمکعب و حجم تنظیمی ۷۱۳ میلیون متر مکعب در جنوب استان آذربایجان غربی و در شهرستان پیرانشهر واقع شده و با هدف مهار و انتقال آب مازاد رودخانه کلاس به دریاچه ارومیه احداث شده است.

نشست زمین جراحی به عمق خشکسالی‌های پایی کرمان - خبرگزاری ایرنا مورخ

۱۴۰۰/۰۷/۲۶

کرمان - ایرنا - استان کویری کرمان به واسطه خشکسالی‌های پایی طی دهه‌های اخیر با اضافه برداشت از منابع آب زیرزمینی روبه رو بوده و همین کفایت که پیامدهای ناگوار بسیاری از جمله فرونشست زمین تقریباً در تمامی دشت‌های استان برجای بماند و تهدیدی برای ساکنان این خطه باشد.

به گزارش ایرنا براساس اعلام متولیان و کارشناسان، خطر فرونشست زمین از دهه‌های پیش از انقلاب اسلامی در بخش‌هایی از استان کرمان و در منطقه رفسنجان آغاز شده و اکنون این خطر با شکاف‌ها و نشست‌های عمیق حتی ده‌ها متری زمین روندی افزایشی به‌خود گرفته و عمده علت از سوی متخصصان زمین‌شناسی، خشکسالی‌های پایی و دبی منفی آب ارزیابی می‌شود.

فرونشست به نسبت دیگر حوادث و بلایای طبیعی زمین، پدیده‌ای جدید محسوب می‌شود که در چند دهه اخیر پیشرفت فناوری و بهره‌برداری بی‌حد و حصر از سفره‌ها و منابع آب زیرزمینی به علت افزایش جمعیت و تولید محصولات کشاورزی و معدنی بر این پدیده دامن زده، به حدی که در برخی نقاط کم آب همچون فلات مرکزی ایران و استان کرمان خطر آن بیش از گذشته احساس می‌شود.

در خصوص علت‌های عمق گرفتن این پدیده در کشور و استان پهناور کرمان همین بس که این استان از منابع آبی زیرزمینی اندکی برخوردار است اما همچنان تمایل و اقدام مردم و مسئولان در برداشت از این منابع بیشتر از انتظار و آنچه باید باشد، صورت می‌گیرد.

استان کرمان اینک ۲۳ شهرستان دارد که بیشترین آنها به جز بافت، رابر و بخش‌هایی از شرق استان که آب شربشان از سدها تامین می‌شود، مابقی حتی برای شرب و کشاورزی عمدتاً به چاه‌ها روی آورده‌اند و مشکل تامین آب شرب در برخی نقاط استان به گونه‌ای است که با تانکر و آبرسانی سیار انجام می‌شود.

این درحالی است که هزاران چاه مجاز و غیر مجاز در استان وجود دارد که روزانه خون زمین را می مکد و سفره های نیمه خالی زیرزمینی را خالی تر از گذشته می کند.

برداشت بی رویه آب و بیش از حد ظرفیت آبخوان ها سبب خالی شدن حفره های زیرزمینی و در نتیجه به هم آمدن (فشردن) حفره های درونی زمین بر اثر فشار لایه های بالایی می شود، در واقع می گویند که فرونشست زمین رخ داده که طبیعتا این پدیده با گسترش ساخت و سازها و فشار بیشتر بر پوسته زمین پس از تخلیه آب های زیرزمینی شدت می گیرد.

سازمان زمین شناسی کشور، کرمان را در ردیف استان های پرخطر برای فرونشست زمین قرار داده و همین امر کافیت که تلنگری برای مسئولان باشد که با بهبود وضعیت بهره بردای از این منابع، کرمان را زیست پذیر و ضمن صیانت از منابع موجود، چشم انداز را نیز متناسب با شرایط اقلیمی این منطقه حفظ و با افق های روشن تامین کنند.

گرچه اقداماتی همچون تصویب سند سازگاری با کم آبی و انتقال آب فرااستانی تاکنون در استان کرمان اجرایی شده اما شدت مصرف و اضافه برداشت از منابع زیرزمینی به حدی است که دشت های کرمان یکی پس از دیگری به سمت خشکی پیش می روند و علاوه بر افزایش خطرات فرونشست زمین تقریبا تمامی دشت های استان را فرا گرفته است.

تاریخچه فرونشست زمین و وسعت آن در دشت های کرمان

مدیرکل زمین شناسی و اکتشافات معدنی استان کرمان در این زمینه معتقد است که فرونشست به ۲ دسته منطقه ای و نقطه ای تقسیم بندی می شود و در این زمینه فرونشست های کرمان مناطق و دشت های وسیع این استان را دربرمی گیرد.

علی رشیدی افزود: فرونشست باعث ایجاد درز و ترک هایی در زمین می شود که معمولا بارندگی ها و آب های سطحی به مرور این شکاف ها را شسته، بزرگ و عریض و طویل می کند.

وی تصریح کرد: فرونشست و شکاف‌های زمین تا عمق چندده متری در دشت آرزویی و عنبرآباد (جنوب استان) مشاهده می‌شود که این عمق عمدتاً به علت فرسایش است.

مدیرکل زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی استان کرمان گفت: این شکاف‌ها به مناطق شهری نیز می‌توانند وارد شوند و تبعات خاص خود را حتی در شهرها برجای بگذارند.

وی با بیان اینکه پدیده فرونشست زمین در دشت رفسنجان (شمال استان) از اواخر دهه ۴۰ گزارش شده و بتدریج در نیمه‌های شمالی استان طی دهه‌های ۵۰ و ۶۰ گسترش یافته است اظهار داشت: این فرایند در نیمه جنوبی استان نیز طی ۲۰ سال گذشته آغاز شده و اکنون جایی در استان وجود ندارد که درگیر پدیده فرونشست زمین نشده باشد اما میزان آن بالا و پایین دارد.

این مسئول ادامه داد: شواهد علمی کاملی در خصوص میزان فرونشست زمین در استان کرمان وجود ندارد و منطقه سیرجان و رفسنجان که طی ۲ دهه اخیر فرونشست شدیدی داشتند، اکنون این پدیده به مرحله پایانی خود رسیده است.

رشدی بیان داشت: اکنون بهره‌برداری از آب‌های زیرزمینی در استان کرمان افزایش یافته اما به انتهای آن رسیده ایم؛ فرونشست‌های زمین اتفاق افتاده و اکنون روندی کندتر در برخی دشت‌های استان کرمان مشاهده می‌شود.

وی گفت: بیشتر مناطق جنوب و جنوب غربی استان کرمان از جمله دشت آرزویی، فاریاب، جیرفت و عنبرآباد طی سال‌های اخیر بیشترین فرونشست را داشته‌اند اما شدت رشد فرونشست دشت‌های شمالی استان طی سال‌های اخیر کاهش یافته است.

فرونشست پشت دروازه‌های شهر کرمان

مدیرکل زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی استان کرمان یادآور شد: فاضلاب کشی کامل شهر کرمان

کامل نیست و به علت اینکه عمده آب شهری به درون زمین نفوذ می‌کند، سطح آب‌های زیرزمینی بالاست و اکنون فرونشستی در این شهر نداریم.

وی ادامه داد: در صورت تکمیل فاضلاب و نداشتن زهکشی مناسب، این عملیات می‌تواند در سال‌های آینده سبب خشکی مناطق زیرین زمین و در نتیجه فرونشست آن شود که در سال‌های آینده خود را نشان می‌دهد.

این مسئول تصریح کرد: فرونشست زمین در دشت‌های پیرامونی کرمان خود را بخوبی نشان داده و در واقع پشت دروازه‌های این شهر قرار دارد و بیشترین میزان آن را پس از منطقه شهرک صنعتی به سمت باغین داریم.

رشیدی افزود: فهرج، نرماشیر در شرق استان، سیرجان در غرب استان و شهرستان ارزویه در جنوب غرب با پدیده فرونشست درگیرند و شمال استان هم از ۵۰ سال پیش درگیر این پدیده است.

وی افزود: تا تعادل در مصرف و برداشت منابع آب زیرزمینی برقرار نشود فرونشست زمین تداوم دارد اما نرخ رشد آن با محدودیت برداشت و افزایش بارندگی ممکن است تغییر کند.

رشیدی تاکید کرد: فرونشست فرایندی است که اگر اکنون برداشت آب داشته باشیم ممکن است اثرات آن چند سال دیگر مشاهده شود و بحث فرونشست زمین در کرمان جدی است و در بسیاری از مناطق بدتر از استان‌های دیگر است.

دلایل فرونشست زمین دشت‌های کرمان از دیدگاه اساتید دانشگاه

دکترای ژئوفیزیک و رئیس پارک علم و فناوری استان کرمان نیز گفت: فرونشست زمین دلایلی متفاوت دارد که بخشی به علت تخلیه آبخوان‌های زمین است و در این خصوص با برداشت آب از لایه‌های زمین، سطح ایستایی آب در بخش بافت اسفنجی زمین، این بافت خشک می‌شود و از بین می‌رود.

محمدرضا سپهوند در گفت و گو با خبرنگار ایرنا افزود: بخشی دیگر از فرونشست به علت گسل هاست که در زمان حرکت گسل ها، حوزه های افتادگی در زمین شکل می گیرند. وی خاطرنشان کرد: فرونشست زمین در بحث های زمین شناسی که براساس استخراج منابع آب شکل می گیرد در استان کرمان پررنگ تر است و این پدیده به علت برداشت بی رویه آب های زیرزمینی در استان کرمان اتفاق افتاده و بعید نیست که همچون اصفهان چنین رخدادی در شهرهایمان را تجربه کنیم. سپهوند ادامه داد: اما این مشکل در شهر کرمان به علت اشباع بافت زمین با آب هایی همچون فاضلاب، وجود ندارد زیرا هنگام حفاری در این شهر در نزدیکی سطح زمین به آب می رسیم. این استاد دانشگاه با اشاره به سطح بالای آب بالای شهر کرمان گفت: اگر فاضلاب کشی شهری کامل شود، در صورت مدیریت نشدن ساختار آب، احتمال فرونشست وجود دارد زیرا آبی دیگر به بافت های زمین تزریق نمی شود. وی افزود: با ورود آب به فاضلاب شهری، دیگر به داخل زمین کرمان نفوذ نمی کند و آن موقع سطح ایستایی آب در این شهر کاهش می یابد زیرا دبی خروجی و ورودی آن یکسان نیست، این فرایند باید مدیریت شده باشد که فرونشست در آینده شهر کرمان رخ ندهد.

کرمان تشنه در خطر جدی فرونشست زمین

نماینده مردم کرمان و راور در مجلس شورای اسلامی خطر فرونشست زمین در کرمان را جدی دانست و اظهار داشت: برداشت بی رویه از سفره های آب زیرزمینی علت اصلی فرونشست زمین در کرمان محسوب می شود و فرونشست ها خطر جدی برای کرمان است که ممکن است زیرساخت های استان را به خطر بیاندازد.

محمد مهدی زاهدی با تاکید بر اینکه کرمان تشنه است، گفت: در اردیبهشت ماه سال جاری توانستیم

توافقنامه انتقال آب خلیج فارس از سرچشمه را بگیریم که اجرای این پروژه ۱۰۰۰ میلیارد تومان اعتبار لازم دارد اما می‌تواند از اضافه برداشت آب و خطر فرونشست زمین جلوگیری کند.

وی با اشاره به سطح ایستابی چاه‌های استان کرمان اظهار کرد: امکان استفاده از چاه‌های استان در آینده وجود ندارد و در این خصوص برداشت بی‌رویه از سفره‌های آب زیرزمینی علت اصلی فرونشست زمین در کرمان است.

زاهدی فعال شدن گسل‌های کرمان را یکی دیگر از پیامدهای برداشت بی‌رویه آب از سفره‌های زیرزمینی برشمرد و در ادامه به مبحث کشاورزی پرداخت و عنوان کرد: جهاد کشاورزی باید به طور جدی به موضوع تغییر الگوی کشت ورود و کشاورزان را با گفتمان در این زمینه ترغیب کند زیرا چاره‌ای جز این نداریم.

وی ابراز داشت: دولت با تصویب سند سازگاری با کم‌آبی که انجام شده و اقدام در مصرف بهینه در صدد جلوگیری از عمیق شدن این ماجراست.

اقدامات دولت در جلوگیری از اضافه برداشت آب و فرونشست زمین استاندار کرمان نیز با اشاره به خطر فرونشست زمین در استان تصریح کرد: کشاورزی استان باید از حالت سنتی خارج شود و تولید محصولات با بهره‌وری بالاتر و کم‌آب‌بر روی آورد.

علی‌زینی‌وند با اشاره به اینکه سند سازگاری با کم‌آبی استان تهیه و اجرایی می‌شود گفت: کرمان با کمبود آب روبه‌رو است و نیاز است که منابع آبی موجود مدیریت شود.

وی با بیان اینکه تغییر الگوی کشت در این شرایط ضرورت دارد و استان کرمان باید زیر سطح کشت گلخانه‌ای برود تا منابع موجود حفظ شود ادامه داد: به مطالبات مردم باید توجه شود اما نیاز است که خودشان هم پای کار بیایند و برای عبور از بحران آب همکاری کنند.

استاندار کرمان با اشاره به اینکه حفظ منابع طبیعی استان اولویت جدی و از پایه‌های تاثیرگذار در زندگی بشر است گفت: فرونشست آب در استان یک موضوع مهم است که باید با برنامه‌ریزی از فرونشست در سال‌های آینده جلوگیری کرد.

وی با اشاره به اینکه فرونشست زمین در استان کرمان یک تهدید است اظهار داشت: حدود ۶ میلیارد تومان از محل صنایع در حوزه منابع طبیعی هزینه شده است.

زندگی را با فرونشست سازگار کنیم

اما این درحالی است که عضو هیات علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان معتقد است فرونشست زمین در دشت‌های استان کرمان تا سطح زیادی پیش رفته و در حالی که نمی‌توان چندان جلو پیشروی آن را گرفت، بایستی با انجام اقداماتی زندگی خود را با این شرایط سازگار کنیم.

کرمان مستعد فرونشستی است که برای آن کاری نمی‌توان کرد

احمد عباس نژاد دکترای زمین‌شناسی و عضو هیات علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان نیز گفت: استان کرمان تحت تاثیر ۲ عامل از جمله کوه‌دشتی بودن (قرارداشتن دشت‌هایی در کنار کوه‌ها با خاکی رسی) و همچنین به علت اضافه برداشت از آب‌های زیرزمینی و افت سطح، به طور کلی مستعد فرونشست ارزیابی می‌شود.

وی در گفت و گو با خبرنگار ایرنا با اشاره به وجود دهها قنات‌های غیرفعال که در زیر زمین‌های شهر کرمان وجود دارند و به صورت مناسب پر نشده‌اند، خطر فرونشست زمین را به مردم این شهر گوشزد کرد.

عباس نژاد تصریح کرد: متأسفانه برای فرونشست زمین چندان کاری نمی‌توان کرد زیرا زمین لایه‌هایی

رسی دارد که به اندازه میزان تراکم از ضخامت آنها کم می شود و پس از آغاز فرونشست، نشست زمین سرعت می گیرد و پس از آن در مقطعی کندتر و سپس تقریباً متوقف می شود.

چند راهکار برای فرونشست زمین

عضو هیات علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان گفت: این نشست تا زمان توقف آسیب های قابل ملاحظه ای به جاده ها، باغ ها، مزارع و زمین وارد می کند و بهترین راه برای مقابله با این خطر این است که جلو اضافه برداشت از آب های زیرزمینی گرفته شود و این پروژه بهترین راهکار در استان برای مقابله با فرونشست زمین است.

عباس نژاد بیان داشت: متأسفانه به نظر می رسد حل این مشکل امروزه از دست ما خارج شده و با این مشکل مواجه خواهیم بود لذا بهتر است که در مقابل آن راهکارهای دیگری شامل پرکردن سریع شکاف های ایجاد شده، در نقاط مستعد سازه هایی با شناژ و کف سازی مناسب احداث شود.

وی با بیان اینکه جاده ها هم بایستی فنداسیون مناسب داشته باشند خاطرنشان کرد: ممکن است با جابه جایی برخی سازه ها از محل های خطرناک به محل کم خطر نیز بتوان اقدام مناسبی انجام داد، به طور کلی احداث ساختمان های شناژدار اصولاً مقاومت خوبی در مقابل فرونشست زمین ایجاد می کنند.

عضو هیات علمی و مدرس دانشگاه شهید باهنر کرمان ادامه داد: ایجاد شکاف در ساختمان ها باید سرعت پر شود و گرنه این شکاف ها وسیع تر می شوند و ریزش می کنند و می تواند سبب آسیب جدی شوند.

وی گفت: سازه های جدید در مقابل فرونشست زمین در صورت امکان سبک و وسعت اندکی داشته باشند و توزیع بار روی زمین یکسان باشد و در طرفی کوتاه یا بلندتر نباشد که بار آن بر زمین متفاوت باشد.

عباس نژاد تاکید کرد: متأسفانه در استان کرمان مشکل فرونشست زمین را به صورت وسیع از ۴۰ سال پیش داشتیم و در آینده نیز خواهیم داشت، اما در نقاطی که هنوز قنات‌ها دایرند و چاهی حفر نشده شرایط بهتر است لذا بایستی جلو حفر چاه‌ها را بگیریم و نمونه آن در بخش شرقی دشت بم است که امیدواریم با مدیریت خوب جلو نشست زمین در این استان گرفته شود.

به صورت متمرکز به نشست زمین پرداخته نشده

اضافه کرد: دولت به علت مشکلات متعدد دیگر این مساله را در اولویت کاری خود قرار نداده و از آنجا که این موضوع به حوزه‌های مختلف از جمله وزارت نیرو، راه و شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست ارتباط دارد، به صورت متمرکز به این حوزه پرداخته نشده است.

به گزارش ایرنا به نظر می‌رسد خطر فرونشست زمین که دشت‌ها را یکی پس از دیگری تحت تاثیر قرار می‌دهد با توجه به جنس خاک استان کرمان با فوریت و اقدامات کامل تری نیازمند درمان یا پیشروی است و می‌توان با همکاری و همراهی مردم و مسئولان و انجام اقدامات پیشگیرانه همچون مدیریت آب‌های زیرزمینی و استفاده از جایگزین برای آن از گسترش این پدیده پیش از وقوع حوادث، خطرات جانی و تخریب زیرساخت‌ها جلوگیری کرد.

آب سدهای "طالقان" و "کرج" ۵۰ درصد کاهش پیدا کرده است - جامعه خبری تحلیلی الف مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶

مدیرعامل آب منطقه‌ای استان البرز از کاهش ۳۰ درصدی باران‌های پاییزی در البرز و کشور نسبت به سال گذشته خبر داد و گفت: میزان ذخیره آب سد طالقان افت محسوسی داشته است.

گودرز نجفیان در گفت‌وگو با تسنیم در کرج با اشاره به کاهش نزولات جوی و تبعات این کاهش بارندگی در استان البرز اظهار داشت: کاهش بارندگی محسوسی در استان البرز در ماه‌های گذشته وجود داشته است؛ این کاهش بارندگی در استان سبب کاهش منابع آبی زیر زمینی شده است.

مدیرعامل آب منطقه‌ای استان البرز از اعمال محدودیت برای محصولات کشاورزی پرمصرف در بحث آب نیز خبر داد و گفت: حتی ممکن است جلوی کشت دوم این محصولات در استان البرز نیز گرفته شود تا با بحران کم‌آبی مواجه نشویم.

نجفیان در مورد کاهش آب سدهای استان البرز خاطرنشان کرد: متأسفانه شرایط جوی خوبی از لحاظ بارشی در طالقان نداریم و آب سد طالقان افت کرده است و علت آن کاهش ۴۰ درصدی بارش‌ها نسبت به سال گذشته و کاهش ۵۰ درصدی ورودی سدهاست.

وی در مورد میزان آب سد کرج به نسبت سال گذشته عنوان کرد: آب سد کرج نیز به میزان ۲۵ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافته است و متأسفانه امسال با خشکسالی مواجه هستیم.

نجفیان در مورد مقایسه بارش باران در سال جاری و سال قبل تصریح کرد: بارش‌های پاییزی در زمان حاضر ۳۰ درصد زیر خط نرمال است و در زمستان همچون پارسال بحران کم‌آبی را شاهد هستیم و متأسفانه کشور و البرز در آستانه خشکسالی است.

مدیر روابط عمومی آب منطقه ای فارس: حجم آب ۳ سد استان فارس منفی است/ خالی بودن ۵۷ درصد مخازن سدها - خبرگزاری مهر مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶

شیراز - مدیر روابط عمومی آب منطقه ای فارس گفت: حجم آب ۳ سد استان فارس منفی است و در حال حاضر ۵۷ درصد مخازن سدها خالی است.

به گزارش خبرگزاری مهر، محمد مهدی شریفی با اشاره به آخرین وضعیت سدهای استان فارس افزود: مجموع آب قابل استفاده از ۹ سد استان فارس بیش از ۷۸۸ میلیون متر مکعب است که این میزان ۴۳ درصد از حجم آب قابل استفاده سدهای استان است.

وی تصریح کرد: از این میزان سد سلمان فارسی حدود ۵۶۹ میلیون متر مکعب، سد درودزن بیش از ۷۸ میلیون متر مکعب، سد ملاصدرا بیش از ۹۶ میلیون متر مکعب، سد رودبال بیش از ۳۱ میلیون متر مکعب، سد ایزد خواست بیش از ۳ دهم میلیون متر مکعب و سد چشمه عاشق بیش از ۱۳ میلیون متر مکعب آب قابل استفاده دارد.

مدیر روابط عمومی آب منطقه‌ای فارس با بیان اینکه حجم آب سد تنگاب منفی یک، سیوند منفی ۹ و سد خسویه هم منفی ۴ میلیون متر مکعب است، اظهار داشت: حجم کل مخازن سدهای فارس حدود ۳ میلیارد متر مکعب است.

مدیر روابط عمومی آب منطقه‌ای فارس گفت: حجم آب قابل استفاده سدهای استان فارس مدت مشابه پارسال، یک هزار و ۱۹۰ میلیون متر مکعب بود.

شریفی یادآور شد: با توجه به وضعیت بارش‌های سال گذشته در حال حاضر ۵۷ درصد مخازن سدهای استان فارس خالی است.

بررسی مشکلات خشکسالی و دغدغه صیانت از منابع آبی جنوب شرق کشور؛ باران اشک، بر جازموریان تشنه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶

کرمان - ایرنا - چالش خشکسالی تالاب جازموریان و هلیل رود به عنوان بزرگترین و مهمترین حوضه آبریز جنوب شرق کشور، اهالی این منطقه را نگران کرده، به حدی که حتی موجب ایجاد موج رسانه‌ای و راه‌اندازی کارزاری مجازی برای کمک به حل مشکلات کم آبی این منطقه نیز شده است.

به گزارش ایرنا، تالاب هامون جازموریان حوضه ای آبریز و دریاچه ای به همین نام در جغرافیای جنوب شرق کشور و در مرز استان های کرمان و سیستان و بلوچستان واقع شده است که ۶۹ هزار و ۶۰۰ کیلومترمربع مساحت دارد.

نیمه غربی این حوضه ۳۵ هزار و ۶۰۰ کیلومترمربع مساحت دارد که در استان کرمان واقع شده و نیمه شرقی آن با مساحت ۳۴ هزار کیلومتر مربع در استان سیستان و بلوچستان قرار دارد.

در محدوده این تالاب دشت های جیرفت، فاریاب و رودبار جنوب در استان کرمان و دشت های ایرانشهر، بمپور، سردگان، دلگان، سرتختی و اسپکه در استان سیستان و بلوچستان قرار دارند که با توجه به پوشش گیاهی غنی که در فصل های پر بارش در این منطقه ایجاد می شود، کشاورزی و دامداری در محدوده تالاب رونق پیدا می کند.

آنطور که اعلام شده در حوضه آبریز تالاب جازموریان پنج رودخانه با مساحت آبریز بیش از هزار کیلومتر مربع جریان دارند که هلیل رود بزرگترین آنهاست و سایر رودهای این حوضه فصلی و کم آب هستند که همه آب های سطحی جاری در این حوضه، به هامون جازموریان می ریزند.

براساس گزارش های موجود میزان بارندگی سالانه در ارتفاعات شمال حوضه جازموریان بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ میلیمتر متغیر است ولی در قسمت گسترده و پست جنوبی میزان بارندگی از حدود ۱۰۰ میلیمتر در

سال بیشتر نمی شود و هامون جازموریان بر خلاف هامون های دیگر، آب شیرین دارد و شوری آن بسیار کم است که در فصول بارانی در قسمت های عمیق این دریاچه آب مشاهده می شود ولی در سایر مواقع به شکل مرداب و باتلاق در می آید.

رودخانه هلیل رود مهمترین رودخانه ای به شمار می رود که در مسیر خود شاخه های مهمی همچون زردشت از گوهر، بافت از لاله زار، رابر از الفتح یا شاه کوه، طیل از کوه هزار و اسفندقه از ارتفاعات اسفندقه به آن می پیوندند و این رود پس از آبیاری کردن جیرفت و کهنوج، وارد هامون جازموریان می شود.

حجم آب این رودخانه وابسته به ذوب شدن برف های انباشته در کوه های استان کرمان و بارش باران است.

اما خشکسالی ها و کاهش نزولات جوی طی سال های اخیر موجب کم شدن آب ورودی به هامون جازموریان و تالاب شده که اغلب این ناحیه را به دشتی خشک بدل کرده و علاوه بر از بین رفتن دامداری و کشاورزی و مهاجرت ساکنان زمینه ای را شکل داده که سبب بروز نگرانی برای تشکیل یا شدت گرفتن کانونی برای ریزگردها شده است.

هر چند برخی فعالان اجتماعی و زیست محیطی خشکسالی را به تنهایی عامل خشک شدن تالاب جازموریان نمی دانند و عوامل انسانی همچون ساخت سد و بندهای خاکی در مسیر رودخانه هلیل رود و همچنین برداشت آب از حوضه آبریز منطقه را از دلایل مهم ایجاد مشکلات اکوسیستم منطقه هامون جازموریان قلمداد می کنند.

این در حالی است که وزارت نیرو همه این تحلیل ها را قبول ندارد و بخشی از آنها را رد می کند یا بخشی از علت ها را اگر تایید می کند، توپ را به زمین جهاد کشاورزی می اندازد و نقش بندهای خاکی و رعایت نشدن برخی اصول را کمک کننده در تشدید شرایط معرفی می کند.

اما به هر روی، نگرانی‌ها در باب صیانت از منابع آبی این منطقه و احیای آنها در جنوب استان کرمان بویژه نزد اهالی وجود دارد و مطالبات نیز به صورت پررنگ مطرح می‌شوند که در یکی از آنها کارزاری خطاب به رئیس جمهوری برای در اولویت گذاشتن بررسی شرایط این منطقه بوده است.

برخی جوانان منطقه از جمله عبدالستار بخنو از فعالان اجتماعی جنوب کرمان با راه اندازی این کارزار در تلاش هستند که نگاه‌ها را بیشتر به مشکلات خشکسالی و کم آبی منطقه معطوف کنند.

"در این کارزار رسانه ای مخاطب به رئیس جمهوری آمده است، شهرستان‌های حوزه هلیل‌رود و جازموریان، شامل رودبار جنوب، جیرفت، بافت، کهنوج، رابر، قلعه گنج، منوجان، فاریاب و عنبرآباد در استان کرمان و دلگان در سیستان و بلوچستان، با جمعیت بیش از یک میلیون نفر، سال‌هاست با بحران کمبود آب شرب و کاهش سطح آب‌های زیرزمینی مواجه‌اند که از دلایل عمده آن ایجاد سدهای جیرفت و بافت و بندهای خاکی در مسیر رودخانه ۴۰۰ کیلومتری هلیل‌رود است؛ احداث این سدها تبعات جبران‌ناپذیری برای مردم حاشیه هلیل‌رود و جازموریان داشته است."

«جاری نبودن رودخانه هلیل‌رود و خشک شدن تالاب جازموریان باعث کاهش سطح آب سفره‌های زیرزمینی، افزایش ریزگردها و نیز کمبود آب در مصارف شرب، کشاورزی و صنعت در منطقه شده است. در این شرایط، اجرای هر طرحی با عنوان انتقال آب سبب تشدید مشکلات خواهد شد و با توجه به جمعیت کثیری که در حوزه هلیل‌رود و جازموریان زندگی و از راه کشاورزی و دامداری ارتزاق می‌کنند و این مناطق یکی از قطب‌های اقتصادی و کشاورزی کشور محسوب می‌شوند، برای جلوگیری از نابودی صنعت کشاورزی و دامپروری این مناطق و کاهش بیکاری مردم و جلوگیری از مهاجرت به استان‌های مجاور برای تأمین اقتصاد خانواده و از همه مهمتر، جلوگیری از افزایش ریزگردها از طریق تالاب جازموریان که به گفته رئیس اسبق سازمان محیط زیست کشور، ۲۵ درصد ریزگردهای کشور از تالاب جازموریان است، از رئیس جمهوری مردمی انتظار داریم دستور فرمایید ضمن بررسی دقیق

موضوع، هلیل‌رود جریان یابد و آبگیری تالاب جازموریان در تمام فصول صورت پذیرد".
در ادامه متن این کارزار آمده است، "همچنین با توجه به اینکه به بسیاری از مناطق و روستاهای حوزه جازموریان آبرسانی نشده و در بعضی از مناطق حوزه هلیل‌رود و جازموریان آب آشامیدنی شور و تلخ بوده یا دچار کمبود است، مستدعیست با نگاه ویژه باهدف آبرسانی و رفع مشکلات مردم این حوزه‌ها اقدام فرمایید."

توضیح وزارت نیرو

به دنبال تشدید این مطالبات رسانه ای در حوزه تامین منابع آب حوضه هلیل رود، مرکز اطلاع رسانی وزارت نیرو به نقل از شرکت آب منطقه ای کرمان توضیحاتی را منتشر کرده است.
به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو (پاون)، بر اساس سند سازگاری با کم آبی استان کرمان در اجرای تمامی طرح‌های تامین آب در استان کرمان چه طرح‌های شیرین‌سازی و انتقال آب از دریا و چه طرح‌های آبی داخل استان با رویکرد وزارت نیرو و به تبع آن شرکت آب منطقه‌ای کرمان، نگاه کلان به مقوله آب اجرایی صورت می‌گیرد و تلاش می‌شود در چارچوب ضوابط، مقررات و رعایت مصالح عمومی و حفظ حقوق ذی‌نفعان و نیز با توجه به پتانسیل منابع آب مناطق مختلف نسبت به تسهیم و تخصیص آب برای مصارف مختلف در تمامی مناطق استان اقدام شود؛ در این زمینه اولویت نخست، تأمین آب آشامیدنی آحاد مردم استان است.

تأمین آب آشامیدنی مناطق حوزه هلیل‌رود و جازموریان
بر اساس سند سازگاری با کم آبی استان کرمان که به تأیید وزارت نیرو نیز رسیده راه‌های تأمین آب آشامیدنی شرب پایدار تمامی نقاط استان کرمان مشخص شده است.

بر اساس این سند، تأمین آب آشامیدنی شهرهای جیرفت و عنبرآباد از طریق سد جیرفت و آبرسانی به شهرهای کهنوج، رودبار، قلعه گنج، منوجان و فاریاب از طریق شیرین‌سازی و انتقال آب از دریای عمان صورت خواهد گرفت.

تنها طرح در دست اجرا در سرشاخه‌های هلیل رود سد مخزنی صفارود و سامانه انتقال آب به شهر کرمان به میزان ۳۰ میلیون مترمکعب در سال است که حدود هشت درصد کل حجم روان‌آب تولید حوضه آبریز سرشاخه‌های هلیل رود برای تأمین آب آشامیدنی شهر کرمان را شامل می‌شود.

به جز طرح مذکور نیز هیچ طرح اجرایی و مطالعاتی جدیدی بر روی سرشاخه‌های هلیل رود تعریف نشده است. تسریع در اجرای طرح فوق به دلیل کمبود شدید آب و مشکلات عدیده تأمین آب آشامیدنی شهر کرمان به عنوان یک طرح اضطراری و کوتاه مدت ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

تأثیر احداث سدها روی حوضه جازموریان

بر اساس گزارش وزارت نیرو، مطالعات و عملیات اجرایی سد جیرفت از قبل از انقلاب اسلامی شروع و در سال ۷۱ به اتمام رسیده و میزان رهاسازی از سد مطابق تخصیص اعلام شده از سوی وزارت نیرو صورت می‌گیرد. در خصوص تأثیر احداث سد بافت روی حوضه جازموریان نیز باید توجه داشت که این سد با حجم تنظیمی ۱۸ میلیون مترمکعب در سال برای تأمین آب آشامیدنی شهرهای بافت و رابر احداث شده و با توجه به پتانسیل آب زیرزمینی و سطحی حوضه جازموریان (۳۵۰۰ میلیون مترمکعب) ۱۸ میلیون مترمکعب آب تنظیمی سد بافت تأثیر آنچنانی بر حوضه جازموریان نخواهد داشت.

از سوی دیگر حجم آب ورودی به سد جیرفت از سال آبی ۷۹-۱۳۷۸ تاکنون کاهش قابل توجهی یافته که یکی از مهمترین عوامل آن بارز شدن نمودهای تغییر اقلیم در سطح حوضه هامون جازموریان است. کاهش میزان بارش سالانه از سال آبی ۷۹-۱۳۷۸ تاکنون نسبت به سال‌های قبل، افزایش دمای سالانه،

افزایش تبخیر آب در سال، کاهش روان آب رودخانه‌ها، کاهش دامنه پوشش برفی ارتفاعات حوضه‌های آبریز، جلوتر آمدن زمان ذوب برف‌ها (کاهش پایداری برف در ارتفاعات) شامل این موارد است. «بخش دیگری از کاهش آورد در این حوضه مربوط به نمودهای انسان ساز در سطح حوضه آبریز هامون جازموریان است. احداث بندهای سنگ و سیمانی در سطح حوضه آبریز سد جیرفت از سال ۱۳۷۶، بویژه از سال ۸۰ به بعد و ایجاد شرایط برداشت از مخازن آنها و توسعه سطح زیرکشت، احداث تعداد زیادی از بندهای سنگ و سیمانی فاقد سیستم مناسب تخلیه و بندهای کوتاه خاکی روی شاخه‌های درجه ۲ به بالا، سبب جلوگیری از حرکت آب در آبراهه‌ها شده و هم‌افزایی جریانات سطحی در شاخه‌های رودخانه ایجاد نمی‌شود.

افزایش برداشت و مصرف آب در سطح حوضه (توسعه راه‌ها، برق‌رسانی، سهولت دسترسی، خانه‌سازی)، افزایش سطح زیرکشت و تغییر کاربری اراضی حوضه آبریز، افزایش جمعیت در سطح حوضه آبریز، احداث بندهای سنگ و سیمانی در سطح حوضه آبریز جازموریان، بندهای احداث شده در حوضه آبریز هلیل رود (که عمدتاً توسط جهاد کشاورزی احداث شده و مجموعاً در حدود ۷ میلیون مترمکعب آب را ذخیره می‌کند) از عوامل دیگر کاهش آورد این حوضه است.

موضوع مهم دیگر تامین حقایق کشاورزان است. شرکت آب منطقه‌ای کرمان بر اساس قوانین و مقررات جاری و پیگیری مراجع قضایی و همچنین به منظور مطالعات جامع وضعیت حقایق بران هلیل رود از حدود یک سال پیش ساماندهی و تعیین تکلیف حقایق بران حوضه جنوب استان را در دستور کار قرار داده و اقدامات مهمی را در این خصوص از قبیل مکاتبه و هماهنگی با سازمان جهاد کشاورزی، جمع‌آوری و تشکیل پرونده برای عده زیادی از مدعیان حقایق برای طرح در کمیسیون قانونی مربوطه و ... معمول کرده است.

علاوه بر این به منظور تسهیل و تسریع در این امر طرح مطالعاتی جامع و کاملی را نیز تعریف و قرارداد آن

را نیز با شرکتی متخصص و دارای تجربه منعقد کرده و در این زمینه کارهای مطالعاتی مذکور در حال اجراست.

وسعت تاثیر ریزگردها در پهنه جازموریان

در خصوص اینکه که منشا ۲۵ درصد ریزگردهای کشور مربوط به جازموریان است، پس از دریافت مستندات موجود در سازمان محیط‌زیست کرمان، مشاهده شد تنها یک تحلیل ۷۰ روزه در بازه زمانی ۱۰ دی‌ماه لغایت ۱۹ اسفند ۱۳۹۴ مربوط به دفتر مهندسی و مطالعات سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری وزارت جهاد کشاورزی موجود است (موضوع نامه شماره ۹۴/۱۶/۳۵۴۶۸ تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۹) که با توجه به دوره کوتاه بررسی، عدد فوق قابل استناد نبوده و با مستندات سازمان هواشناسی کشور مغایرت دارد. همچنین بررسی نقشه‌های تهیه‌شده توسط مرکز ملی خشک‌سالی و مدیریت بحران سازمان هواشناسی کشور مبنی بر تعداد روزهای مشاهده پدیده گرد و خاک کشور برای سه سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ موضوع ۲۵ درصد منشأ ریزگردهای کشور از طریق جازموریان، نمی‌تواند صحیح باشد.

تصویب طرح مدیریت جامع تالاب جازموریان

به گزارش ایرنا، این نگرانی‌ها و توضیحات وزارت نیرو درحالی است که چندی پیش مدیرکل حفاظت محیط زیست استان کرمان از تصویب طرح مدیریت جامع تالاب جازموریان در نشست شورای برنامه‌ریزی استان کرمان خبر داده بود.

مرجان شاکری در گفت و گو با خبرنگار ایرنا اظهار داشت: طرح مدیریت جامع تالاب جازموریان در استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان برنامه ریزی شده است و از سال ۱۳۹۵ با هدف استقرار رویکرد مدیریت زیست بومی در تالاب جازموریان در دستور کار سازمان محیط قرار گرفته است.

مدیرکل حفاظت محیط زیست استان کرمان ادامه داد: این طرح با همکاری اداره کل محیط زیست، جهاد دانشگاهی کرمان و تمام ذی‌نفعان در استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان تدوین شده بود که باید در نشست شورای برنامه‌ریزی این استان‌ها تصویب می‌شد.

وی با بیان اینکه دبیرخانه طرح احیای تالاب جازموریان در استان کرمان است، افزود: فعالیت‌های بخش مرتبط با این استان انجام شده و منتظر مصوبه استان سیستان و بلوچستان هستیم تا این برنامه را اجرایی کنیم.

شاکری، طرح مدیریت جامع تالاب جازموریان را شامل مطالعات زیست محیطی، مدیریت منابع آب، هواشناسی، ریزگردها، موضوعات معیشتی و اقتصادی منطقه و میراث فرهنگی عنوان کرد. وی هدف از اجرای طرح مدیریت جامع تالاب جازموریان را احیای این تالاب در استان‌های سیستان و بلوچستان و جنوب استان کرمان اعلام کرد و گفت: این تالاب یک فرصت اکولوژیک بزرگ برای استان کرمان، کشور و منطقه است.

مدیرکل حفاظت محیط زیست استان کرمان با بیان اینکه جازموریان به عنوان تالاب فصلی در مرز استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان قرار گرفته است، گفت: طی سال‌های گذشته خشک شدن این تالاب به اکولوژی منطقه آسیب جدی وارد کرده و منشا گرد و غبار و ریزگردهای بسیاری شده است. وی افزود: طرح مدیریت جامع تالاب جازموریان در یک برنامه پنج تا ۲۰ ساله با حضور ذی‌نفعان و سایرین برنامه‌ریزی شده که در صورت تصویب در شورای برنامه‌ریزی استان سیستان و بلوچستان اجرایی می‌شود.

شاکری ادامه داد: این طرح پس از تایید استان سیستان و بلوچستان، قابلیت اجرایی شدن و پیگیری در سطح کشور برای جذب اعتبارات و برنامه‌های گام به گام تا احیای تالاب جازموریان را دارد. وی تصریح کرد: ان شاءالله با گام‌های مثبت پرسنل محیط زیست و دستگاه‌های دولتی در استان سیستان و

بلوچستان این مصوبه صادر شود تا سایر موارد از طریق سازمان محیط زیست برای جذب اعتبارات پیگیری شود.

مدیرکل حفاظت محیط زیست استان کرمان، کمک مسئولان ارشد این استان را برای تصویب طرح مدیریت تالاب جازموریان را در مراحل قانونی بسیار دلگرم کننده برشمرد و گفت: این حمایت مسئولان نشان می دهد که اتفاق زیست محیطی بزرگی در کرمان رخ خواهد داد.

وی افزود: امیدواریم با حرکت های صورت گرفته شاهد بهتر شدن حال تالاب جازموریان باشیم. شاکری با بیان اینکه راهکارهای تدوین تالاب جازموریان با حضور ذی نفعان دولتی و غیردولتی بررسی و منافع مردم در این طرح دیده شده است، از اجرای ۲ طرح جانبی در کنار طرح احیای تالاب جازموریان خبر داد.

وی ادامه داد: این طرح ها شامل تعیین میزان حقابه و طرح معیشت پایدار برای مردم منطقه جازموریان است که در کنار طرح اصلی مدیریت تالاب جازموریان چشم انداز خوبی برای تالاب جازموریان دارند. به گزارش ایرنا، انتظار می رود ضمن همراهی همه ارکان و متولیان در موضوع مهم تامین آب و صیانت از منابع آبی در استان کرمان، موضوع ارتباط بیشتر با افکار عمومی و اطلاع رسانی هدفمند برای آگاهی یابی بیشتر مخاطبان از طرح ها و تصمیم های در دست اجرا نیز با قوت و شدت بیشتری در دستور کار متولیان قرار گیرد و با بهره گیری از ظرفیت همه نخبگان و متخصصان و نیز مردم و اهالی بومی که در منطقه زندگی می کنند و شاید بهتر از برخی متخصصان می توانند ایفای نقش کنند، زمینه حل مشکلات موجود بیش از گذشته فراهم و چشم انداز و افق ها روشن تر از همیشه در این عرصه شکل گیرد.

وزیر نیرو: ۸ شهر بزرگ کشور تنش آبی شدید دارند/ فقط ۱۸ میلیارد متر مکعب آب، در سدهای کشور وجود دارد - جامعه خبری تحلیلی الف مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۷

وزیر نیرو گفت: هشت شهر بزرگ کشور در تنش آبی شدید قرار دارند و در حال حاضر فقط ۱۸ میلیارد متر مکعب آب، در سدهای کشور ذخیره شده است.

علی‌اکبر محرابیان سه‌شنبه ۲۷ مهرماه در شورای هماهنگی مدیران صنعت آب و برق استان همدان، اظهار کرد: سال گذشته آبی که ۲۷ روز است از آن عبور کرده‌ایم، خشک‌ترین سال در ۵۲ سال گذشته بوده و شرایط سختی را تجربه کردیم.

محرابی‌ان تصریح کرد: نسبت به ۵۰ سال گذشته ۳۷ درصد کاهش بارش داشتیم و در حالیکه امکان ذخیره سازی ۵۰ میلیارد متر مکعب آب را در سدهای کشور داریم در حال حاضر فقط ۱۸ میلیارد متر مکعب آب، در سدهای کشور ذخیره شده است.

وی با بیان اینکه در این شرایط باید آب در بخش‌های مختلف به نحو مطلوب تامین شود، ادامه داد: ۹۰ درصد آب در مصارف کشاورزی است که اگر با رعایت الگوی کشت و الگوی فصل، اقدام به کشت محصولاتی با مصرف کم آب داشته باشیم، می‌توانیم مشکلات را حل کنیم.

وزیر نیرو خاطرنشان کرد: در ۲۰ سال گذشته مصرف آب سالانه از ۷۸ میلیارد متر مکعب به ۱۰۰ میلیارد متر مکعب رسیده و در حال حاضر، هشت شهر بزرگ، دارای تنش شدید آبی هستند که همدان نیز جزو این هشت شهر است.

محرابی‌ان ادامه داد: برای حل مشکل آب در همدان با همکاری قرارگاه خاتم، در دو فاز آب سد تالوار را به همدان، منتقل خواهیم همچنین استفاده از منابعی که به صورت اضطراری در همدان، آغاز شده باید تا قبل از فصل گرما، قطع شود.

وی خاطرنشان کزد: شاخص برخورداری استان همدان از آب شرب و فاضلاب، بیش‌تر از میانگین کشوری است و در موضوع فاضلاب، همدان باید الگویی برای سایر شهرها شود و حتی می‌توان از گاز متان خروجی تصفیه‌خانه با استفاده از توربین، برق تولید کرد.

وزیر نیرو با بیان اینکه تولید و مصرف برق در استان همدان، تراز است، گفت: ظرفیت خوبی در همدان وجود دارد و پیشنهاد من این است که همدان در حوزه انرژی تجدیدپذیر پیشرو شود.

آخرین خبر از انتقال آب به دریاچه ارومیه - روزنامه دنیای اقتصاد مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۷

دنیای اقتصاد: معاون آب و آبفای وزیر نیرو گفت: سالانه ۵۵۶ میلیون مترمکعب آب توسط تونل زاب از سد کانی سیب به دریاچه ارومیه منتقل خواهد شد. به گزارش «ایرنا»، قاسم تقی‌زاده خامسی در صفحه اینستاگرام خود نوشت: در جلسه کارگروه ملی احیای دریاچه ارومیه که به ریاست معاون اول رئیس جمهوری برگزار شد دستگاه‌های اجرایی موظف شدند تا پایان سال جاری کارهای باقیمانده را به نتیجه برسانند. وی ادامه داد: اجرای طرح‌های تونل زاب و تصفیه‌خانه‌های شهرهای ارومیه و تبریز به عهده وزارت نیرو است.

معاون وزیر نیرو نوشت: از تونل ۳۶ کیلومتری زاب که بلندترین تونل آبرسانی کشور است فقط ۲۱۰ متر دیگر باقی مانده که با روند فعلی پیشرفت دستگاه حفار حداکثر ظرف ۲ ماه آینده به پایان خواهد رسید. تقی‌زاده خامسی افزود: دو ماه فرصت لازم است که دستگاه و ریل‌ها جمع‌آوری شوند بنابراین به احتمال زیاد تا اسفندماه کار انتقال آب به دریاچه ارومیه از سد کانی سیب آغاز خواهد شد. وی نوشت: قرار است از این تونل سالانه ۵۵۶ میلیون مترمکعب آب به دریاچه ارومیه منتقل شود. معاون وزیر نیرو ادامه داد: تصفیه‌خانه شهرهای ارومیه و تبریز هم بیش از ۹۰ درصد پیشرفت کار دارند و از این تصفیه‌خانه‌ها هم حدود ۱۱۴ میلیون مترمکعب پساب به دریاچه ارومیه منتقل خواهد شد. تقی‌زاده خامسی افزود: در مجموع از این سه طرح سالانه ۶۷۰ میلیون مترمکعب آب و پساب به دریاچه ارومیه منتقل خواهد شد وی نوشت: برای احیای دریاچه ارومیه تاکنون ۵ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان هزینه شده که ۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان آن برای سد و تونل هزینه شده و یک هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان دیگر برای کامل شدن طرح‌ها نیاز است.

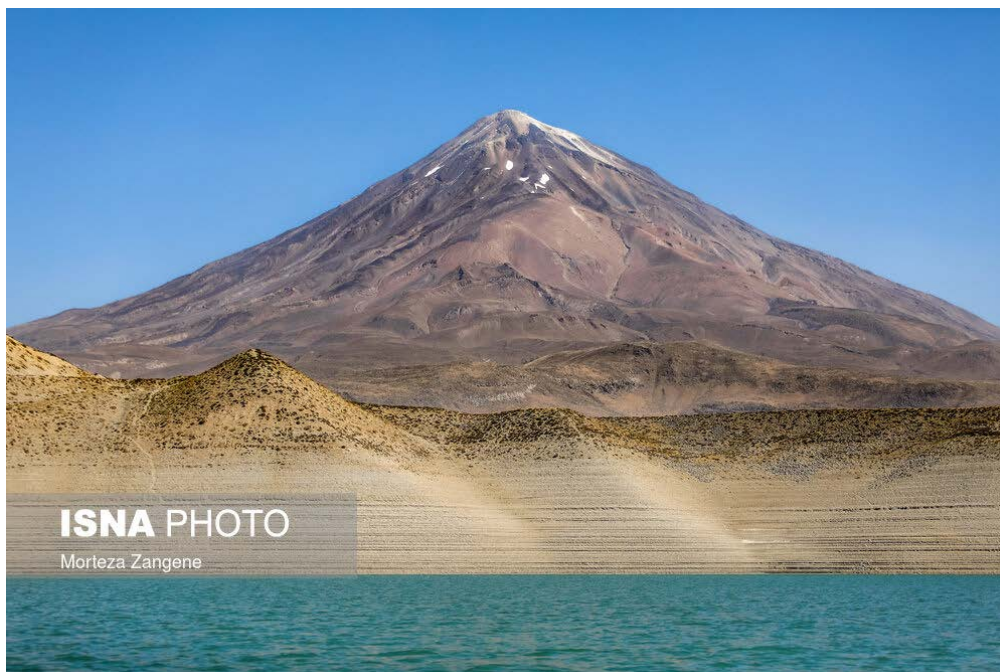
زنگ خطر برای ایران زمین! خشکسالی بیخ گوش دماوند - سد «لار» - خبرگزاری ایسنا

مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۸

سد لار یکی از پنج سد تامین کننده آب شرب استان تهران است. در سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰، تهران با ۳۰۰ میلیون متر مکعب کسری مخازن و کاهش ۳۷ درصدی بارندگی مواجه بود. متوسط کسری مخزن در این استان حدود ۱۵۰ میلیون متر مکعب به شمار می‌آید که از این ۱۵۰ میلیون متر مکعب حدود ۴۰ میلیون متر مکعب مربوط به شهر تهران و مابقی برای دیگر نقاط است. هم اکنون ۴۵۸ میلیون متر مکعب آب در سدهای تهران ذخیره شده است و این مقدار در مدت مشابه سال گذشته ۷۵۳ میلیون متر مکعب بود. این موضوع نشان دهنده ۲۹۵ میلیون متر مکعب کسری مخازن سدهای پنجگانه تهران است.

ISNA PHOTO
Morteza Zangeneh

تهران - بلوار کریمخان زند- انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی- خیابان رودسر - پلاک ۵
تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ صندوق پستی: ۱۵۱۵-۱۵۸۱۵ کد پستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

<http://www.agri-peri.ac.ir>
E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir